

NÉPSZABADSÁG

COMPUTER ÉVKÖNYV '99

T E C H N I K A

Süti és Internet

Fotózás az ezredfordulón

Csevegés határok nélkül

Információs társadalom

Digitális gyönyörök

Levelet hozott az e-postás

Hónom alatt a számítógép

Korongba zárt világ

Copyright © 1998. Nokia Mobile Phones Ltd. All rights reserved. Nokia is a registered trademark of Nokia Corporation. Nokia mintabolit: 1126 Budapest, Királyhágó tér 8-9. Tel.: 201-2890; www.nokia.hu

NOKIA
CONNECTING PEOPLE

400439/401

Kedves Olvasó!

Ha Önt nem érdekli az informatika, feltétlenül ajánlom, hogy olvassa el évkönyvünket!

Informatikai eszközök tucatjai vesznek körbe munkahelyünkön, otthonunkban. Sokunk munkaeszköze a számítógép, gyerekeink nem csak az iskolában, hanem otthon is szeretnének játszani a komputerrel, böngészni a világhálón. Szükségünk van az alapvető ismeretekre, hogy eligazodjunk ebben a változó világban – ebben is segít a Computer Technika évkönyve.

Az információs társadalomnak nevezett, politikai rendszerektől független – megkockáztatom: politika felett álló – életforma mindannyiunk munkájában, szabadidejében gyökeres változásokat eredményez. Ezek az 1998-as évben jelentkeztek a leglátványosabban, és nem túlzás azt állítani, hogy jövőre a többség számára egyértelmű lesz: életünk teljesen átalakult.

Például a távmunka már nem csak a mozgásukban korlátozottak számára biztosítja a lehetőséget a társadalmi beilleszkedéshez – hamarosan a fővárosiak, vagy éppen a várostól távol élők is egyenlő eséllyel pályázhatnak ugyanarra az állásra.

Telefon, mobil telefon és internet – az utazási irodák, bankok és bróker-cégek helyett a jövőben (jövőre?) ezek az eszközök segítik pénzügyeink, befektetéseink intézését, a nyaralás szervezését.

Karácsony előtt különösen aktuális kérdés, hogy milyen számítógépet vásároljunk, ha játszani, dolgozni, vagy „szörfözni” szeretnénk az interneten: a Computer Technika évkönyvében erről is olvashatnak. Választ kaphatnak azokra a kérdésekre, amelyeket már régen szerettek volna feltenni: például mire használhatom az internetet, és egyáltalán, hogyan csatlakozhatok a Világhálózhoz?

Kedves Olvasó,

Ha Önt érdekli az informatika, feltétlenül figyelmébe ajánlom az évkönyvet. Megtudhatja, valójában milyen következményekkel járhat a számítástechnikai világvége, mi az az e-business, és miként változtatja meg a mindennapi üzletmenetet. Kiderül az is, hogyan lehet sok pénzt keresni az interneten.

A számítógépek és a világháló felfedezéséhez sok sikert kíván Önnek,

Varga Zsigmond
főszerkesztő

Computer Technika évkönyv

A szerkesztőbizottság elnöke:

Lónyai László

A PersonArt lapok felelős szerkesztője:
Seleszt Ferenc

Főszerkesztő:
Varga Zsigmond

Munkatársak:
Dujcsik Mariann,
Fülöp Norbert,
Gecse Mariann,
Jánosi Ferenc,
Szabó Csilla

Kiadja a
Népszabadság Rt.

Felelős kiadó:
Lengyel L. László
vezérigazgató

Szerkesztőség:
PersonArt Kft.
1141 Budapest
Komócsy utca 5-7.

Telefon: 469-3030
Fax: 469-3040

E-mail:
comptech@comptech.hu

URL:
www.comptech.hu

3

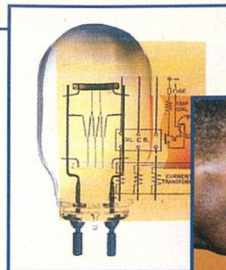
Vezércikk

INFORMÁCIÓS TÁRSADALOM

6-7

Hogyan élünk az információs társadalomban?

8-11

Egy földregzés és a lökéshullámai
*Beszélgetés György Péterrel az információs társadalomról***E-BUSINESS**

12-13

Birkapulóver, avagy az elektronikus
üzletmenet mindennapjai

14-15

Szilveszteri apokalipszis

17-18

Házi feladat – *Otthon ülő távmunkások*

20-22

Mi szemnek, izomnak ingere – informatikai ergonómia

22-23

Az elektroszmog veszélyei

MOBILVILÁG

24-25

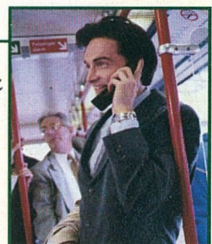
A hangpostától a tőzsdehírekig – *mobiltelefon-szolgáltatások*

27-30

Navigare necesse est – avagy telefonálni muszáj

31-32

Hónom alatt a számítógép

ONLINE SZOLGÁLTATÁSOK

34-36

Távrolról sem lehetetlen – *online banki szolgáltatások*

37

Online információk a börzéről

38-39

Tőzsdguruk a virtuális parketten

INTERNET

Ingyenes időszakok, drága előfizetések – *internetszolgáltatások*

40-41

Gyors géppel a supersztrádán – *az ideális számítógép internetezéshez*

41

Csevegés határok nélkül

42-43

Levelezési szokások

44

Levelet hozott az e-postás

45

Süti és internet a kávéházakban

46

Ha játszótársra vágyunk

47

Problémás domainnevek – *a fehér háztól a szexszolgáltatásig*

48-49

MULTIMÉDIA

Év végi játékkörkép

50-55

Digitális gyönyörök

55-56

A weboldal ára

57

Utazás az ismeretlenbe – *városok, szállodák, tanácsok az interneten*

58-59

Tisztuló kép – *fotózás az exedfordulón*

60-61

Megoldások

62-63

CD

Korongba zárt világ – *CD-ROM kínálat*

64-76

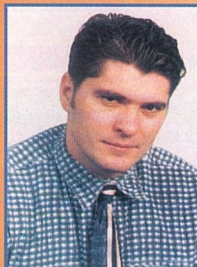
Informatikai kisszótár

77-81

A kevésbé ismert informatikai kifejezéseket vastag betűvel jelöltük – ha kíváncsi, mit is jelentenek ezek, kérjük lapozzon informatikai kisszótárunkhoz a 77. oldalra!

Hogyan élünk az információs társadalomban?

A fenti kérdést a hazai informatikai és távközlési vállalatok vezetőinek tettük fel. Az 1999-es évre és a távolabbi jövőre vonatkozó jóslatokat az alábbiakban olvashatják.

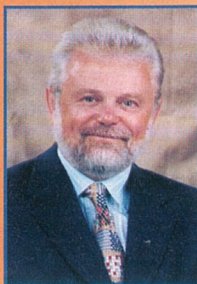
Budafoki Róbert, a Cisco Magyarország igazgatója

Én az informatikai forradalom helyett szívesebben beszélek az internet forradalmáról. Véleményem szerint a világhálózat megváltoztatja az emberek életét, munkáját, tanulási és szórakozási szokásait. Az otthoni internet-hozzáférés sebessége az új (például kábeltelevíziós) elérési lehetőségeknek köszönhetően nagyságrendekkel meg fog nőni, a szolgáltatások minőségükben is megváltoznak majd. A cégeknél az általánossá vált intranethasználat eltolódik az adat/hang/vidéo integráció valamint az extranetek felé.

Gyurós Tibor, a Synergion Rt. és az Informatikai Vállalkozók Szövetségének elnöke

Bizonyosnak látszik, hogy a jövőben egyre nehezebben érvényesül és kap munkát az, akinek nincs számítógépes ismerete. Azon cégek, amelyek nem használják ki kellő mértékben az informatika nyújtotta lehetőségeket, egyre nehezebben maradhatnak talpon a versenyben. Az informatikai piacon várhatóan a nagyobbak még nagyobbak, a kicsik pedig még kisebbek lesznek. Jövőre széles körben elterjed majd az internet-telefon és az intranetek. A lakosság számára fontos lesz az internetes banki és tőzsdei szolgáltatások és az elektronikus kereskedelem elterjedése.

Horváth Róbert, az IBM Magyarország vezérigazgatója

Egyre több cég fogja felismerni az e-business, vagyis az elektronikus ügyvitel hasznosságát, költségcsökkentő és haszonnövelő hatását. Az élet minden területére kiterjed a számítástechnika – nem csak egy számítógép előtt ülve találkozzunk majd az informatikával, hanem például a közlekedésben, a háztartási gépek használatakor, a pénzforgalomban, egészségügyben vagy a szórakoztatóelektronikai ipar termékeit használva. Tovább folytatódik az informatika, a telekommunikáció és a média összefonódása.

Reisz Attila, a Microsoft Magyarország igazgatója

Várható az internet és az ehhez kapcsolódó technológiák további fejlődése. A szoftvergyártók termékeiket egyre inkább felkészítik az interneten történő publikálásra, értékesítésre. Magyarországon továbbra is a hálózati technológiák terjedése várható, hiszen a magyar vállalatok jó részében a számítógépek sincsenek hálózatba kötve. A magánszférában az internet átmehet a mindennapi felhasználásba, vagyis az emberek nem csak egyszerűen szörföznek, hanem meghatározott célok érdekében töltik le az információkat.

Straub Elek, a MATÁV vezérigazgatója

Az IT forradalom egyre inkább átszövi a mindennapi életet. A kínálati piac kialakulása a telefóniában, a mobil telefon használatának elterjedése, az internet bevezetése az iskolákba (a Sulinet program keretében) egyre szembetűnőbb változást hoznak az emberek mindennapjaiba. Az információáramlás felgyorsul, ez pedig azt jelenti, hogy nagyobb sebességre kell kapcsolnunk, ha lépést szeretnénk tartani másokkal. Távközlési szempontból nagyon fontos az, hogy beindult az egész világra kiterjedő műholdas távközlési rendszer, az Iridium, amelyhez a Matáv is csatlakozott. Ennek a szolgáltatásnak a távlatai ma még beláthatatlanok.

Sugár András, a Westel 900 Mobil Távközlési Rt. vezérigazgatója

1999-ben Magyarországon távközlési boom várható. Az 1800 MHz-es technológia megjelenésével a Westel 900 és a Pannon GSM jelentősen bővíthetik hálózatuk kapacitását, másrészt megjelenhet a piacon egy harmadik mobilszolgáltató. Várhatóan csökkennek majd a mobiltarifák. A vezetékes távközlési piacon is a verseny éleződése várható, hiszen egyrészt erősíti tevékenységét a nemrégiben alakult PanTel, másrészt újabb vezetékes szolgáltatók megjelenésével is számolni kell. Mindeközben a MATÁV is egyre jobban fokozza a tempót, aminek – akár csak a vezeték nélküli piaci versenynek – a fő haszonélvezője a felhasználó lesz.

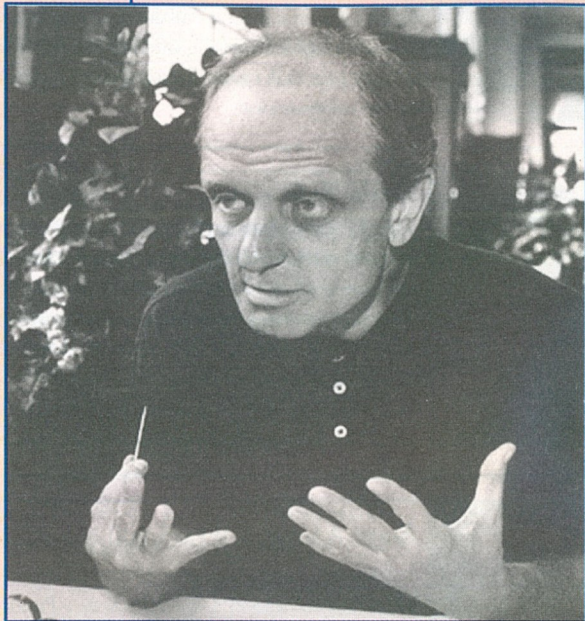
Szittyá Tamás, a Novell Magyarország igazgatója

Jövőre a vállalatoknál szinte mindenhol találunk majd belső levelezőrendszereket, és robbanásszerűen nő az internethez kapcsolódó vállalati hálózatok száma. Egyre erősebb lesz azonban az igény nemcsak arra, hogy újabb hálózati szolgáltatásokat vegyünk igénybe (mint például a fentiekben túl a központi szoftvertelepítés, a hálózatok felügyelete, az internet/intranetes alkalmazások, adatbázis-szolgáltatások) hanem arra is, hogy ezek biztonságosan, magas rendelkezésre állással, egységes rendszerbe foglalva működhessenek.

Egy földrengés és a lökéshullámai

Beszélgetés György Péterrel az információs társadalomról

1995 derekán fogalmazta meg magyar értelmiségiek egy csoportja a NIS-t, vagyis a Nemzeti Informatikai Stratégiát az **információs társadalomra** történő felkészülés jegyében. A munkában György Péter esztéta, médiaszakértő (44 éves, az Eötvös Loránd Tudományegyetem esztétika tanszékén tanít) is részt vett. Vajon mi lett a NIS sorsa, és egyáltalán létezik-e ebben a kérdésben iránymutató elképzelés, hiszen „Hannibal ante portas” – az információs társadalom küszöbén állunk. Sőt, nyugodtan kijelenthetjük, hogy fél lábbal már benn is vagyunk. Erről beszélgettünk 1998. november elején György Péterrel.

– A legtöbb fejfájást számomra mostanában éppen ez okozza, illetve ennek a hiánya, amit jóvátehetetlennek tartok. A NIS szövegét sem az előző, sem a jelenlegi kormány nemhogy nem tárgyalta meg, de föl sem vezette. Eközben mindenki arról beszél, hogy itt az információs társadalom! Tudomásul kellene venni: ez az egész nem locsogás, hanem szabályozás kérdése. Szükséges az Euro- és OECD-konform törvények, szabályozók meghozatala, amelyekből egy törvénykezési hálóat kellene szőni. Mindebből eddig semmi sem valósult meg Magyarországon.

Liberalizált kommunikáció

– Vannak egyáltalán hazánkban olyan tapasztalt szakemberek, akik segíteni tudnának a felkészülésben?

– Nincsenek. Az egyik probléma, hogy nagyon buták vagyunk – persze nyilván engem is beleértve. Illetve, hogy finomabban fogalmazzak, felkészületlenek és műveletlenek vagyunk. Észre kellene venni, hogy a távközlési és médiavállalatok egymásba omlanak, illetve egymásba robbannak, ezért semleges telekom-szabályozásra van szükség. Gyakorlatilag egy egységes, kompetitív médijogról kell beszélni, vagy talán inkább telekommunikációs médiainformatikai jogról. Jóllehet ezeket a szabályokat sok országban már készítik, ennek ellenére mi állandó késésben vagyunk, hiszen a technológia folyamatosan megelőzi az elméletet. Ha abból a feltételezésből indulunk ki, hogy végső soron az információs forradalom azt jelenti, hogy minden csatornán minden mehet, nincs többé különbség egy

HERTA

Minőség méltányos áron!

20 világmárka
6000 árucikk!

HERTA
Műszaki

- ✓ házhozszállítás
- ✓ nászajándék szolgálat
- ✓ helyszíni hitelügyintézés
- ✓ csereakció

HÍRADASTECHNIKA

Bp. XV., Szentmihályi út 131. Tel./fax: 419-4020
(Pólus Center)

HÁZTARTÁSI GÉP

Bp. VII., Dohány utca 37. Tel./fax: 322-7846

(Számítástechnikai szaküzlet és szervíz)

Bp. X., Kerepesi út 73.

(Park Plaza üzletközpont) Tel./fax: 262-3164

Bp. V., Belgrád rkp. 12. Tel./fax: 266-5052

SZÁMÍTÁSTECHNIKA

Bp. III., Vörösvári út 23. Tel./fax: 368-8864

Bp. XX., Kossuth L. u. 33. Tel./fax: 285-6004

(Erzsébet Áruház)

Bp. IX., Könyves Kálmán krt. 12-14.

(Lurdy ház)

Tel./fax: 456-1131

Bp. II., Gábor Áron u. 74-78.

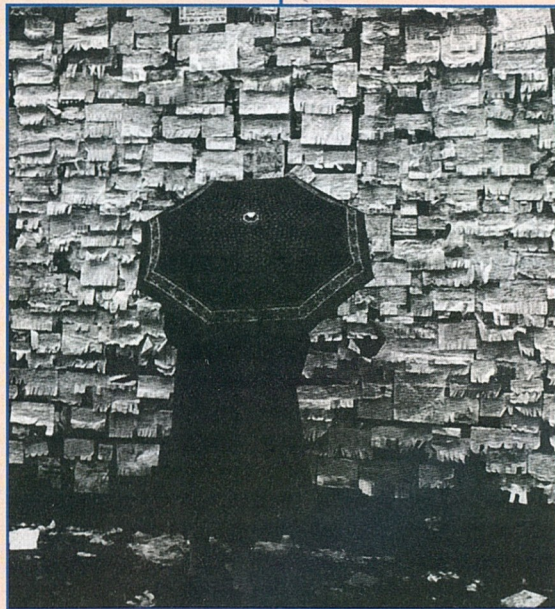
(Rózsakert Bevásárlóközpont) Tel./fax: 391-5840

ÚJ

kábeltévé, egy telefondrót, egy földi sugárzású digitális tévéadó, egy szatellit tévécsatorna, vagy mobil telefon között. Ezek innentől kezdve mind információt, kultúrát hordoznak, és már régen nem csak hangot vagy képeket. Egy fenomenális, gyors változás közepén járunk! Jó lenne megnéznünk, hogy mi van a világban, majd azt kellene interpretálni. Nekünk nyilván nem érdekünk az amerikai működési módot követni, amit egynyelvű kultúrára találtak ki, hiszen egy olyan modellben vagyunk érdekeltek, amely a többnyelvűségre alapoz. Fogadjuk el: olyan szabályozásra kellene felkészülni, amiben azt rögzítik, hogy bármely kommunikációs csatornán bármilyen adatot, információt közvetíthetünk. Azért érdemes ebből a szabályozásból, vagy hipotézisből kiindulni, mert ez a legolcsóbb. Ha félévente, évente újraírjuk a törvényeket, az rettenetesen sok pénzbe kerül.

– Mit gondol a médiatörvényről? Nem segíti a szabályozás átláthatóvá tételét?

– Az igaz, hogy a médiatörvény az egyetlen ilyen jellegű szabálygyűjtemény, amely az utóbbi időben megszületett. A gond csak az, hogy a szóban forgó problémahalmaznak mindössze 5–10 százalékát fedile. A médiatörvény egyetlen legitimitása az, hogy a mindenféle hazai politikai elit a Híradóban addig üvöltözhesen, ameddig csak akar. Mindegy, ki van hatalmon, kell három tv-csatorna, ahol a politiku-

sok szembáztatnak esténként. Ők ezt a lehetőséget megkapták, így elégedettek – én azonban egyáltalán nem vagyok az. Nincs kábeltévé-törvényünk, nincs informatikai törvény, nem tudjuk, milyen feladatai vannak az ORTT-nek, a Hírközlési Felügyeletnek, a KHVM-nek, a Miniszterelnöki Hivatalnak, a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériumának, valamint az Oktatási Minisztériumnak.

Ezeknek a szervezeteknek együtt kellene működniük: szó volt mindenféle tárcaközi bizottságokról, de ezek sohasem jöttek létre. Nagyon komoly lépések szükségesek ahhoz, ha ez az ország azt szeretné, hogy a jövő évszázadra bármilyen megmaradjon nemzeti kultúrájából.

Az egész probléma gyökere egyébként az, hogy nincsenek többé nemzeti piacok.

Teljesen igaza van Soros Györgynek, hogy a globális gazdaságban globális kihívások vannak, és azok globális intézményeket követelnek. Az informatikai, telematikai és médiapiac nem egy nemzeti piac, ami azért jelent súlyos problémát, mert az egész reguláció az feltételezte az elmúlt száz évben, hogy nemzetiek. A rádió, amióta domesztikálták, nemzeti intézmény. A kábeltévé, a szatellit, az nem nemzeti intézmény, a telefon meg végképp nem az.

Multik és a szabályozás

– A megoldásra váró magyar problémák sora – miközben a világcégek már jelen vannak – hatalmas len-

dülettel tör utat magának. Ellentmondás feszül az említett hazai háttérhelyzet és a globális kihívások között.

– Egyetértek. A Magyarországon létrejövő high-tech ipar fejlődésének jelenleg a legnagyobb akadálya vicces módon éppen az, hogy egy idő után nem lesz szabályozási környezete. Erre pedig a Matáv éppúgy rászorulna, mint a Pantel, a Philips és az IBM, a Nokia, vagy az Ericsson. Ha nem lesz szabályozási környezet, az csak nagyon rövid távon lehet jó az iparnak. Úgy gondolom – és amennyire látom a dolgot, ez is fog történni –, hogy a távközlési vállalatok, informatikai, számítástechnikai cégek aktív tevékenységbe kezdenek annak érdekében, hogy az állam valamilyen módon szabályozza ezt a területet. A szabályozatlanság egy multinacionális vállalatnak – amely pontosan meghatározott normák szerint viselkedik – nagyon rossz.

– Ahogyan egyik könyvében, „Az ó-új világ”-ban fogalmaz: „...egyre közelebből hallatszik immár a művészet és a média világában, a távközlésben és az informatikában végbement földrengés moraja. A lökéshullámok nem igazán kíméletesen rendezik át a tájat”.

– Kultúraváltás zajlik, s az én tapasztalatom szerint az informatikusok, távközlési szakemberek – vagyis azok, akik nem a humán kultúrát képviselik – sokkal több alázatot, figyelmet és türelmet tanúsítanak a medializálódás, az új technológiai forradalom iránt, mint a hagyományos értelmiség képviselői. Az elmúlt 2–3 évben sokkal több társadalomtudományilag releváns dolgot tanultam mérnököktől, informatikusoktól, távközlési szakemberektől, mint a média hagyományos képviselőitől. Azt tapasztalom, hogy ezek az emberek sokkal fogékonyabbak arra a nagy kulturális váltásra, amely végbemegy az ő területükön, és oda is figyelnek rá.

Számítógépet a politikusoknak!

– A magyar értelmiséget megérintette ennek a nagy változásnak a tudata, felismerik a következményeit?

– Szerintem nem. Nyilvánvaló, egy bizonyos pontig nem is kell, hiszen amikor az emberek azt látják, hogy minden jól megy, akkor nem foglalkoznak a dolog hátterével. A politikai elitől viszont ez elvárható lenne. Az elitnek – nobless oblige – valamit nyújtania kellene azért a sok pénzért, amit kap. Évekig töprengtem azon, hogy a magyar politikai elit miért ennyire kevésbé vevő az informatikára, mígnem egy barátom felhívta a figyelmemet egy nagyon gyakorlatias tényezőre – amit jómagam éveken át elhessegettem azzal, hogy az élet nem lehet ennyire ironikus. Végül beláttam, igaza van: a probléma egyik alapja az, hogy van titkárnőjük. A magyar politikai elit tagjai nagyon fiatalon – és itt nem csak a Fideszre gondolok – beültek a parlamentbe, kaptak egy titkárnőt, és soha nem tanultak meg írógépen dolgozni, ezért aztán javarészt számítógépen sem tudnak írni. El kellene venni a titkárnőiket, és eljuttani oda, hogy ne az autójukat tekintsek státuszszimbólumnak. Egy barátom, aki maga is képviselő, egyszer azt a megoldást javasolta, hogy a párt az első 50 képviselőjének vegyen egy-egy laptopot.

– Ugyanakkor adódik a másik nagy kérdés: mikor és hogyan érik el az átlagembert az információs társadalom hatásai? Nagyon mély a szakadék?

– Lassan már egyre több online szolgáltatást – például banki és tőzsdei cégeket – érhetünk el. Gyerekeink rákapcsolódhatnak a Sulinetre, ami azt hiszem, egy nagy-nagy forradalomnak tekinthető. Ha az emberek családját eléri – mert családokban élnek az emberek, mint azt a kormány szövegéből is tudjuk –, akkor a gyermek előbb-utóbb ráveszi a szüleit, hogy vásároljanak számítógépet.

– Végül egy rövid személyes kérdés: készül-e újabb könyve?

– Igen, a Magvetőnél jelenik meg január elején. A címe: Digitális éden...

Tóth Ibolya

Birkapulóver

avagy az elektronikus üzletmenet mindennapjai...

Kedves Olvasó! Tudja-e Ön, hogy mi az *e-business*? Ha nem biztos benne, ajánljuk figyelmébe cikkünket, mert már a közeli jövőben, a legváratlanabb helyeken és időpontokban „botolhat bele” ezen új fogalom alkotó-elemeibe...

Az e-businesst az IBM vezette be a köztudatba, alig egy éve. Azóta több számítástechnikai cég is átvette és használja termékei kategorizálására. A legtöbben valószínűleg csodálkozva nézték az óriásplakátokon az „egyik végén birka, másik végén pulóver” vagy „egyik végén ananász, a másikon konzerv” hirdetések, és a kép alatti szöveg elolvasása után sem csapott beléjük villámként a felismerés: „Hát ez az!” Sőt, valószínűleg sokan úgy gondolták, hogy az egész nem több, mint a forgalom felhajtását célzó marketingfogás. Ez azonban tévedés. Vagy fogalmazzunk finomabban: félígazság.

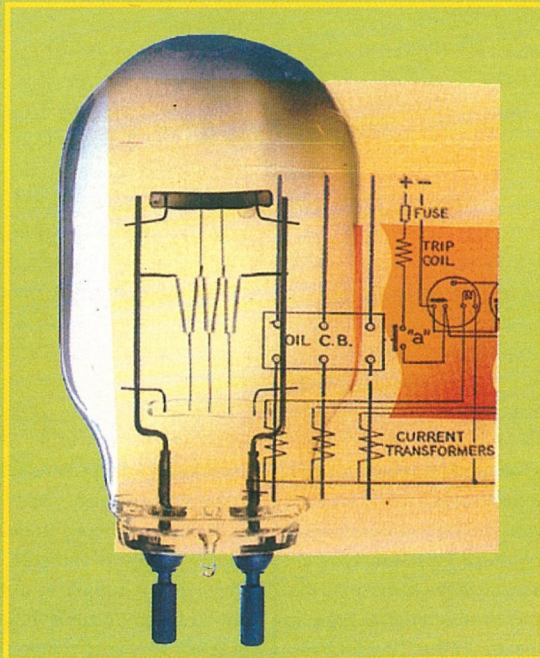
Információ – hatalom

Az e-business valóban egy „jól eladható” termék, ugyanakkor az eddig használt eszközök sajátos alkalmazását és a megszokott eljárások új megközelítését is jelenti. Nem újdonság, hogy az üzleti életben is lehet elektro-

nikus eszközöket alkalmazni. Köztudott, hogy ilyen célokra a hálózati technológiákat is fel lehet használni. Új felismerés viszont, hogy e technológiák ötvözesekor, szerves egészként való kezelésekor a vállalatok minőségi változáson mennek át.

Az e-business hatásai először a munkahelyeken tapasztalhatók. Az egyes részlegek, munkacsoportok hatékonyabbá válnak, kevesebb papírmunkával gyorsabban érnek el eredménye-

ket. Általános tapasztalat, hogy a cégek az internetes/intranetes technológiák közül első lépésben az elektronikus levelezést vezetik be vállalati, zárt hálózatukon. Következő lépésként a külvilág felé

is nyitnak, egyre nagyobb szerepet kap az üzletfelekkel való kapcsolattartásban az e-mail, visszaszorítva a faxforgalmat és akár az élő, telefonos kapcsolattartást is. Érdemes megemlíteni, hogy a különböző típusú levelezőrendszerek közötti „bombabiztos” átjárhatóságot csak komoly szakmai tudással lehet biztosítani. Fontos, hogy a felhasználók bármilyen környezetből érkező levelet el tudjanak olvasni, és ők is tetszőleges formátumban küldhessék üzeneteiket. Az e-business alakulásának, evolúciójának szerves folytatása a vállalat működése közben keletkező és azt támogató információk közzététele a cég intranetjén. Ez természetesen nem azt jelenti, hogy minden dolgozó hozzáférhet a fellelhető összes anyaghoz. A hozzáférési jogosultságokkal információs szintek alakíthatók ki. A vállalat vezetőjétől lefelé haladva a hierarchiában, egyre kevesebbet látnak az alkalmazottak. A jogosultságokkal az információk áramlása horizontálisan is szabályozható, tehát az egyes osztályok saját információik fölött rendelkezhetnek. Így megoldható, hogy mindenki csak annyi adathoz jusson, amennyi a munkájához szükséges, de ahhoz mindig, a nap bármely percében.

Virtuális áruházak

A következő szinten a vállalat megmutatja magát a kívülágnak. **Internetes** oldalt készít, amelyen az érdeklődők megismerhetik a cég történetét, tájékozódhatnak termékprofiljáról, megtudhatják telefon- és faxszámait, **e-mail** címeit, esetleg e-mailben érdeklődhetnek, megjegyzéseket tehetnek. Az oldalak kialakításának napjainkban jóformán már csak a képzelet szab határt, lehet rajta szöveg, kép, hang és mozgófilm.

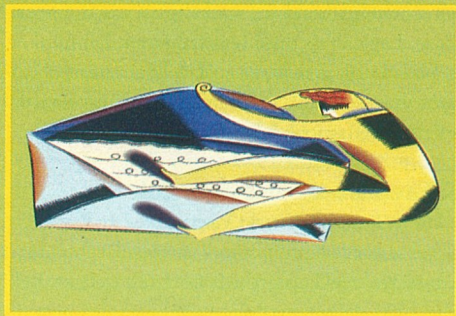
Ekkor a cégek legtöbbször már érzik a **webes** technológiákban rejlő lehetőségeket. **Intranet**jükön a csoportmunkát segítő eszközöket helyeznek el. A „team”-ben dolgozók kérdéseiket és ötletei-

ket megoszthatják a többiekkel, közösen alakíthatják a dokumentumokat, fájlokat.

A cég ügyfeleivel az interneten keresztül eddig nem tapasztalt mértékű személyes kapcsolat alakítható ki, a reklámkampányok és értékelésük az eddigieknél jóval hatékonyabb lehet.

Ezen a fejlődési szinten a cég létrehozhatja virtuális áruházát, amelyben az interneten keresztül teljes biztonsággal lehet rendelni, vásárolni. Néhány ilyen bolt már nálunk is működik, benne bárki – aki internetes csatlakozással rendelkezik – szabadon barangolhat, nézelődhet. Fizetéshez bankkártya szükséges, vagy utánvételt küldik ki a megrendelőnek a termékeket. Ekkor a vállalat életében a **webes** technológiák használata olyan természetessé válik, mint a telefoné. Belső szervezete rugalmas, gyors reagálását csoportokból épül fel, amelyek az intranet lehetőségeit maximálisan kihasználják. Ügyfeleivel, beszállítóival, bankjával szintén **webes** megoldásokkal tartja a kapcsolatot (ezt hívják **extranet**nek). A cég minden részletét és részlegét áthatja és átalakítja az e-business, amely tulajdonképpen nem más, mint az informatikai infrastruktúra és a webtechnológia összekapcsolása. Végül a rendszer révén a felhasználók és üzletfelek köre és tevékenysége kibővíthető, minőségileg átalakítható.

Vértes A. Balázs

Szilveszteri apokalipszis

Sokan szeretnék, ha megállna az idő, de 1999. december 31-én, éjfélkor ennél is több történik: száz évet ugrunk vissza az időben! Legalábbis a számítógépek jó része szerint, mert beépített órájuk 2000 helyett 1900-at mutat majd. A magyarázat egyszerű: még a néhány évvel ezelőtt készített gépekben és programokban is az évszázad első két számjegye „előnyomott”, azaz fixen 19. Ez a takarékos megoldás most nagyon sokba kerül...

Kétezer első napján ugyanis óriási problémát okozhat a hibás dátum. A kamatszámításoknál például negatív összegek jöhetnek ki, mert látszólag előbb vettük ki a pénzt, mint ahogy betettük. Megbolondulhatnak a liftek, autók, gépek automatikus ellenőrző rendszerei, mert nem tudják értelmezni a legutóbbi karbantartás óta eltelt időt. Káosz lehet a közlekedésben, leállhat a telefon- és az áramszolgáltatás, összeomolhat a pénzügyi rendszer, apokalipszis vár az emberiségre. Legalábbis ezzel rémisztgetnek bennünket, és ha sok túlzás is van a jóslatokban, annyi bizonyos, hogy a 2000. év problémája az informatika jelenleg legnagyobb kihívása.

Kis rendszer – nagy gondok

Ha realisan nézzük, mi várható az ezredfordulón, akkor a nagy alaprendszerek összeomlásának kicsi a veszélye, ezeket azért már átnézték és tesztelték, azaz 2000. év kompatibilisek. Valószínűleg nem tűnik el a pénz a bankszámlánkról, nem zuhannak le

a repülőgépek, lehet majd telefonálni, és a fények is csak az éjféλι lámpaoltás idejére alszanak ki. A veszély inkább a kisebb alkalmazások, a segédprogramok felhasználóit fenyegeti, a nagy rendszereknél akkor nagyobb a baj valószínűsége, ha olyan modulok is vannak bennük, amelyeket nagyon ritkán használnak, ezért javításuk és tesztelésük esetleg elmaradt.

A dátumprobléma tehát fenyeget bennünket, pedig az ötlet jónak tűnt. A számítógépek elterjedésének hajnalán, a 60-as, 70-es években a gépek memóriája még nagyon kicsi és nagyon drága volt, takarékoskodni kellett a hellyel. Az évszázad első két számjegyének elhagyása sok-sok bájtt megtakarítást eredményezett, és sok millió dollárral növelte a profitot. Ki gondolt akkor arra, hogy egyszer még 2000 is lesz?

Pedig illetet volna. Felmérések szerint a különböző adatállományok és adatbázisok 60 százaléka idő alapú adatokat is tartalmaz, és az egyéb informatikai rendszerek 80 százaléka is figyelembe vesz dátumra vonatkozó adatokat. Programsorok százmillióit kell átvizsgálni, informatikai eszközök millióit kell kicselezni, és ez – a felmérések szerint – csak az Egyesült Államokban 600 milliárd dollárba kerül, világméretben a kiadás meghaladhatja az 1000 milliárdot is. És az összeg, az idő fogyásával arányosan, napról napra növekszik.

A 2000. év (angolul Y2K-nak rövidített) probléma nem mai keletű, csak eddig kevesen törődtek vele. Már évtizedekkel ezelőtt is gondot okozott

egy 30 éves biztosítási szerződés megkötése, vagy egy hosszú lejáratú kölcsön felvétele. Az első publikációk már a nyolcvanas évek közepén világot láttak, de a feladatra sokáig képtelenség volt ráírnyítani a szakemberek és a nyilvánosság figyelmét. Csak néhány éve kezdtek komolyan foglalkozni a feladattal az USA-ban, és a szakértők szerint nálunk még mindig nem veszik elég komolyan, pedig vérszesen fogy az idő.

Baj esetén pereljünk!

A 2000. évet tehát aligha úszhatjuk meg kisebb, de inkább nagyobb kár nélkül, és ilyenkor mindig felvetődik a kérdés: kit terhel ezért a felelősség, és kitől lehet kártérítést követelni? Dr. Majsai Sándor Gábor független jogász, a hazai és nemzetközi szoftverjog ismert szakértője szerint rendkívül bonyolult és zavaros a jogi helyzet, és jelentősen eltér egymástól a hazai és a nemzetközi, elsősorban az amerikai szabályozás. Ez abból adódik, hogy a szoftverek többsége külföldi, és a hozzájuk kapcsolódó felhasználói szerződések a külföldi joggyakorlaton alapulnak. A szerződésekben a gyártók általában kikötik, hogy a felelősségvállalás legfeljebb a szoftver eladási árának erejéig terjed. Ráadásul a szerződéseket általában nem is fordították le magyarra, sőt alá sem írták őket, ugyanis a dobozos tömegszoftverek nagy részénél azt az angolszász megoldást alkalmazták, hogy a csomag felbontása a szerződés automatikus elfogadását jelenti.

Ilyet viszont a magyar jog nem ismer, tehát egy kárral járó esemény bekövetkezése után a gyártók perelhetők. A per sikere persze több mint kétséges, mert már abban sem lesz egyszerű megegyezni, hogy a perre hol, és milyen jog szerint kerüljön sor. Mindenesetre nem árt felülvizsgálni a szoftverek szerződéseit, és felkészülni az esetleges jogi lépésekre.

Akkor sem egyszerű a helyzet, ha rendelkezésre áll a forráskód. A szerzői jog ugyanis védi az alkotások integritását, ami egyszerűbben fogalmazva azt jelenti, hogy a szerző engedélye nélkül nem lehet hozzányúlni a programhoz. Csakhogy a szerzők

sokszor elérhetetlenek, de az is előfordulhat, hogy üzletet szimatolva horribilis összeget kérnek a módosításért. Ha ilyenkor a felhasználó engedély nélkül belenyúl a programba, beperelhető.

Érdekes kérdéseket vet fel a biztosítás is. Biztosítást kötni váratlan eseményre lehet, de a 2000. év eljövételét biztosra lehet venni. Éppen ezért magyar biztosítók nem kötnek felelősségbiztosítást a Y2K-val kapcsolatos eseményekre, még akkor sem, ha a felhasználó auditálással bizonyítja, hogy mindent megtett a kompatibilitás érdekében. Azért érdemes átnézni a meglévő kötvényállományt, hátha van olyan pont, amelyre szerencsés esetben ráhúzható a dátumváltásból eredő felelősség.

Az időbomba tehát egyre hangosabban ketyeg, de sokan bedugják a fülüket. Magyarországon elterjedt az a vélemény, hogy bennünket nem nagyon érint a probléma, mert nálunk az informatikai eszközök tömeges elterjedése az után következett be, hogy felismerték a dátumváltás veszélyeit.

Sajnos ez nem így van. Bár valóban kevés a nagygépes alkalmazás, a PC-re írt szoftverek jó része Clipperben készült, és ez a fejlesztőrendszer nem kezeli a 2000. évet. Sőt, ma is fejlesztők sokasága dolgozik ezzel, és készülnek az alig több mint egy év múlva leálló programok. A világ leghíresebb szoftvercégei sem kezelik kellő gondossággal a problémát, ezért kerülhetett forgalomba nemrég olyan táblázatkezelő, amely csak egy javítóprogram lefuttatása után kezeli az ezredfordulót. A bajt csak fokozza, hogy erre sehol sem hívják fel a gyanútlan felhasználók figyelmét.

Ezek után felvetődik a kérdés: mi a teendő? Arra sajnos már kevés az idő, hogy az összes következményt elhárítsuk, de legalább arra kellene törekedni, hogy minimalizáljuk a károkat. Érdemes egy hétvégén előreállítani a gép rendszerdátumát 1999. december 31-e éjféltre, és kipróbálni, mi történik a dátumváltáskor. Ezzel a szimulációval sok kellemetlen meglepetést előzhetünk meg. Ne feledjük, most is igaz, hogy jobb félni, mint megijedni.

Lónyai László

© 2000 SAP AG. SAP is a registered trademark of SAP AG.

Last-minute check-in az SAP-nál a 2000-es év felé induló ASAP-járatokra!!!

Reptül az idő a kétezredik év felé. Ha nem akar 1900-ban landolni, jelentkezzen azonnal az SAP-nál.

Az ASAP (AcceleratedSAP) gyors és egyszerű bevezetést nyújt az SAP R/3-as üzleti szoftveréhez.

A vállalat összes részlegét átfogó integrált R/3-as megoldást a kezdetektől úgy terveztük,

hogy kész legyen megfelelni a 21. század kívánalmainak - ezáltal döntő versenyelőnyt

biztosítva Önnek és cégének. A szoftver a lehető legrövidebb időn belül

bevezethető és dinamikusan alkalmazkodik a változó igényekhez. Az R/3-

mál képes lesz gondtalanul átszárnyalni a következő évezredbe.

Jelentkezzen be még ma a 457 8333-as telefonszámon vagy

látogasson el a <http://www.sap.com> oldalaira.

A jobb információáramlásért.

Házi feladat

Otthon ülő távmunkások

A távmunka olyan, döntően szellemi tevékenység, amelyben az otthon, vagy máshol dolgozó munkavállaló önállóan old meg feladatokat a tőle akár több száz, vagy ezer kilométerre lévő munkáltató megbízásából. Az Egyesült Államokban ma már 300 szakmában közel 13 millió telemunkást foglalkoztatnak. Nagy-Britanniában 4 millióra becsülik a távdolgozók számát. Itthon sokan azt hiszik – és a kormányzati közlemények is ezt sugallják –, hogy ez a fajta munkavégzés a testi fogyatékosággal rendelkezőknek, például mozgáskorlátozottaknak, beszédhibásoknak, gyermekeiket otthon nevelő nőknek illetve munkanélkülieknek, egyszóval a társadalmi mozgásból valamilyen szinten kirekesztetteknek ajánlott. Akik ezt hiszik, mind tévednek.

A „távmunkás” a feladatait legtöbbször valamilyen távközlési hálózaton keresztül kapja, s ha megoldotta, ugyanígy küldi vissza az eredményt. A távmunka a munkavégzés 21. századi formája, és egyértelműen az információs társadalom kialakulásához köthető.

Mellesleg mindannyian, szinte reggeltől estig távdolgozunk, például amikor telefonon intézzük ügyeinket. A telemunka eredeti értelmében mégis inkább a telefonvonalall összekapcsolt számítógépes hálózatot jelenti. Abban különbözik a telefonos ügyintézésről, hogy a végpontokon nemcsak a beszélgetőpartner van, hanem egy gép is, ami kiterjeszti a munkavégzés határait.

Növekvő teljesítmény, csökkenő költségek

A telemunka előnye a munkavállalók szempontjából az, hogy mentesülnek az időt és pénzt

rabló mindennapos munkába járástól, és szabadon oszthatják be a munkára fordítandó idejüket. A távmunkás ugyanakkor egyidejűleg több embernek, cégnek is dolgozhat. Ezért tartja úgy a közhit, hogy az otthon maradási lehetőség miatt kizárólag a kisgyermeket nevelők, a beteget gondozók és a más okból lakásukhoz kötöttek számára előnyös ez a pénzereseti lehetőség.

A munkaadó, ha telemunkást foglalkoztat, szintén pénzt spórol meg. Kisebb az irodájának helyigénye, kevesebbet kell költenie a rezsi, az ingatlan fenntartására. Az új munkahelyek kialakítása a harmadába kerül, mint ha hagyományosan íróasztalt, számítógépet, telefont vásárolna. A telemunkások teljesítménye pedig – amerikai kutatások alapján – 30 százalékkal nő.

A társadalom is hasznot húz a távmunkából. Méghozzá úgy, hogy az elmaradt térségek bekapcsolódhatnak a világhálón keresztül az elektronikus munkavégzésbe, így például a kereskedelembe, oktatásba. Egyértelműen bizonyított, hogy jótékony a hatása a környezetvédelemre is. Egy egyszerű példánál maradva, a személyszállítás forgalmának apadásával csökken a járművekből származó szennyezőanyagok mennyisége.

Bármennyire fényes jövő előtt áll is a távmunka, egyelőre számos tisztázatlan és eddig ismeretlen hátránya, veszélye van. Miként a nemrégiben leváltott informatikai helyettes államtitkár, Horváth János egyik interjújában említette, kérdéses, hogy az új típusú munkavégzés hatására miként kell megváltoztatni a Munka Törvénykönyvét, miként lehet majd meghatározni a munkaidőt, lesz-e ruhapénz, táppénz. Simonka Bence „A távmunkavégzés stratégiája és annak elemzése” című, interneten is publikált szakdolgozatában (<http://vilib.pmmf.hu/szakdolgo/>) a hátrányok között azt említi, hogy a munkavállaló

ló egyedül van, kiszakad a közösségből. Ám a szerző rögtön meg is cáfolja tézisé: a munkanélküliségnél még mindig jobb, mivel ez utóbbi helyzet erősen romboló hatással van a családra, magánéletre. Említi azt is, hogy a távmunkásnak többnyire személyes kapcsolata is van munkaadójával, s nem csak elektronikus üzenetváltással „beszélgetnek”.

Szükséges az állami szerepvállalás

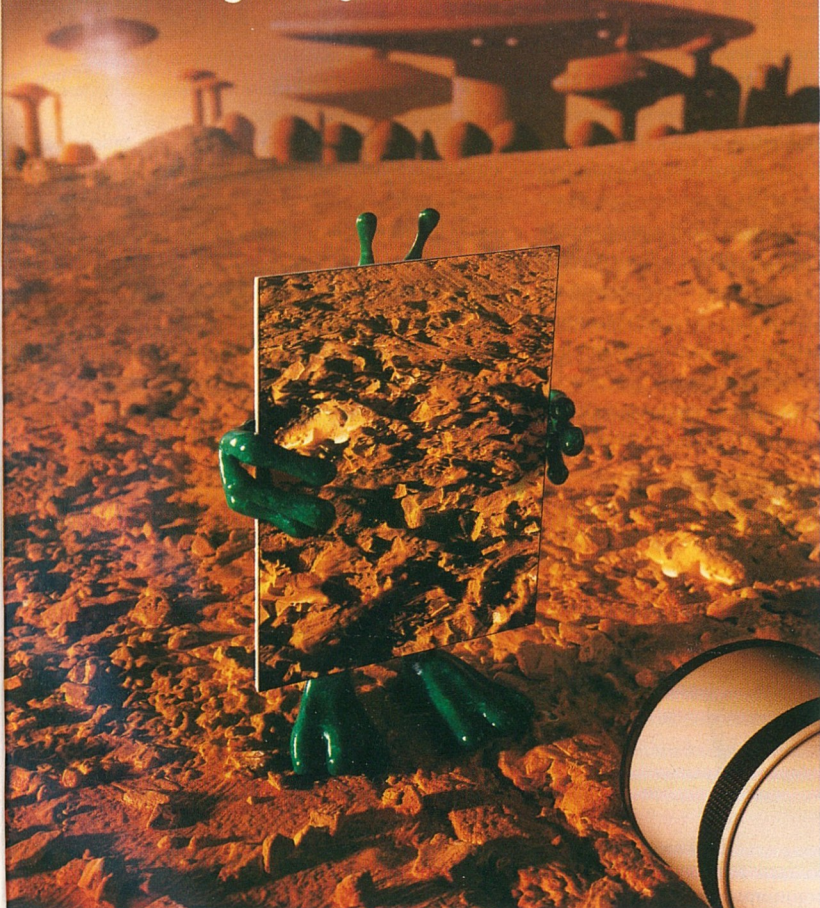
Az államra több feladat is hárul a távmunka esetében. Először is, törvényileg tisztázni kell a helyzetet. A távmunkára szociálisan rászorultakat kötelessége támogatni az államnak addig, amíg a távmunkaerő-piac kialakul és beindul. A kormányzat itthon is felismerte az ebben rejlő lehetőségeket, ezért 1998 januárjában a Munkaügyi Minisztérium és az **információs társadalom** projektjein dolgozó Futuris Rt. (tulajdonosai a Matáv, a Kvantum Bank, a Magyar Fejlesztési Bank és az Antenna Hungária) megalapították a Távmunka Koordinációs Közhasznú Társaságot (www.tavmunka.hu). A szervezet megjelölt célja az volt, hogy a rászorulóknak pályázati úton támogatást nyújtsanak, kidolgozzon egy, a telemunka végzéséhez szükséges szoftvert, kialakítson a Matávval közösen egy kedvezményes távközlési díjsomagot. Feladatuknak tekintették azt is, hogy egy központi adatbázist hozzanak létre, ami egy állást kínál – állást kereső közvetítőként funkcionál. A projekt végül is novemberben indult útjára, ám egye-

lőre korántsem ingyenes. Mindössze az adatbázisba való regisztrálásért nem kell fizetni, viszont mind a programcsomag, mind a technikai összeköttetés munkaadó és -vállaló között több tízezer forintba kerül. Ez az összeg pedig a legjobban rászorulóknak – akár a mozgássérültek, akár a kismamák – megfizethetetlen. Főként akkor, ha otthon még nincs is számítógépük, így azt is külön kell beszerezniük. A Távmunka Kht. felférte ezt a helyzetet, egyelőre átmeneti megoldásként felajánlotta, hogy hardvert lehet bérelni a Munkaügyi Minisztériumtól havi pár ezer forintért, a szoftvercsomaghoz engedélyesen, adott esetben díjmentesen juthatnak hozzá a rászoruló, illetve különböző bankoknál kedvezményes részletvásárlási és hitelkialakítási konstrukció létrehozását szorgalmazta.

A Európai Unió Fehér Könyve ezt a fajta munkavégzést azon nyolc stratégiai fontosságú terület közé sorolta, ahol a fejlődést ösztönözni kell. A közösségben a távmunkába bekapcsolódni hajlandóak arányát a munkaképesek 18–20 százalékára teszik. A frankfurti European Information Technology Observatory (EITO) szakértői azt állítják, hogy az EU tagállamaiban összesen 1,25 millióan távdolgoznak mellékállásban, azaz legalább heti egy napot. A Távmunka Kht.-nél remélik, adatbázisuk beindulása után egy-másfél évvel, azaz legkésőbb az évezred küszöbére Magyarországon 10 ezernél több telemunkást foglalkoztatnak majd a hazai és külföldi munkavállalók.

Gecse

Új HP tintasugaras nyomtatók. A valóság elbújhat mögöttük.

A Hewlett-Packard forradalmian új PhotoREt színregező technológiával működő nyomtatói sebési pontosságukkal és páratlan színgazdagságukkal a valóságot megtévesztően élethű nyomatokban adják vissza.

A HP nyomtatórendszerében a tinta, a média és a PhotoREt eljárás egységes rendszert alkot. A HP népes tintasugaras terméksaládjában mindig

megtalálja az igényének megfelelő készüléket. A DJ420C modellel ideális hobbi felhasználóknak, míg a DJ690C, DJ710C és DJ720C nyomtatók otthoni vagy irodai általános használatra egyaránt alkalmasak. A DJ895C és DJ1120C jelzésű modellek pedig professzionális és nagyformátumú nyomtatásban nyújtják a legjobb minőséget. Hewlett-Packard nyomtatók. Ahol a papír életre kel.

 **HEWLETT
PACKARD**
Expanding Possibilities

Mi szemnek, izomnak ingere

Informatikai ergonómia

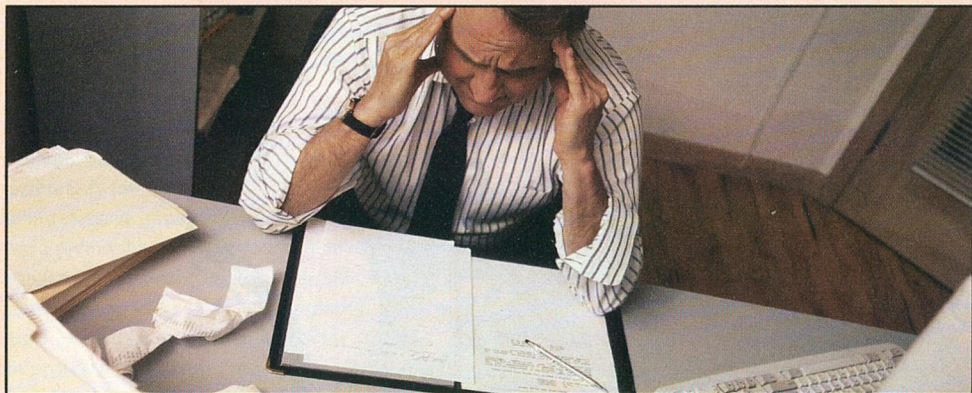
Fejlett társadalmunkban a munka lassan egyet jelent a számítógép előtti görnyedéssel. Leszámítva a fizikai tevékenységeket, az aktív dolgozók és tanulók egyre nagyobb arányban ülnek naponta órák hosszat a képernyő előtt, és ütik a billentyűzetet. Az eredmény: rövid távon kimerültség, hosszú távon tartós egészségkárosodás. Ez ellen azonban lehet, és érdemes is tenni – elsősorban megfelelő munkaeszközök és rendszeres mozgás segítségével.

Az egyetemeken már külön tanítják a számítógépes ergonómiát. A Budapesti Műszaki Egyetemen

pszichológiai eredetűeket is felvet. Így például az ember elveszíti motivációját. A modern, számítógépes ergonómia tervezésekor ezeket a problémákat is figyelembe kell venni.

Megfelelő világítás, tágas környezet

Szakemberek szerint a mai irodai munkahelyek kialakításánál – a gazdaságosságon kívül – azt is figyelembe kell venni, hogyan rendezik be a helyiséget. Ugyanis a berendezési tárgyak megfelelő elhelyezésével a munkaerő termelőképessége foko-

a pszichológia és ergonómia tantárgy részeként oktatják, ám a Veszprémi Egyetem Képfeldolgozás- és Neuro-számítógépek Tanszékén önálló kurzusként tervezik bevezetni.

„A technológia növeli az emberi élet minőségét, de veszélyezteti is az egészség megőrzését és a biztonságot a munkahelyen” – állítja Bodrogi Péter veszprémi oktató publikációjában (<http://www.iif.hu/rendezvenyek/networkshop/98/eoadas/html/d/pbodrogi/pbodrogi.htm>).

Ebben az anyagban az is olvasható, hogy a számítógépek használata az egészségi problémákon kívül

zódhat. Például, ha valakit az ajtónak háttal ültetnek, állandóan hátra fog tekinteni, mivel érdeklí, ki lép be rajta. Vagy ha az ajtót nyitva hagyják, akkor az olyan érzést kelt az ott dolgozóknban, mintha egyfolytában őket figyelnék. Sokan azt hiszik, az ergonómusok bolhából csinálnak elefántot, pedig igen terjedelmes, külföldi és hazai tanulmányokkal, statisztikai adatokkal támasztják alá tanácsait. (Magyarországon az Országos Munka- és Üzem-egészségügyi Intézet foglalkozik közigazgatási szinten az ergonómiával.)

A munkahelyek kialakításánál figyelembe kell

venni a tágas környezet szükségességét. A bútorok elrendezésével, a megfelelő megvilágítással, hőmérséklettel, a zajforrások kiszűrésével anélkül érhető el az optimális környezet, hogy több tízezer forintot kelljen fizetni a nagyobb helyiség bérletéért. Azonban a monitort, a billentyűzetet, a szoftvereket lehetőség szerint egyénre szabva kell beszerezni. A számítógépes munkahely ergonomiai követelményeit az ISO 9241-es nemzetközi szabványsorozat tartalmazza. A tanúsítvány szerint nem szabad a dolgozót elektromágneses sugárzásnak kitenni, amely a monitorhasználatnál gyakran károsító.

A monitor egyébként az ergonómusok szerint automatikusan magában hordozza a vizuális érzékelés problémakörét. A vizuálergonómia alapkérdései: a láthatóság és az olvashatóság, valamint a hosszú távú képernyős munka vizuális komfortja (az utóbbi a fénysűrűségi és színességi kontrasztot, a betűméretet, típusát, a képfelbontást, villogást jelenti).

Csak ülünk és tornázunk

Az ember-gép kapcsolat optimalizálásához első lépésként meg kell vizsgálni a felhasználó gyenge pontjait. Először a merev, ülő testtartás okozta szervezeti bántalmakon kell segíteni. Bajnok Ildikó gyógytornász szerint az emberi szervezetet két dolog károsítja: a túlterhelés és az alulterhelés. Az alulterhelés a mozgás hiányát jelenti, ami ülő foglalkozásnál napi 8-10 óra merev pozíciót, egy helyben görnyedést jelent. A csípő, a térd ilyenkor hajlított helyzetben van, a váll előre görbül, a gerinc előre hajlik. Ha nem figyelünk oda tartásunkra, a mozgáshiány következményeként az ízületek elmerevednek, az izmok elgyengülnek, és kontraktúrák (rövidülések) alakulnak ki.

A konyhanyelven csak görbe hátnak titulált tartás azonban nem máról holnapra alakul ki, hanem hosszú folyamat során. Ezért fontos, hogy a munkahelyre, irodába vásárolt székeknek legyen támlájuk, ami a gerinc anatómiai görbületeinek megfelelően, nagy felületen támasztja meg a hátat. Az

íróasztal nem lehet alacsony, mert akkor a dolgozó ráhajol, és ezzel is terheli a gerincét. – A tartós ülés során akadályozzuk a normális vérkeringést is, így az erek nap mint nap túlterhelődnek – vázolja a kórképet a gyógytornász. – Az érfalak megfeszítésének az eredménye pedig hozzájárul a visszaeresség kialakulásához.

Mozgáshiány esetén a csontokat nem éri megfelelő mechanikai terhelés sem, s ez az alulterhelés a csonttrikuláz kockázatát hordozza. Ám ha munka közben vagy munka után mozog, tornázik az ember, akkor az izommunka hatására javul a keringés, fokozódik az anyagcsere, és ez serkentőleg hat a csontképződésre. Az ízületek és az izmok rugalmassága attól függ – vigasztal a sötét jövő felfestése után a gyógytornász – , hogy milyen az egyes ízületek mozgáspályája. A mozgáspálya beszűkülését az esetek többségében az izmok merev helyzetbe kényszerítése okozza. – Ezért mozgásszegény életvitelnél nagyon fontos – mondja Bajnok Ildikó –, hogy két-három óránként teljes hosszúságunkig kinyújtózzunk. Ha ezt nem tesszük meg, akkor a szervezetünk úgy érzékeli, hogy nincs szüksége hosszú izmokra, s az izmrostokat elkezd megrövidíteni. Ha azonban az izmokat különböző edzési módszerekkel nyújtani kezdjük, ellenkező irányú folyamat zajlik le, vagyis az ízületek mozgáspályája megnő.

A test és a lélek közötti összefüggés ma már közismert. Alapkoncepciónak tekinthető, hogy a testi funkciók, cselekvések hatnak a szellemi és lelki fittségre. A szellem pedig visszahat a testre. Ülőmunkánál ezért van jelentőségük a lazító és fesztítő gyakorlatoknak. Ha kinyújtózik a test, a szervezet érzi a lazítás és fesztítés közötti különbséget, a helyes testtartást és légzést. A gyógytornász ezért azt ajánlja, hogy lehetőleg könnyed, jó hangulatú, dinamikus tornagyakorlatokat végezzenek az irodai alkalmazottak (lásd keretes írásunkat). Segíthet az autogén tréning is a lazításban, frissítésben és a mozgásszervi panaszok enyhítésében, a stretching torna pedig az izmokat nyújtja.

G. M.

Gyakorlat széken ülve

Ezt akkor végezhetjük, ha kicsi a tér az álló mozgáshoz. A cipőket a torna előtt vegyük le, a gyakorlatokat ötször-hatszor ismételjük.

1. Kihúzzuk magunkat a széken. Kiegyenesítjük a térdet, visszafeszítjük a lábfejet, majd a sarkunkkal nyújtózkodunk.
2. Ugyanebben a helyzetben integetünk a lábfejünkkel, majd párhuzamosan felemeljük a lábakat, és úgy integetünk a lábfejekkel.
3. Hátradőlünk a széktámlához, szinte beleszorítjuk a hátunkat, a lapockákat egymáshoz közelítjük, zárjuk őket. A helyzetet megtartjuk, majd lazítunk.
4. Kezünket összekulcsoljuk, felemeljük a fej fölé, és jobbra-balra nyújtózunk.

Félórás gyakorlat állva

A gyakorlatokat mindig nyitott ablaknál végzzük, és mindegyik gyakorlatot ötször-hatszor ismételjük meg.

1. A karokat a magasba nyújtjuk, az orron keresztül mély levegőt veszünk, bent tartjuk, majd ahogyan kifújuk, úgy engedjük le karjainkat.
2. Összekulcsolva tesszük tarkóra a kezünket, hátrahúzzuk a könyököt, megfeszítjük a karjainkat, majd leengedjük.
3. Két kézzel nyújtózunk a fej fölé, majd leengedjük a karjainkat. Megtartjuk ezt a helyzetet és lazítunk. Ezt a gyakorlatot a jobb és bal kezünket váltva, külön-külön is megismételjük.
4. Jobbra-balra hajolunk, nyújtózunk.
5. Csípőre tesszük a kezünket, így hajolunk előre, oldalra, hátra, majd folyamatosan végzük a törzskörzést.
6. Terpeszállás. Előrehajogatunk, a jobb és a bal lábhoz és újra középre.
7. Guggolásból terpeszbe felállunk, középre hajolunk, majd lehajolva a padló felé nyújtjuk az izmokat.

Az elektroszmog veszélyei

Már gyerekkorunktól kezdve mást sem hallunk: ne ülj közel a televízióhoz, ne tapaszd a füledet a rádióra. A mostani gyerekek azt hallják, ne számítógépezz annyit, mert elromlik a szemed. A mobil telefonok használata utasításában is olvasható egy-két jó tanács, például az: ne a fiúink mellett kapcsoljunk be, vagy fogadjuk a hívást. Az alábbiakban kiderül – jó okunk van figyelembe venni ezeket a tanácsokat. A munkánk és életünk során minket körülvevő elektronikus eszközök sugárzása már rövid távon is veszélyes lehet.

A 30 éve működő Országos Sugárbiológiai és Sugár-egészségügyi Kutató Intézet lassan már 15 éve méri az információs technika egészségre káros hatásait. Az Országos Közegészségügyi Központ felügyelete alá tartozó intézmény tudományos munkatársa, Jánossy Gábor elmondta: téves közhiedelem az, hogy a gyerekekre a számítógép monitora károsabb hatással volna, mint a televízió képernyője. – Mindkettőt a megfelelő távolságból kell nézni, és a számítógép-monitorok között is különbséget lehet tenni. Minőségüktől, a használati időtől, továbbá a felhasználó és a képernyő közötti távolságtól függ az, hogy mennyire ártalmas az egészségre.

Porbomba a monitorból

A monitor az egyik egészségre legveszélyesebb eszköz a számítástechnikában. Háromféle káros sugárzást bocsát ki magából, amelyek a képernyő háta mögött a legintenzívebbek. A röntgensugárzás mértékét világszabvány limitálja, így a felhasználónak mindössze annyit kell tudnia, hogy a képernyőt a fejtől fél méterrel távolabb kell használnia. A második sugárzási fajta a rádiófrekvenciás sugárzás. Tizenöt és harmincöt kHz közötti tartományban ontják magukból a hullámokat a monitorok. Ez azonban ismét gyártmánytól, képernyőátméretől függő érték. Ha a monitor színes, nagyobb a káros káros sugárzás, mint ha egyszínű lenne. A harmadik sugár-

zás tulajdonképpen az elektrosztatikus tér. Ennek a hatására alakul ki az úgynevezett „porbomba”, ami azt jelenti, hogy a porszemek összecsoportosulnak, feltöltődnek, és becsapódnak az archa, börpórusokba. Ez aztán bőrgyulladást okoz. A porbombák elleni védekezésnek eddig több módja akadt. Az egyiket a képernyőszűrő jelenti, ám ennek csak akkor van értelme, ha a filtereket földelik. A legtöbb gyártó ezt úgy oldja meg, hogy fémes vezetőréteggel vonja be a szűrőt, majd ezt bekötik egy drótra, és a számítógépre csavarozzák. A masina végül a konnektorral földeli a szerkezetet.

Sugárzás a háztetőn

Ahhoz tehát, hogy például a kisgyerekeket ne érje káros sugárzás, legalább fél méterre kell ülniük a monitortól. A szemet azonban a vibrálás ettől még károsíthatja, viszont még mindig nem annyira, mint a mikrohullámú sütő (ennél a háztartási eszköznél az is baj, ha a közvetlen közelében tartózkodunk).

Kevés gyereknek van mobil telefonja, viszont a környezetünkben annál több, a kicsiny készülék használatához szükséges bázisállomás van. Jánossy Gábor szerint ezek kevésbé ártalmasak, mint például a CB-rádióadók, amelyekről sokszor nem is tudjuk, hogy a közelünkben szerelték fel. – A bázisállomásokat általában úgy helyezik el a szolgáltatók, hogy minél magabban legyenek. Ez természetesen érdekük is, hiszen ha kevesebb falba, akadályba ütközik a jel, jobban közvetíti a hullámokat a hordozható készülékek között. Néhány városban azonban előfordul, hogy a panelházak falára szerelik fel a bázisállomásokat. Azért teszik ezt, hogy ne zavarja más adók sugárzását. A falak mellett elhelyezkedő lakásokban ezáltal megnő a sugárzási érték, ám ez még mindig nem éri el a veszélyes szintet. – Egy évben nagyjából kétszáz bázisállomást tesztlünk az intézetben, ebből legfőljebb 2-3 lépi át a megengedett értéket – mondja a szakember.

Ártalmas mobilok

Egyébként a magyar szabvány jóval szigorúbb az Európai Unióban honosnál. Itthon legfeljebb négyzet-

centiméterenként 10 mikrowatt teljesítmény a megengedett, míg Nyugat-Európában 78 mikrowatt. Egyébként a túlzott mértékű sugárzás a szervezet nemi szerveit és látását károsítja, ezenkívül korai vetélést és szürkehályog kialakulását okozhatja.

A lakosság – veszélyesen sugároz, vagy sem – kénytelen elviselni környezetében a bázisállomásokat. Ám ha mobiltelefont vásárol, azt már maga dönti el. Ha pedig vásárlásra szánja magát valaki, még mindig szabadon megválaszthatja a készülék típusát. Lehet kisméretű, vagy éppen kihúzható antennával rendelkező telefont venni. Sajnos, a divat ez esetben nem túl jó tanácsadó, hiszen a legkárosabb az a mobil, amelyiknek kicsi az antennája. Komoly problémákhoz vezethet, ráadásul sokkal erősebb a sugárzása, mint a nagy teljesítményű bázisállomásoké. Mindegyik készülék 1–2 milliwattig hitelesített négyzetcentiméterenként, azaz ennyi a megengedett limit. Bár a nálunk fejlettebb országokban túrelmesebb a szabvány, ettől függetlenül szigorítást terveznek, mivel a sugárzás káros hatással van az agyra. Az agyszövetek túl jól nyelik el a sugarakat, ezért beszéd közben a mobil fülünkre he-

lyezve károsodik az agy első fele. Ha a készülék antennája kicsi és a hullámok a fejünkbe, mint akadályba ütköznek, az jóval ártalmasabb, mint a hosszabb antenna sugárzása. Ez azért van, mert a kisméretű adóvevőnek nagyobb az intenzitása, hiszen a 2 watt teljesítményt ugyanúgy ki kell bocsátania magából – még ha a hullámok nem ütköznek is akadályba –, mint hosszabb társainak. A sok-sok fejlesztésnek, generációváltásnak köszönhetően azonban kitalálták azt a megoldást a gyártók, hogy a hordozható készülékek vissz szabályozható rendszerűek lettek, azaz ha közelebb van a bázisállomás, akkor a kisugárzás visszacsökken arra a mértékre, ami elegendő az összeköttetés megtartásához.

Gecse Mariann

A hangpostától a tőzsdehírekig

Mobiltelefon-szolgáltatások

A két hazai GSM mobilszolgáltató – a Westel 900 (www.westel900.hu) és a Pannon GSM (www.pgsm.hu) – sok esetben ugyanazt a szolgáltatást, csak más-más néven kínálja. A cégek kínálata egyre bővül, mindegyiket tárgyalni valószínűleg képtelenség lenne. Ezért néhány népszerűbb szolgáltatást igyekszünk bemutatni azoknak, akik még soha sem próbálták ki.

A mobiltelefonálásban is vannak olyan szolgáltatások, funkciók, mint a hagyományos vezetékes telefonoknál (habár néhány lényegesen hamarabb jelent meg és lett közzismert a mobil készülékeken). Ilyen például a telefonos ügyfélszolgálat, a hívásátirányítás, hívásletiltás, hívástartás, hívásvárakoztatás illetve -korlátozás. Hívásátirányításkor a készüléket úgy állíthatjuk be, hogy ha valaki hív bennünket, a hívást a készülék arra a számra irányítsa, amelyekre beállítottuk a telefont. A bejövő és kimenő hívásokat akár le is tilthatjuk, külön-külön vagy mindkettőt egyszerre, ahogyan éppen megfelel. Az előbbinek akkor van értelme, ha nem szeretnénk, hogy zavarjanak, az utóbbinak akkor, ha túl magasan találjuk a számlát. A hívástartás, -várakoztatás akkor tesz jó szolgálatot, ha többen hívnak egyszerre.

Hogy ne rettegjünk a számlától

A számlaegyenleg lekérdezése a Pannon GSM-nél a telefonra küldött üzenetben jut el hozzánk – tárcsázunk egy számot, majd a központ a hívás után SMS-ben, azaz rövid szöveges üzenetben küldi meg a számla egyenlegét. A Westel 900-nál a központi szám tárcsázása után egy géphang mondja be a számla aktuális állását. A számlainformációval szorosan összefügg a hívásforgalom mérése. Ezzel a szolgáltatással többek között az tudható meg, hogy

összesen hány órát beszélünk az adott időszak alatt, mennyi ideig telefonáltunk, meddig tartottak a fogadott hívások és beszélgetések (ezt az információt a mobil készülékből tudhatjuk meg). Részletes számlával is szolgálnak a cégek, természetesen felárért. Ebből megtudhatjuk, hogy mikor, milyen számokat hívtunk és mennyi ideig beszélgettünk. Kérhetjük számunk titkosítását is, így a mobiltudakozó nem adja ki hívószámunkat. Ugyanígy kérhető az is, hogy a szolgáltatók senkinek se nyújtsanak információt rólunk, ne adják át adatainkat az adatbázis-készítő cégek számára, sőt a telefonkönyvben se szerepeljünk. Az anonim szám funkció aktiválásával a hívott fél mobil készülékén nem fog megjelenni hívószámunk. Ez a szolgáltatás központilag is igényelhető és a telefonkészülekről is beállítható. A Pannonnál konferenciahívásnak, a Westelnél konferenciabeszélgetésnek nevezik azt, amikor egy vonalon egy időben több emberrel tudunk beszélgetni.

Az előre fizetett mobiltelefon-kártyát a Westel 900-nál Dominóként, a Pannonnál Praktikumként árusítják. Ez a SIM-kártya azt a célt szolgálja (miként a klasszikus telefonkártya), hogy annyit telefonálhassunk vele, amennyi forintegység található rajta. A SIM egységkártya előnye az, hogy nem kell minden hónapban rettegni a telefonszámlától, mert előre meghatározott és kifizetett összegért telefonálunk. Időközben számlainformációt kérhetünk kártyánk aktuális egyenlegéről, s miután elfogyasztottuk a kártyát, újra is tölthetjük. Az egységkártya használata nem korlátozza azt, hogy a szolgáltató által nyújtott egyéb lehetőséggel is éljünk.

Üzenet, fax, e-mail

A hangposta (köznyelven az üzenetreggítő) mindegyik szolgáltatónál ugyanazt takarja. Ha telefonunk ki van kapcsolva, a rendszer fogadja a

hívásokat és rögzíti az üzeneteket. Később pedig, amikor újra a rendszerhez csatlakozunk, a központ automatikusan értesít bennünket az esetleges új üzenetek érkezéséről. Külön előfizetés ellenében faxokat is fogadhatunk készülékünkre. A Pannonnál Faxtárnak, a Westel 900-nál Faxpostásnak keresztelt rendszer lényege, hogy azokat a faxokat, amelyeket nekünk küldtek (a mobiltelefonos fax-számunk mindig különbözik az eredeti mobilszámtól) egy központi tárolóban raktározzák el. Akkor kérhetjük le a beérkezett telefaxisokat, ha ismét egy hagyományos módon működő faxkészülék közelébe kerültünk. Csak meg kell adni a mobilfaxszámot és a titkos kódot, és már érkezik az üzenet. Arra is lehetőség van, hogy számítógépen fogadjuk a faxokat. Ebben az esetben a készüléknek egy kiegészítő interfésszel és kommunikációs szoftverrel is rendelkeznie kell.

A mobil telefonok rövid szöveges üzenetek fogadására és küldésére képesek. A Westel 900-nál közös csomagban (neve: GSM Távirat) találjuk az SMS-t (Short Message Service) és az e-mail küldést/fogadást. Ha Westel-előfizetőnek küldünk számítógépről a mobiljára elektronikus üzenetet, akkor csak a tárgy mezőbe írhatjuk be a továbbítandó szöveget. Ha westeles mobilról küldünk e-mailt, akkor előbb beírjuk mobilunkba a címzett elektronikus levélcímét, majd ezt – az üzenettel együtt – egy központi számra küldjük el, ahonnan azt e-mailként továbbítják. A szolgáltatáshoz automatikusan és ingyenesen jár a saját e-mail cím, ám az már Westel díjcsomagunktól függ, kell-e felárat fizetnünk a GSM Távirat e-mail szolgáltatásáért. A pannonosok ugyanezt a szolgáltatást a PannonHívó nevezetű és a Pannon Mobil Posta csomagokban találják. Ám a

Pannon Mobil Postára, így a saját e-mail címre is elő kell fizetnünk.

A Pannon GSM és a Westel 900 is lehetővé teszi előfizetőinek, hogy a mobil telefonjukon SMS üzenet formájában különféle információkat – időjárás-jelentést, napi sport- és politikai híreket, tőzsdei adatokat, valutaárfolyamokat – kérdezzenek le, a Pannonnál azonban kevesebb információhoz juthatunk. A Westel és a Pannon számítógéppel rendelkező ügyfeleinek lehetővé teszi az internetre csatlakozást, ehhez azonban speciális előfizetésre van szükség. A Westel 900 internet-szolgáltatóként működik és a többi, internetszolgáltatásra specializálódott vállalkozáshoz képest egy előnyük van: a hívás díján felül az ügyfélnek külön forgalmi díjat már nem kell leszurkolnia. A Westel 900 egyébként működtet egy virtuális áruházat is (www.westel900.hu/webshop/), a telemarketinget alkalmazó cégeknek pedig **audiotext** szolgáltatásait kínálja. A webshopban különféle termékeket, például telefonokat, tartozékokat lehet vásárolni, illetve bővebben tájékozódhatunk ezek paramétereiről.

A Pannon GSM-nél és a Westelnél is lehetősége van az ügyfélnek arra, hogy mobil telefonját külföldre is magával vigye és használja. Ezt a szolgáltatást hívják roamingnak (vándorlás). A mobiltulajdonos, miután a hazai szolgáltató területét elhagyta, a külföldi ország GSM-hálózatára csatlakozhat, s változatlanul tovább telefonálhat. Egy apró különbséggel: akár ő hív, akár őt hívják, mindig neki (is) kell a hívásért fizetnie. Azonban a Pannonnál és a Westelnél is információt adnak arra vonatkozóan, hogy a célországban melyik hálózat használata a kedvezőbb.

Az új Netfinity 5500 M10 szerver. Lotus Domino Intranet Starter Pack
▪ 3 év helyszíni garancia ▪ maximum 2 db Intel® Pentium® II Xeon™ 400MHz
processzor ▪ maximum 2GB ECC SDRAM memória ▪ 100Mhz buszsebesség ▪
rack- vagy toronykivitelben

IBM Netfinity: Windows NT-hez és üzleti alkalmazásaihoz terveztük. Megterveztük.

A Windows NT teljesítményének növeléséhez körültekintőbb tervezésre van szükség. Különösen az olyan részletek esetében, mint a hot swap hard diszkek és tápegységek, melyek lehetővé teszik a kritikus alkalmazások megszakításmentes futtatását. Ugyanilyen nagy jelentőséggel bír az M10-es modellbe beépített NetBay3-as állványzat, mely a toronymoddell rack-es tulajdonságokkal ruházza fel.

Így további bővítésekre, illetve tetszőleges konfiguráció kialakítására biztosít lehetőséget.

Teljesítménynövelőek azok az újításaink is, melyek révén jobban hozzáférhetővé válnak az egyes alkatrészek.

Ezeknek a precíz részleteknek köszönhetően az 5500 M10 szerverek

kategóriájukban a legnagyobb NT teljesítményre képesek. Tekintse meg őket és a Netfinity szerverek többi darabját

a www.ibm.com/pc/europe/netfinity címen, vagy hívja az **(1) 345-0500** telefonszámot.

 e-business tools

**pentium II
xeon**

Az IBM termékek az International Business Machines Corporation védjegyei. A Microsoft, Windows és Windows NT a Microsoft Corporation bejegyzett védjegyei. A Lotus Domino és a Domino Starter Pack a Lotus Development Corporation védjegyei. Az Intel, Intel Inside, Pentium és Xeon az Intel Corporation bejegyzett védjegyei. © 1998 IBM Corp. Minden jog fenntartva.

Navigare necesse est avagy telefonálni muszáj

Az ókori mondást kissé elferdítve: (mobil) telefonálni muszáj. Az azonban egyáltalán nem mindegy, hogy ehhez milyen készüléket veszünk igénybe. Vannak, akik megelégszenek a legegyszerűbb típusokkal, mások minden luxussal felszerelt, egy számítógép tudásához mérhető készüléket választanak. Ha a jövőbe tekintünk, egyvalami biztosnak látszik – a telefonok egyre olcsóbbak, okosabbak és kisebbek lesznek.

Akinek (bevallottan, vagy titkon) státuszszimbólumra van szüksége, és ennek árát hajlandó is megfizetni, olyan műreemek közül választhat, mint a Nokia márkás öngyújtót idéző csodája vagy a Motorola bikinis hölgyének popóján éppen hogy csak nyomot hagyó parányi készülék. A miniatürizálás ezen csodái mindazokkal a funkciókkal rendelkeznek, amit az illusztris vevőkör elvár, és amelyek a súlyosabb telefonokban is benne foglaltatnak.

A készülékek következő csoportja azoknak készült, akiknek a táskájukban van az irodájuk. Diktafon, határidőnapló, különleges telefonregiszter, infravörös csatoló a hordozható számítógéphez, jegyzetfüzet, játék, többszintű üzenetrögzítő, fax, konferenciabeszélgetés, e-mail küldési lehetőség, és még ki tudja mi minden. Mindehhez már ma is többnapos készenléti idő társul. Ma már a múlté az, amikor az emberek akkumulátortöltővel és két-három pótakkumulátorral társultak.

A harmadik – egyben valószínűleg a legna-

gyobb – csoportot azok alkotják, akiknek „csak úgy” van telefonjuk. Mert praktikus, mert „a Krisztának is van”, mert divat, mert menő, mert miért ne... Az e vevőkörnek szánt mobilok a manapság divatos irányzatoknak megfelelően csiricsaré színekben pompáznak, és elképesztően alacsony árak miatt boldog-boldogtalan megveheti őket (ámbár – a szolgáltatók pontos számokat ugyan nem közölnek – az ilyen „boldogtalanok” az első havi telefonszámla kézhezvétele után gyakran pánikszzerűen megszabadulnak a

készüléküktől). Nem igaz azonban, hogy e készülékek amolyan lebutított „bunkofonok” volnának. Általában mindazon funkciókkal rendelkeznek, amelyekkel az eggyel korábbi csúcsmoდეllek, akkumulátoruk pedig a legkorszerűbbek közé tartozik.

Vásároljunk akcióban!

Aki tehát nem csinál presztizskérdést abból, hogy mindig a lehető legújabb modellje legyen, nyugodtan kézbe veheti ezeket a néptelefonokat, garantáltan nem jár rosszul velük. A másik szempont, amit érdemes megszívlelni az az, hogy a telefont tanácsos a szolgáltatók akcióin, GSM kártyával együtt megvenni. Így rengeteg pénzt megspórolhatunk, és talán az sem számít komoly visszatartó erőnek, hogy cserébe egy-két évig folyamatosan használnunk kell a készüléket – a telefonok több tízezer forintos dotációját ugyanis a havi előfizetői és forgalmi díjakon keresztül törlesztjük. Talán nem mindenki tudja, hogy az ilyen akciós telefonokban

van egy korlátozó alkatrész, ami megakadályozza, hogy a készüléket más szolgáltató SIM kártyájával használják (a Westel 900-ét a Pannon GSM-ével és fordítva). E korlátozást a „futamidő” lejáratá után kérésre feloldják. Amennyiben telefonunk nyugdíjaskorba lépne, vagy egyszerűen csak meguntuk, szintén érdemesebb egy akció keretében az új telefonkészüléket új SIM kártyával (új telefonszámmal) együtt megvenni, mert így a negyedéből-ötödéből kijövünk ahhoz képest, mintha egy önálló telefonkészülék megvásárlására költenénk.

Jövőre számos újdonság várható a mobil készülékek területén. Az első ezek közül a mostani 900 MHz-es sáv mellett az 1800 MHz-es frekvenciartomány „megnyitása”. Ebből több előnye is származik az előfizetőnek. Az ebben a sávban üzemelő készülékek hangminősége elérheti a vezetékes készülékekét, továbbá a zsúfolt városokban könnyebben kapunk vonalat, és kisebb eséllyel szakad meg egy hívás. A kétmódusú (dual-band) készülékek egyébként teljesen automatikusan váltanak át más frekvenciartományba megfelelő lefedettség esetén.

Nagy valószínűséggel keveseket érintő, mégis érdekes technikai szenzáció, hogy elindult az egész Földet körülvéző Iridium műholdhálózat, amelynek köszönhetően az óceán közepén, az amazónasi dzsungel zöld poklában, vagy akár Afrika sivatagaiban is elérhetőek maradunk.

A másik, némileg hasznosabb újdonság a SIM Tool Kit, amelynek segítségével a szolgáltatók SIM kártyájukra egyéni lehetőségeket, menüpontokat tudnak beépíteni. Ezzel a módszerrel elérhető, hogy ugyanaz a telefon mindegyik szolgáltató kártyájával

másként működjön. A bővítés lehetőségeinek csak a telefontársaságok képzelete szab határt. Például menüből kérdezhetjük le bankszámlánk állását, a tőzsdei árfolyamokat, vagy éppen az aktuális moziműsort.

Bankkártya a telefonban

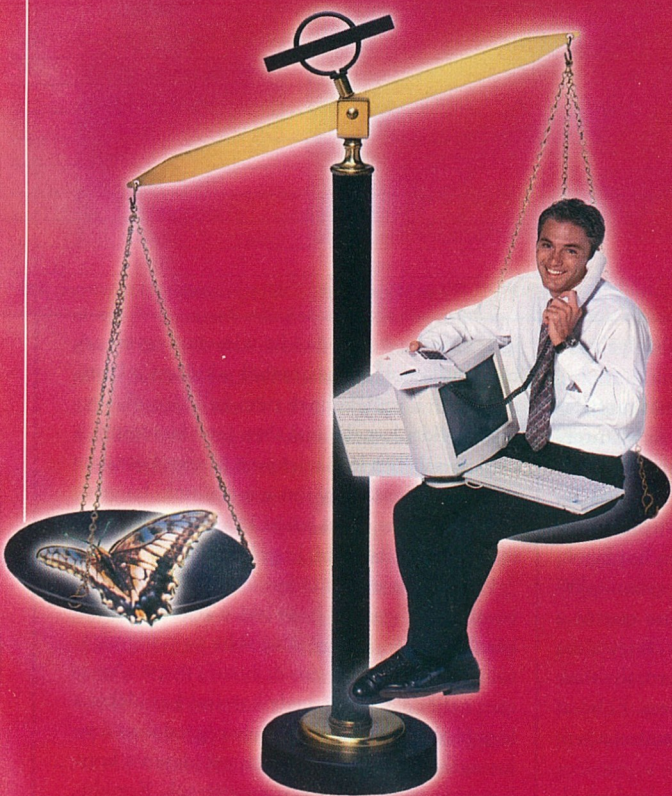
Unikum lesz a Motorola továbbfejlesztett StarTAC készüléke abban, hogy a SIM kártya mellé elektronikus pénztárcaként működő chipkártyánkat is bedughatjuk, így az előbb említett pluszmenükkel banki tranzakciókat kezdeményezhetünk. Például fizethetjük vele a telefonon feladott pizzarendelésünket, repülő- vagy vonatjegyünket és így tovább. Előnyei között az elektronikus pénztárcák összes előnye megemlíthető: az alacsony tranzakciós díj, a gyors átfutás, az egyszerűség, mindez megtoldva a mobil kommunikáció biztosította kényellemmel.

Látványos változások várhatóak az Ericsson háza táján is. A piaci igényekre és a divatra reagálva a '99-es év Ericsson telefonjainak kijelzői – hasonlóan a konkurencia termékeihez – többsorosak és nagy felbontásúak lesznek. De valószínűleg a divatirányzatnál többről van szó, hiszen ha a menürendszer megjelenítéséhez nem is, de az elektronikus levelek küldéséhez és fogadásához, SMS levelek szerkesztéséhez, a SIM Tool Kit biztosította lehetőségek maximális kihasználásához mindenképpen szükséges és indokolt a nagyobb és részletesebb felbontású kijelző. Úgy tűnik viszont, hogy a Siemens tarka kijelzőit nem fogják utánozni a gyártók, így nem lesz színesebb a jövő évi GSM világ.

A szabvány biztosította 9600 kbps átviteli sebesség az elektronikus levelezéshez ugyan elég, de az internetes szörfözéshez bizony kevés. Ezt a problémát igyekezik megoldani az Ericsson ké-

ISDN-nel könnyebb!

Csak egy ISDN2-vonal és ...

azonnal két telefonvonallal,
1, 2, 3 vagy akár 10
telefonszámmal rendelkezhet.
Ügyfelei nyugodtan elfelejtethik
telefonja vagy faxkészüléke
foglalt jelzését.

Egy szó, mint száz:
az ISDN használatával
Ön egy hatékony, gazdaságos
és rugalmas telekommunikációs
rendszert alakíthat ki,
hogy munkája, vállalkozása még
nyereségesebben működjön.

Hívja alábbi Zöld számunkat,
vagy viszonteladóinkat!
Munkatársaink készséggel
válaszolnak ISDN-nel
kapcsolatos kérdéseire.

**Ne feledje:
ISDN-nel könnyebb!**

MATÁV ISDN

Ingyenes információs Zöld szám:
06 80 203 203
Internet-cím: www.matav.hu

Egymás közt

MATÁV

szülékek másik újdonsága. Az Ericsson rendszere – a szolgáltató támogatásával – olyan „adatsűrűséget” tud elérni, amely vetekszik az ISDN vonalak gyorsaságával, így módot ad az internet megfelelő sebességű használatára.

A Nokia telefonjai az SMS alapú szolgáltatásokat már '98-as modelljeikben is támogatták, '99-ben pedig a SIM Tool Kit nyújtotta lehetőségekkel ez tovább fokozható, a használat még könnyebbé tehető, elfedve az SMS által megkívánt szabványformulák alkalmazását. Elsősorban

a bankok érzik az igényt, hogy internetes szolgáltatásikat mobil telefonról is elérhetővé tegyék. Ehhez a nagy gyártók olyan speciális megjelenítési lehetőséget dolgoztak ki, amely segítségével mobil telefonunk kijelzőjét használva internetezhetünk, vagy éppen banki szolgáltatásokat érhetünk el.

Ahogy a Nokia készülékeibe már most letölthetőek különféle csengőhangok az internetről, a jövőben sem lesz semmi akadálya annak, hogy például egy kalkulátort hívjunk le, ha éppen arra van szükségünk. Valószínűleg egymás után alakulnak majd az olyan honlapok, amelyekről mindenféle hasznos programcskákat érhetünk el. A Nokia meglátása szerint a tendenciák olyan irányba haladnak, hogy a ma még csak PC-ken megvalósítható „totális multimédia” telefonokon is elérhető lesz. Ebbe az irányba mutat a sávzélesség folyamatos növekedése is.

Több mint valószínű, hogy széles körben elterjednek majd a személyi asszisztensként (PDA) használt miniszámítógépek és a multimédiás funkciókkal felruházott mobil telefonok. Az utóbbi két készüléktípus találkozásának ered-

ményeként megjelenő újabb generáció képes lesz internetelésre, és egyéb kommunikációs funkciókat is kínál majd.

A mobil telefonok és számítógépek közötti kapcsolattartásra jelenleg a legelterjedtebb megoldás az infravörös port. Ennek egyik nagy hátránya, hogy a telefonnak és a PC-nek látnia kell egymást, a másik, hogy ha több ilyen készüléket használnak egyszerre, akkor azok összezavarodhatnak. Mindkettőre megoldást kínál a PC-kbe, PC-perifériákba és mobil eszközökbe építhető,

A legismertebb csúcsmoდეllek 1998 végén

	Ericsson SH 888	Motorola StarTac	Nokia 8810
<i>Akkumulátor</i>	800 mAh NiMH	500 mAh	600 mAh NiMH
<i>Méret</i>	130x49x22 mm	98x57x23 mm	107x46x18 mm
<i>Súly</i>	195 g	110 g	118 g
<i>Készletléti idő</i>	80 óra	30 óra	36-133 óra
<i>Beszélgézési idő</i>	210 perc	100 perc	100 - 170 perc
<i>Infra port</i>	Igen	Nem	Igen
<i>Adatfax</i>	Igen	Igen	Igen
<i>Dual band</i>	Igen	Nem	Nem
<i>Extrák</i>	Fémváz	Vibra akkumulátor	Vibra akkumulátor, hívócsoportok, játék

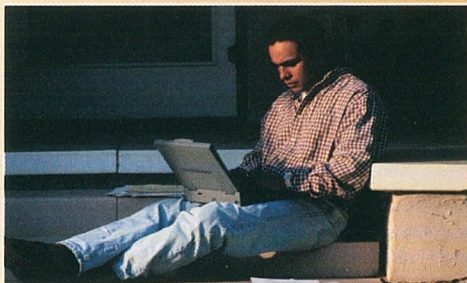
igen kis teljesítményű rádió adó-vevő egység. A rádióhullámok természetéből adódóan a kommunikáló készülékeknek nem kell látniuk egymást. Például az aktatáskában levő laptopunk a zakóknk zsebében levő telefonon keresztül ütemezve ellenőrizheti, hogy jött-e e-mailünk, ha igen, le is töltheti azt, majd jelzést küldhet telefonunkra, ami csipogással jelzi, hogy levelünk jött.

1999-ben is számos újdonság várható tehát, de továbbra is igaz az, hogy aki a legmodernebb készülékre vár, valószínűleg soha nem fog vásárolni, hiszen mindig van új és még újabb. Azt is igen nehéz eldönteni, melyik gyártó készülékei a legjobbak, ugyanis ha valamely cég valóban fontos újdonsággal rukkol elő, az rövidesen a konkurencia készülékeiben is megjelenik. Konklúzió: ha vásárolni akarunk, azt most tegyük, és nyugodtan válasszunk teljesen szubjektíven, szimpátia alapján.

D. G.

Hónom alatt a számítógép

Talán még nem volt olyan régen, hogy ne emlekeznénk: a hordozható számítógép úgy nézett ki, mintha az asztali PC-re bőröndfület szereltek volna. Ezekre a kezdeti eszközökre sokkal inkább illett a „cipelhető” jelző.

Előrejelzések szerint a 2002-ben eladott notebookok 60-70%-a már ilyen táplálással kerül forgalomba.

A másik jellemző, amely régóta ellensége a hordozhatóságnak, az a noteszgép súlya. Sajnos,

Sokat változtak a mobil gépek az elmúlt évek alatt. A legszembetűnőbb átalakuláson a képernyők mentek át. Szemben a kezdeti egyszínű és meglehetősen parányi kijelzőkkel, a mai noteszgépek némelyikének 15" körüli képernyőátlója megfelel egy átlag 17"-os monitor aktív képterületméretének. A harc tehát ebben a kategóriában ma már nem a méretek csökkentéséért folyik. Elsődleges cél – a lehető legnagyobb teljesítményű processzor és minél több eszköz integrálása mellett – a megfelelően hosszú üzemidő biztosítása. A kezdeti NiCd (nikkel–kadmium) akkumulátoros korszakot aránylag hamar felváltotta a NiMH (nikkel–metálhidrid), amely kevesebb gondoskodást igényel, nagyobb kapacitású, mint elődje, könnyebb is, de sajnos drágább. Az elkövetkezendő két év várhatóan egy másik energiaforrás, a lítiumion jegyében fog eltelni. Ez sokkal nagyobb kapacitású és könnyebb is, mint a megelőző típusok. 2000-2001 felé úgy tűnik, újabb energiatárolók kerülnek forgalomba: a Zink-air és a Lithium-polimer akkumulátorok.

az egymásnak ellentmondó követelmények nem tudják egy bizonyos határ alá csökkenteni a „cipelhető” súlyát. Bár sok gyártó rendszeresen hoz ki kuriózumnak számító rekordkönnyű gépeket, az átlag noteszgépek tartozékokkal és a hordtáskával együtt bizony 5–8 kilót is kitesznek.

Az igény arra vitte a fejlesztéseket, hogy a noteszgépekben a CD-ROM meghajtó mindig rendelkezésre álljon, ezért sok esetben kiszorította a jó öreg floppyt a gépből a tartozéktáskába. A floppy szerepe egyébként is nagyságrendekkel csökkent az utóbbi időben, átadva helyét a gyorsabb, 100 megabájtos ZIP meghajtóknak. A másik szabványú meghajtó, az LS-120 előnye, hogy a hagyományos 1.44 MB-os lemezeinket is írni, olvasni tudja, miközben a sebessége a hagyományos floppy sebességének 5-8 szorosa.

Mire számíthatunk a jövőben? 2000-ig a hordozható gépek memóriája 256 megabájtra nő. 2005-ben előrejelzések szerint az átlagos notebook 2 Gigabájt RAM-mal rendelkezik. Sok múlik a számítógép motorján, a mikroprocesszo-

ron is. 1996-ban még csak 66 MHz-es volt a csúcsprocesszor, az egyik jelenlegi favorit, a 64 bites Merced az előjelzések szerint 600–1000 MHz órajellel működik majd, míg a legújabb fejlesztések eredményeként létrejött processzorok még ennél is 2-3-szor gyorsabbak. 2000-re vélhe-

tően a **Pentium II** lesz az általános a notebook számítógépekben. Az ezredfordulóra egy notebook 6 Gigabájt háttértárral rendelkezik majd, míg 2005-re ez 9–12 Gigabájtra is emelkedhet.

Matók Zoltán

Hazai trendek

1997-ben 10 ezer, 1998-ban 15 ezer új notebookot értékesítettek hazánkban, de ebben a számban nincs benne a szürke és fekete import forgalma. Az összes eladott PC-k közül minden tizedik volt hordozható számítógép, ugyanakkor – a magas ár következtében – az eladás értékének 20%-át tették ki a notebookok. A világpiacon tekintve minden ötödik gép mobil, így összesen nagyjából évi 20 millió darabot adnak el. A hazai piacon vezető pozíciót foglal

el a Portocom, szorosán utána jön a Compaq-Digital, és a harmadik helyet foglalja el a Toshiba.

A fejlettebb kelet-európai országokhoz viszonyítva aránylag rosszul állunk, hiszen például Csehországban 25–30 ezer gépet értékesítettek 1997-ben. Érdekes módon az egy főre jutó GDP alakulását meglehetősen jól mutatják az eladások, hiszen például a cseh nemzeti jövedelem csökkenésével párhuzamosan 1998-ban 20–22 ezer darabra esett vissza a forgalom, miközben nálunk évek óta folyamatos a növekedés.

A notebook története

A felhasználói alkalmazások egy része nem képzelhető el irodai-asztali körülmények között. Az igény a hordozható számítógépekre előbb megszületett, mint maga a termék – a kezdeti gépek alig különböztek egy asztali PC-től. Hamarosan a laptop PC-k (laptop – ölbe vehető) vették át stafétabotot a Portable PC-ktől. Ezek már sokban hasonlítottak a mai hordozhatókra: kihajtható LCD vagy plazma-képernyő, beépített – a szokásosnál kisebb méretű – billentyűzet a kijelző alatt, habár a súlyuk

általában még öt kiló körüli volt. A laptopok a 386-os mikroprocesszor-korszak végén kezdték átadni helyüket a mai noteszgépek (notebook) hívtott hordozható masináknak. Ezzel együtt indult meg a máig is tartó fejlesztési irányzat, a miniatürizálás. A méretcsökkentés mérföldköve lett a Hewlett Packard által kifejlesztett – később palmtop számítógépnek keresztelt – HP95LX, amelynek tenyérnyi mérete megváltoztatta a hordozhatóságról alkotott addigi elképzeléseinket.

A munka őse

Valamikor réges-régen volt a semmittevés. Akkoriban csak lekapták az emberek a fákról a gyümölcsöt, és kész. Aztán később elkezdtek vadászni és halászni, ami már jóval megerőltetőbb volt.

És ez azóta így megy. Egyre embert próbálóbbak a feladatok. Mára odáig fejlődött a dolog, hogy a két kezünk már nem is elég a munkához. Már az agyunk kell. De ez így van jól. Így érezhetjük magunkat alkotó embernek. A munka örömét viszont sok minden befolyásolja. Például egy jól berendezett iroda, amely némi egyedi stílust vagy bájt sem nélkülöz, csodákat tehet.

Kérd ingyenes irodabútor-katalógusunkat a 460-3111-es számon!

IKEA[®]
Érezd magad otthon!

Távrolról sem lehetetlen

Online banki szolgáltatások

Senki sem szereti a kényelmetlenséget, a sorban állást. Ma már a technológia fejlettsége következtében ügyes-bajos dolgainkat otthonról is elintézhethetjük. Ezt az igényt viszonylag hamar felismerték a bankok, és igyekeztek lehetőségükhöz képest gyorsan reagálni: egyre több pénzügyi szolgáltatást lehet bárhol, vezetékes vagy mobil telefonon, sőt akár számítógépen és az **interneten** keresztül is igénybe venni. Alábbi körképünkben ezeket a szolgáltatásokat mutatjuk be.

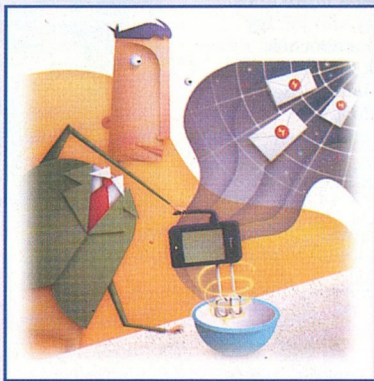
Lehetséges, hogy akárcsak a budapesti tőzsdeterem, a bankfiókok is kiürülnek egyszer? Hiszen semmi értelme

sorban állni egy zsúfolt belvárosi épületben, ha ma már egyre több pénzügyi tranzakciót otthonról is el lehet végezni. Az elektronikus banki szolgáltatások révén az ügyfelek lényegesen gyorsabban és kényelmesebben intézhetik ügyeiket, míg a bankok tehermentesíthetik fiókjaikat, kirendeltségeiket, amivel költségeik is csökkennek. Feltehetően hazánkban sincs már messze az első, csak interneten működő bank megjelenése.

Telefonos szolgáltatások

A Postabank Telebank rendszere telefonon keresztül mutatja be a pénzügyi fiókhálózatát, teljes körű lakossági szolgáltatást nyújtó kirendeltségeit, valamint így is megismerhetjük bankjegykiadó automatáinak és POS termináljainak listáját. Azért, hogy mindez zökkenőmentesen működjön, a megfelelő menüpontból a telebank használatának csínját-bínját is elsajátíthatjuk – mégpedig a

nap bármely szakában. Ezenkívül megtudhatjuk, a lakossági folyószámla-konstrukciókhoz milyen kamatok, díjak, költségek tartoznak. Aki bankkártyát szeretne, az itt tájékozódhat ennek feltételeiről, az egyes plasztiklapok felhasználhatóságáról, és nem utolsósorban a hozzájuk kapcsolódó költségekről, a lakossági hitelkonstrukciókról. A lakossági folyószámlával már rendelkező telefonálók számlájuk egyenlegéről, a lekötött betétek összegéről, az utolsó jóváírási időpontjáról, valamint hitelkeretük nagyságáról tájékozódhatnak. Aki kedvet kapott a távügyintézéshez, a bank bármely bankfiókjában külön szerződést köt, és megadja a szolgáltatáshoz szükséges jel-

szót. Ez, a számlaszám, valamint a kód megadása után jelentkezik be a diszpécser, aki gyakorlatilag bármilyen megbízást teljesít, a nap 24 órájában.

A CIB Közép-európai Nemzetközi Bank Rt. pénzügyi szolgáltatásainak jó része szintén elérhető telefonvonalon keresztül. A CIB Telebank rendszert bármely bankszámla-tulajdonos használhatja, ha jelzi igényét a pénzügyintézet felé. A lakossági és vállalati ügyfelek a számlájukkal kapcsolatos aktuális állapotról informálódhatnak, illetve az előre megadott kedvezményezetttek javára utalhatnak át összegetek telefonon, a bank személyes felkeresése nélkül.

A CIB Telebank érdekessége, hogy a magyaron kívül angol és orosz nyelven is használható. Mint a hasonló szolgáltatásoknál elvárható, a számla pénzmozgásairól, a folyószámla- és betéti kamatokról, a főbb devizák jegyzett árfolyamairól, bankkártyákról itt is lekérhető információk. A telefoná-

lők ezen túl üzenetet hagyhatnak a bank munkatársainak, illetve ha szükséges, visszahívást is kérhetnek.

Az OTP Bank 1994 februárjától működő telefonos szolgáltatásainak köre az idők során folyamatosan bővült. A múlt év decemberében létrehozott OTP TeleBANK Center segítségével egyetlen telefonhívással elintézhető bármilyen banki ügylet. A szerződést itt is az ügyfélnek kell kezdeményeznie a megadott számon, majd követni a gépi hang utasításait.

A telebank szolgáltatások kapcsán felmerülhet a kérdés, hogy mennyit kell áldozni a kényelemért. A pénzügyintézetek többsége egyelőre díjmentesen kínálja szolgáltatását, ezzel is hozzájárulván a népszerűsítéshez. Az igazsághoz tartozik, hogy a helyszíni kiszolgálás mindig drágább, ezért a bankok igyekeznek fiókjaikon kívül kiszolgálni ügyfeleiket. Ennek köszönhetően a személyes és telefonos ügyintézés tarifái megegyeznek, a szolgáltatásért külön havi díjat pedig nem számolnak fel (persze kivételek itt is vannak: az OTP például a vállalkozói folyószámlához kapcsolódó, telefonon kezdeményezett átutalásokért kiemelkedően magas díjat számláz – nehezen érthető okokból kifolyólag).

A pénzügyi szolgáltatások esetében nem lehet megfeledezni a biztonság kérdéséről sem. Éppen ennek érdekében az ügyfelek bármikor megváltoztathatják azonosító kódjukat, míg a hallható összegeket és dátumokat automata állítja elő. Ezt legtöbbször kétszintű biztonsági rendszer egészíti ki. A Postabanknál például a hívások alkalmával a számlatulajdonos adatain – néven, lakcímen, számlaszámon – kívül feljegyzik a hívás dátumát és pontos időpontját egyaránt. A hívás jogszerűségét az azonosító és a jelszó alapján ellenőrzik, ha ezek

megegyeznek a nyilvántartás adataival, csak akkor adhat megbízást az ügyfél. Ezt azután nyomtatott formában is rögzítik, aminek másodpéldányát az ügyfél is megkapja. A későbbi jogviták és félreértések tisztázása érdekében a hívásokat magnóra is felveszik. Talán az óvintézkedéseknek is köszönhetően a rendszer működésével kapcsolatban ez idáig nem érkezett reklamáció a pénzügyintézethez.

Pénzügyi információk mobilról

A mobil telefonok nyújtotta szolgáltatások köre folyamatosan bővül. Ma már egyre több pénzügyintézet ad információkat az ügyfél folyó-, deviza-, és kártyaszámlájának egyenlegéről, illetve pénzügymozgásáról mobil telefonra SMS üzenetben. A CIB Banknál az úgynevezett első díjcsomag díja 150 forint havonta, amibe 5 ingyenes üzenet is beletartozik, míg a további SMS-ek ára 25 forint. A második díjcsomag előfizetése 200 forint havonta, de

ebbe 10 ingyenes üzenet tartozik bele, míg a többiért 18 forintot számolnak fel. Az OTP Bank szintén működtet Mobil TeleBank szolgáltatást, amellyel a számlaegegenleg és forgalom, az aktuális deviza- és tőzsdeárfolyamok automatikusan megtudhatóak, sőt az ügyfelek üzenetek indításával tetszőleges időpontban lekérdezhetik ezeket. A bank standard díjcsomagjának havi díja

200 forint, míg az interaktív lekérdezés egyenként 20 forintba kerül. A komfort díjcsomagért 300 forintot kell fizetni havonta, de itt a válaszüzenetekért az előző összeg felét, 10 forintot kérnek, és minden reggel automatikusan megkapjuk a számlaegegenleget is.

Modemes ügyintézés

Láb az asztalon, klaviatúra az ölbén, miközben lassan kortyolgatjuk teánkat vagy kávénkát. Reg-

gel, este, munka közben – a nap bármely szakában, akár otthonról is intézhetjük számítógépen keresztül pénzügyeinket. Ehhez nincs szükségünk csak egy számítógépre, **modemre**, telefonvonatra és nyomtatóra. A CIB Házibank a forintfolyószámlát

vezető lakossági ügyfelek részére készült, hogy átutalásait, betétkötési megbízásait közvetlenül is intézhessék – anélkül, hogy ehhez ki kellene mozdulniuk otthonról, vagy alkalmazkodniuk kellene az ügyfelfogadási időhöz.

Lehetőség van a számla pillanatnyi állapotának lekérdezésére, információt kaphatunk az elmúlt hat hónap tranzakcióiról, továbbá a betétlekötés feltételeit, befektetési információkat, valamint az MNB és a CIB Bank Rt. aktuális árfolyamait is megtudhatjuk. A megbízások közül forintátutalási megbízásokra és betétlekötésre, illetve felmondásra van mód.

A házibank számlanyitása díjmentes, de feltétel a minimum százezer forintos nyitóegyenleg. A telepítést a bank által adott lemezzel az ügyfélnek magának kell elvégeznie. A lemez egyszeri telepítésre alkalmas, és ára a szükséges dokumentációkkal együtt 1000 forint. A telepítést mindenképpen érdemes egyénileg megoldani, mert a bank számítástechnikai főosztálya 15 ezer forintot kér ezért a munkáért. A számítógépes ügyintézés egyik előnye, hogy a kivonatokat elektronikus úton, naponta és díjmentesen megkapjuk.

A CIB Elektronikus Folyószámla terméke inkább a kis- és középvállalatok életét hivatott megkönnyíteni. Ezzel a rendszerrel azon kívül,

hogy bankköltéseiket minimalizálhatják, pénzgazdálkodásukat is kényelmesen, gyorsan és egyszerűen intézhetik. A termék alapsomagjában a számlához kapcsolódó alapszolgáltatások találhatóak. Ehhez választható még az úgynevezett

Postabővítés, mivel postai kifizetéseket lehet indítani, valamint a befizetéseket tételiesen lekérdezni. Az úgynevezett Devizabővítés segítségével devizát is átutalhatunk.

Ennek a szolgáltatásnak az igénybevételehez minimum 50 ezer forint nyitóegyenleg

kell, míg a telepítés, ha a bank végzi, 9000, ha az ügyfél, 1000 forintba kerül. Az elektronikus folyószámla havi díja a választott csomagoktól is függ, de a teljes szolgáltatásért sem kell 2000 forintnál többet fizetni.

Bankok a hálón

Az internetezők számának növekedésével együtt a banki szolgáltatások interneten történő megjelenése is napirendre került. Az OTP Bank például a közeljövőben tervezi a kijutást. Kezdetben a tervek szerint csak tájékoztató – marketing és befektetői – jellegű információkat jelentetnek meg, kiegészítve a termékekről, ezek kondícióiról, valamint a pénzügyi intézet eredményeiről szóló tájékoztató anyagokkal. Később elindul az online banki szolgáltatás is, ahol gyakorlatilag minden elintézhető lesz, amit most még csak telefonon lehet. Ezen kívül tervezik úgynevezett segédprogramok megjelenítését is – letölthető formában –, amikkel kiszámíthatók lesznek a hitelfelvétel feltételei.

F. N.

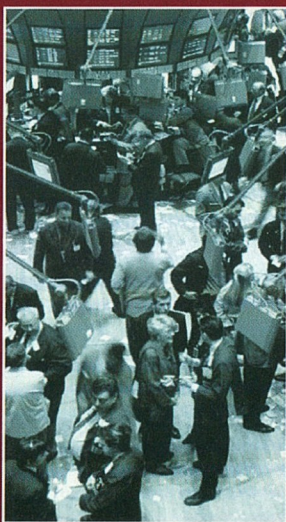
Online információk a börzéről

A sikeres tőzsdézésnek több titka is van: indulótőke, rátermettség, információ – ez utóbbi megszerzése viszont sok pénzbe és fáradtságba kerül. A világhálón megtalálható szolgáltatócégek azonban kínálnak olyan lehetőségeket, amelyekkel ingyen, vagy kevés pénzért cserébe tőzsdei adatok érhetőek el magyar nyelven az érdeklődők számára.

Az egyik legrégebbi és legismertebb, előfizetéssel működő tőzsde-információkat hordozó site, a www.formax.hu. A Fornax Monitor adatbázisa kiterjed a valós idejű (real-time) információszolgáltatástól a tőzsdenyitási és záró árfolyamokig, tartalmazza a börzeforgalom idősorait. Kiegészül a kereskedelmi bankok valuta- és devizaárfolyamaival, makrogazdasági információkkal, a befektetési alapok árfolyamaival és az állampapír-piaci adatokkal. A Budapesti Értéktőzsde (BÉT) prompt kötéseiről, határidős piacáról, a Budapesti Árutőzsde (BÁT) deviza- és gabonaszekciójáról is valós idejű, online adatokkal szolgál az oldal.

Egy másik tőzsdeinformációkat közlő weblap a www.mtieco.hu. A BÉT kereskedési ideje alatt a tőzsde 15 perccel késleltetett kereskedési adatai, a BUX real-time értéke ingyenesen nyomon követhető, némi díj ellenében viszont a BÉT napi kereskedésének záró árfolyamát, a kibocsátó társaságok adatait, és a részvények historikus áralakulásait szemléltető garfikonokat is megtalálja a világhálón böngésző. Az adatok forrása-

ként az MTI-ECO Kft. és az Eco.Net Hungary által üzemeltetett rendszer szolgál. A program naponta 30-35, magyar gazdasággal foglalkozó angol nyelvű hírrrel, táblázatokkal és tőzsdei információkkal is szolgál. Adatbázisa 1997. január 1-jétől tartalmazza a BÉT kereskedési adatait.

A Reuters hírügynökség magyar nyelvű tőzsdeadatai a www.reuters.hu címen találhatóak. Hasonlóan társaihoz, real-time adatokkal, tőzsdeinformációkkal és elemzésekkel látja el előfizetőit, illetve a kíváncsiskodókat. A cégnél azonban rövid időn belül tervezik a külföldön már bevezetett homebroking szolgáltatás bevezetését, amely révén az ügyfelek számítógép-termináljával állnának közvetlen összeköttetésben.

Egyéb, például a börzén szereplő cégek adatlapja tölthető le a www.hvg.hu címről, elemzésekhez, gazdasági témájú cikkekhez és háttéranyagokhoz a www.bankestozsde.hu-n juthatunk. Kezdő tőzsdézők a www.tozsdeforum.hu címről tölthetnek le maguknak segédprogramokat. Az Interaktív Marketing Szolgáltatások Kft. oldalain (www.ims.hu) pedig tőzsdén kívüli értékpapírokra tett vételi és eladási ajánlataik adatait, brókercég-katalógust találunk. Hozzáférhetővé tették a Global Investment Communications egész világra kiterjedő adatbázisát is, amely a tőzsdei bevezetés előtt álló értékpapírok nemzetközi online bemutatására szakosodott.

Tőzsdeguruk a virtuális parketten

Alig fél éve néhány bróker cég még arra várt, hogy biztonságosabb legyen a világhálós tőzsdei kereskedelem, illetve beinduljon a Budapesti Értéktőzsde új számítógépes hálózata, az MMTS. Mások viszont éppen azzal próbálták magukhoz csalogatni az ügyfeleket, hogy előbb kezdtek el online megbízásokat teljesíteni, adni-venni az interneten, mint versenytársaik. Jövőre az összes bróker cég előtt megnyílik a lehetőség, hogy fogadjon ügyfelei világhálón keresztül megrendeléseit.

Magyarországon jövő év elejétől kitágulhat a parkett. Azok a kereskedőházak, amelyek az MMTS-re vártak, szinte kivétel nélkül megkezdik online tevékenységüket. Így akár a világ másik végén fekvő, de a világhálóra csatlakozott vlagyivosztoki panellakásból is megbízásokat adhatnak a brókereknek a budapesti börzén kereskedésre. Az értékpapírok online, valamint a hagyományos, fizikálisan is lezajló kereskedése között nincs különbség. Vagyis azt, amire a fizi-

kai világban szakosodott, azt az internetes tevékenysége során is megőrzi.

A Bankár Befektetési Részvénytársaság (<http://www.bankarb.hu>) internetes kereskedése a BÉT-en bevezetésre kerülő MMTS-rendszerrel egy időben indul. Szolgáltatásaikat bármely, a cégnél számlát vezető ügyfelük igénybe veheti. Próbakereskedéssel igyekeztek kedvet csinálni az online megbízásokhoz: fiktív 3 millió forintot utaltak a virtuális számlákra, amellyel a számlatulajdonosok a BÉT valós idejű adatai alapján „kereskedhettek”.

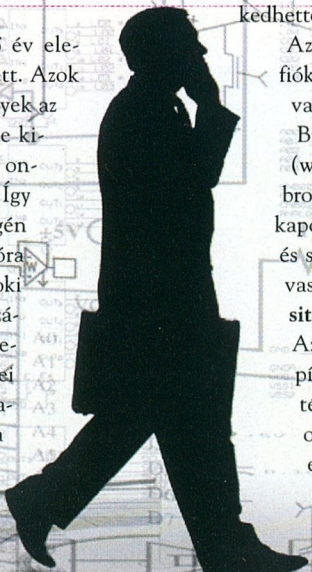
Az anyabank fiókhálózatával az OTP Bróker Rt. (www.otpbroker.hu) kapcsolata jó és szoros – olvasható web site-jukon. Az értékpapír-befektetési társaság oldalain előfizetők számára élesben folyik a keres-

kedés. Állampapírok, kincstárjegyek, részvények cserélnek gazdát online megbízások alapján. Az internetes oldalakon közvetlenül juthat az ügyfél tőzsdeinformációhoz.

Az Első Internet Bróker Kft. a Concorde Értékpapír Rt. (www.concorde.hu) megbízásából és résztulajdonlásával kezdi meg tevékenységét az MMTS-rendszer bevezetésével egy időben. Beleznay Ákos, a cég igazgatója elmondta, kimondottan a BÉT-en forgalomba hozott értékpapírok internetes kereskedésére specializálódtak.

A Dunainvest Tőzsdeügynökség Rt. (www.dunainvest.hu), azok közé a kereskedőházak közé tartozik, amelyek nem vártak a BÉT új információs rendszerére, hanem elsőként kezdték meg információs és tranzakciós szolgáltatásaikat közvetíteni a neten. Hozzáférhetőek valós idejű adatok a prompt kötésekről, a határidős piacról és a valutaárfolyamok állásáról. Tőzsdeidőben és azon kívül lehetséges a megbízások-visszavonások rendezése, tőzsdén kívüli értékpapírok forgalmazása. Saját elektronikus újsággal is büszkélkedhetnek, a címe Dunainvest Hírforrás.

A Procent Befektetési Rt. (www.procent.hu) online szol-

gáltatása napi 24 órán keresztül él. A Dunainvesthez hasonlóan már az MMTS rendszer előtt az internetes kereskedelem beindításával próbálták magukhoz édesgetni az ügyfeleket. Egyéni portfólió összeállítás-kimutatás, elemzések, számlainformációk, real-time adatok, és tőzsdei kereskedések zajlanak termináljainkon – és a netes forgalmuk egyre nő.

A brókerházak online tevés-

kenységének irányát, egyáltalán megkezdését a tőzsde információs rendszere szabja meg. Ám még mielőtt bárkiben felmerülne a kérdés – az értékpapír-kereskedők és az ügyfelek közötti rendszer nem áll közvetlen kapcsolatban az MMTS-sel, így egy bedühödött spekuláns, egy bosszankodó ügyfél sem manipulálhatja a BÉT adatáramlását, forgalmát.

Gecse Mariann

A BÉT informatikája

A jól ismert budapesti tőzsdeterem feleslegessé válik a Budapesti Értéktőzsdén, ha beindul az új számítógépes rendszer, a multi-market trading system (MMTS). Az új távkereskedési rendszer bevezetésével változnak a kereskedelmi szabályok, és új tőzsdei szolgáltatásokat is bevezetnek.

A néhány héten belül elinduló MMTS az azonnali kereskedésben több változást von maga után. A legfontosabb az, hogy a brókereknek nem kell a börze épületében tartózkodniuk ahhoz, hogy kereskedhessenek, hiszen ezt megtehetik munkahelyükről, számítógépes terminálon keresztül. Így válik feleslegessé – persze csak idővel – a parkett. Rövidesen három kereskedési szakasz lesz a részvénypiacon: az ajánlatbeviteli nyitó szakasz (az egyensúlyi ár meghatározására), a szabad szakasz és a záró szakasz. Változik majd a zárórár meghatározása is, amely az adott részvényre az utolsót kettővel megelőző kötési ár lesz (a jelenlegi kereskedés egy szakaszból áll).

Az új rendszerre elsősorban azért volt szükség, mert az 1993 augusztusa óta üzemelő CMSS-rendszert már kinőtte a tőzsdei forgalom. Üzembe állításakor csak néhány üzetet kötöttek naponta, s nem lehetett előre látni, hogy néhány éven belül ilyen nagy lesz a forgalom. Az 1,7 milliárd forintot taksáló MMTS kapacitása korlátlanul bővíthető. A tőzsdettkárság szerint az üzembe helyezéssel a brókerházak száma nem ugrik meg, a kihelyezett állomások száma azonban 160-ra bővül majd, s ezekből kettő Szegeden és Nyíregyházán fog működni. Egy számítógépes terminál létesítése 5 millió forintjába kerül az értékpapír-kereskedő brókerháznak.

Ingyenes időszakok, drága előfizetések

Internetszolgáltatások

Úgy tűnik, lassan elnyeri végső formáját a hazai internet szolgáltatások piaca. A szolgáltatók számának radikális csökkenése után három jelentős társaság maradt: a Matáv, az Elender és a Datanet rendelkezik a legtöbb magánügyféllel. Az elmúlt egy évben a telefontársaság kínálatához és árstruktúrájához igazodott a másik két szolgáltató – és ez a folyamat várhatóan a jövőben is így lesz. Habár az első három társaság kínálata nagyjából hasonló, ma már számtalan előfizetési konstrukció közül választhatunk egy cég keretein belül is.

Az internetes kapcsolat Magyarországon még csak a családok töredékénél tartozik hozzá a mindennapokhoz. Az EU-átlaggal összevetve a számítógépes ellátottság is meglehetősen alacsony, az internetre csatlakozók aránya pedig ennél még rosszabb: az Internetto Fehér Könyvének (<http://www.internetto.hu/friss/feherkonyv/>) adatai szerint alig 0,7 százalék (EU: 4 százalék).

Az otthoni internetet csak a viszonylag magas jövedelműek engedhetik meg maguknak, egy másik felmérés szerint körülbelül 100 ezer forintos nettó havi kereset felett szokás erre a „luxusra” költeni. Ezen nem csodálkozik senki, hiszen aki ki szeretne merészkedni az információs szupersztrádra, komoly egyszeri kiadásra kényszerül (számítógép beszerzése), és a havi díjak sem elhanyagolhatóak (telefonszámla, internet-előfizetés). Ez is okozza azt, hogy a hálózat terhelése a nappali órákban a legmagasabb. A legtöbben munkahelyükön, egyetem és iskolai rendszerekben lépnek fel a netre – ezeken a helyeken ugyanis a költségeket nem a felhasználó viseli.

Az ingyenes szolgáltatóknál (Freemail, Gyalogló-Egon, Drótposta) bárki csinálthat magának elektronikus postaládát, amely tetszőleges azonosítóval rendelkezik. Ha valaki nem elég-szik meg az egyre népszerűbb, ingyenes használatot biztosító elektronikus levelezési rendszerekkel, és magán-előfizetésre szánja el magát, jól teszi, ha előzetesen körülnéz a különféle szolgáltatók háza táján. Például már havi bruttó 1200 forintért (startcsomag) havonta öt órát lehet csatlakozni a Matávnetre – igaz, ezért az összegért nem jár e-mail cím. Ebben az esetben az internetező nem tehet mást, mint hogy egy ingyenes szolgáltatást választ (ilyen például a Freemail, de a www.usa.net, vagy a www.hotmail.com is megteszi), és regisztrál magának egy, vagy több címet.

Az Elendernél 2000 forintért 10 órás csatlakozás, egy e-mail cím és 1 Megabájt tárhely jár. A Datanetnél 1500 forintért 2 órát adnak, minden további perc 15 forintba kerül. A havi előfizetési konstrukció kiválasztásánál érdemes a felhasználói szokásainkat is figyelembe venni. Felesleges korlátlan elérést kérni, vagy akár az ötvenórás csomagot választani, ha internetes aktivitásunk a levelek letöltésében merül ki.

Ingyenes internet előfizetés egyébként nincs, ha ilyen ajánlattal találkozunk, a feltételek tüzetes végigolvasásakor kiderül, hogy vagy horribilis óradíjat kérnek (500 forint), vagy minimum egy közép kategóriás számítógépet kell megvinnünk egy, vagy többhavi ingyenes szörfözéshez.

A különböző szolgáltatók honlapjain részletesen meg lehet ismerni az előfizetési konstrukciókat. Az elmúlt években a lakossági szolgáltatók sorrendje

erősen átrendeződött. A Datanet lendülete kifuldalt, a Matávnet gyors rohammal az élre tört, és folyamatosan erősödött az Elender is. A monopolhelyzetű Matáv dominanciája abban is látszik, hogy amikor árat emelt, a kisebb szolgáltatók szinte automatikusan követték. Egy ilyen akció után a Datanet ellen többen polgári pert is kilátásba helyeztek, hiszen az egy évre előre kifizetett, havi 6 ezer forintba kerülő korlátlan előfizetésük egy csapásra limitált lett.

Átmeneti engedményként ezek az előfizetők havi nyolcezer forintért az év végéig korlátlan hozzáféréshez jutottak. Egyébként egyaránt havi 10 ezer forint a nettó ára a korlátlan előfizetésnek a Matávnetnél és az Elendernél is. A Datanetnél nincs korlátlan csomag, a 6 ezer forintos előfizetés 60 óras kapcsolatot foglal magában, minden további óra 180 forintba kerül.

Valószínű a letöltési sebességek növekedése (azonos idő alatt nagyobb letölthető adatmennyiség) és egy kis burkolt áremelés indokolta a legtöbb helyen a korábban korlátlan előfizetési konstrukciók havi 50 óras plafonjának, illetve néhány helyen a 30–50 megabájtos letöltési korlát bevezetését. Aki ezt túllépi, természetesen nem szakad meg a vonala a szörfözés közepén, csupán a néhány száz forintos plusz óradíjat, vagy hasonló nagyságrendű megabájtonkénti pótdíjat kell megfizetnie.

Az éjszakai telefonálási kedvezmény 1998. februári bevezetése a szolgáltatókat az előfizetési konstrukciók átrendezésére készítette. Semmi mást nem akartak ezzel elérni, mint az este 10-kor sokszorosára ugrott terhelés csökkentését. Az Elender még díj-visszafizetési akciót is bevezetett egy-két hónapra. Eszerint aki este 10 előtt lépett be, annak az éjszakai és délutáni telefonarifa különbségét visszatérítették. Ennél életképesebbnek bizonyult az „ ingyenes ” időszakok bevezetése, amikor csak a telefonszámát kell állnia az előfizetőnek.

Vértes A. Balázs

Gyors géppel a szupersztrádán

Az ideális számítógép internetezéshez

Az interneten való szörfözés csak a megfelelő sebességű számítógépen jelent kényelmes időtöltést. A túl lassú hardver, a túl kevés memória felesleges várakozásra kényszerít. Akiknek régebbi gépük van, legfeljebb csak a kisebb igényű Web-szolgáltatásokat, vagy levelezést vehetik igénybe.

Kinőtt hardvernek minősíthető minden 386-os gép, és a gyengébb 486-osok. A 486 DX-ek legalább 16 megabájtnyi memóriával már tűrhető sebességet produkálnak, de az operációs rendszer és a böngészőprogram teljesen lekötik az erőforrásokat. Több egyidejű tevékenységről ne is álmodjunk.

Az internet használatához a 32-bites operációs rendszer nem követelmény, csak erősen ajánlott. Aki a böngészőprogramját Windows 95/98 vagy NT alatt szeretné futtatni, annak illendő legalább egy első generációs Pentiumot beszereznie. A Windows 3.X alatt a böngészőprogramok nem képesek a korszerű Web-oldalak beolvasni, így elég sok oldal láthatatlan vagy használhatatlan marad.

Az ideális konfiguráció döccenők nélkül futtatja legalább a Windows 95-öt, vagyis jobb a Pentium 100-nál, és legalább 16 megabájt RAM van benne. A memóriával manapság már nem illendő spórolni – hiszen viszonylag olcsón beszerezhető. Ugyan 8 megabájttal is elindulnak a számítógépek, sőt szörfözés közben sem fagnak le, de az adatok feldolgozására nem ritkán fél percet is várni kell.

Ha a telefonvonal minősége nem nagyon rossz, ma már minden szolgáltatónál ki lehet használni a 33.6 Kbps sebességű modemek kapacitását. Létezik már nálunk is, de nem általános a kizárólag 56 Kbps-es modemekkel felszerelkezett csatlakozási lehetőség. 33.6-osnál lassabb modemet újonnan már nem is lehet kapni. Ha pedig egy 14.4-es modemet adnak nekünk ajándékba, körülbelül annyit tehetünk vele, hogy szépen megköszönjük és továbbpasszoljuk valamelyik rokonunk vagy ismerősnek – hacsak nem kizárólag elektronikus levelezésre szeretnénk használni gépünket.

D. G.

Csevegés határok nélkül

Az interneten minden pillanatban nagyon sokan szörföznek. Az online közösség tagjai nem feltétlenül vannak magukra utalva,

ugyanis számos módja van a közvetlen beszélgetésnek. A legegyszerűbb megoldás az e-mail küldése: ha két, egymással kapcsolatot kereső ember rendelkezik postafiókkal, az elküldött levelek azonnal (legfeljebb egy-két percen belül) megjelennek a címzettnél. Egyszerre többen is beszélgethetnek,

ha a chatet, vagyis csevegést választjuk. Ma már számtalan témában és nyelven lehet csevegni, és különféle szoftverek is segítik a beszélgetést.

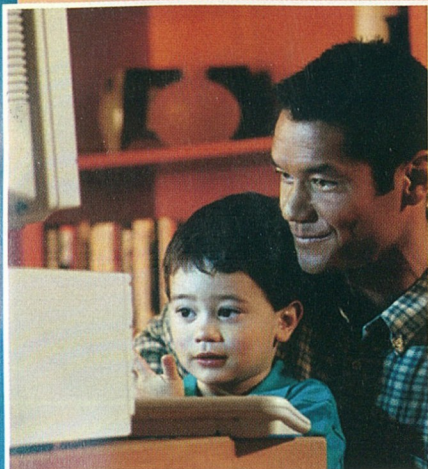
Ha nem egy ismerősünkkel szeretnénk néhány szót váltani, csak egyszerűen társaságot keresünk, alkalmasint benézhetünk valamelyik hazai vagy külföldi chat-oldalra. Itt vagy előzetesen regisztrálnunk kell magunkat (például <http://buli.deltasoft.hu>), vagy minden alkalommal tetszőleges „nick”, azaz fantázianév mögé bújhatunk. Ilyen például a Népszabadság szerverén üzemelő chat-oldal, vagy a [\[pest.com/chat.html\]\(http://www.netweb.hu/flash/chat/\), <http://www.netweb.hu/flash/chat/> és a <http://www.externet.hu/webchat/> címeiken üzemelő szolgáltatások. A Web-es ala-](http://www.inter-</p>
</div>
<div data-bbox=)

pú chat-nél minden résztvevő egy helyen mondja a magáét, nincsen lehetőség külön „beszélgetőszoba” nyitására. A chat oldal általában 10-30 másodpercenként újratölti magát, ilyenkor jelennek meg a legújabb hozzászólások. Legtöbbször alkalom nyílik a résztvevők listájának behívására is, de senkitől sem tud-

hatunk meg annál többet, amit elárul magáról – vagy éppen kitalál. Itthon a felsoroltakon kívül is elég sok helyen működik chat-oldal, elegendő az AltaVizslával (<http://www.altavizsla.mata.vu>) rákeresni a szóban forgó kifejezésre.

Külön szoftvert kell beszerezni, ha az IRC (Internet Relay Chat) fórumokhoz szeretnénk csatlakozni. Ezek a szabadon hozzáférhető csatornákon minden pillanatban van élet, és a legkülönbözőbb dolgokról megy a társalgás. Amit valaki begépel, az összes jelenlévő képernyőjén megjelenik. A billentyűzet segítségével akár a világ túlsó felén ülő emberekkel is valós időben lehet felvenni a kapcsolatot. A

szöveges IRC egyébként a világháló egyik őskövi-lete, szinte együtt született az internettel. Még az utóbbi időben végbement multimédiás-kattintgatós tartalom bővülés sem ártott neki, az

egyetlen látványos változás a kezelőszoftverek egyszerűsödése volt. A legkedveltebb eszköz a mIRC (<http://www.mirc.co.uk>), ebben a különben elég bonyolult parancsszavakat is gombnyomásra adhatjuk ki. Nálunk három ismert IRC szerver van: az irc.internetto.hu, irc.sote.hu és az irc.bme.hu. Az első próbálkozások sikertelensége ne szegje kedvünket: a hívatlan vendég szűrét a bennfentesek néha igen gorombán ki tudják tenni.

Szintén külön szoftvert igényel, és némileg más módon működik az ICQ (I seek you, vagyis „kereslek”, <http://www.mirabilis.com>). Ezt a programot kimondottan arra hozták létre, hogy az interneten keresztül bármikor ráakadjunk ismerőseinkre. Üzeneteket és fájlokat küldhetünk, és chat-ablakot is nyithatunk. Az ICQ is valós idejű kapcsolat, az elküldött üzenet egy-két, maximum 10 másodperc múlva ott van a címzettnél. Mindenkinek van egy azonosító száma, illetve nick-je, amely alapján bármikor felvehetjük a listánkra. Ha aztán az illető gépével belép az internetre, ezt azonnal jelzi nekünk a program. Az újonnan regisztrált felhasználók már 20 millió feletti ICQ számot kapnak.

Az America Online Internet Messengere az ICQ-nál jóval később indult. Hasonló funkciókkal működik, de itt szám helyett csak egy nick tartozik a felhasználóhoz. A program elterjedésének segítésére a Netscape Communicator 4.04-es változatától kezdve a szoftver telepítéskor mindenképpen a gépünkre kerül.

H. Gy.

INFO '99

Itt az **UTOLSÓ** lehetőség,
hogy megkösse
a jövő évezred
ELSŐ üzletét.

A megfelelő fórum:

INFO '99

Nemzetközi Informatikai és
Kommunikációtechnikai
Szakkiállítás.

Budapesti Vásárcsopont
1999. április 27-30.

Biztosítsa időben helyét a
kiállításon!

Bővebb információ:

Hungexpo Rt.

INFO '99 Projekt

Tel.: 263-6082,

263-6478

Fax: 263-6335

INFO '99
A JÖVŐ ÉVÉZRED INFORMATIKAI
FÓRUMA

HUNGEXPO

Levelezési szokások

Nem csak a hagyományos, hanem az **internetes elektronikus levelezésnek is megvannak a sajátos, íratlan szabályai. Betartásuknak nem csupán az udvariasság és az e-mailt használó közösségbe történő beilleszkedés a célja. Legalább olyan fontos, hogy praktikus szempontokat is figyelembe vegyünk az elektronikus levelek küldésénél, fogadásánál.**

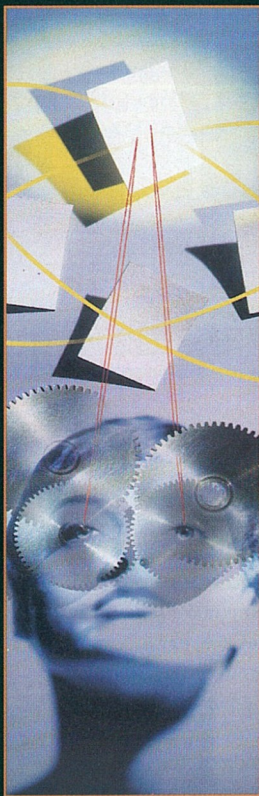
Az **internetes** aktivitás meglehetősen nagy részét teszi ki az elektronikus levelek (e-mail) írásával és küldésével töltött idő. Az átlagos felhasználó naponta legalább egyszer ellenőrzi postaládáját, ilyenkor ismerősöktől és idegenektől egyaránt érkező levél. Az előbbiekre válaszolni szokás, az utóbbiak a körülmények mérlegelése után (ha például nem valamilyen fontos levelezőlistáról érkezett) külön értesítés nélkül a szemétkosárba végzik. Készüljünk fel arra, hogy a levelezőlistákon tanúsított aktivitásunk hátrányokkal járhat, legalábbis az ott megadott e-mail címünkre nézve (kéretlen levelekkel, **spammal** bombázhatnak minket). Ezért tanácsolható, hogy az „igazi”, vagyis a munkahelyi, elsődleges otthoni e-mail címet ne használjuk ismételtesre, sőt jobbat tesszük, ha a **Web-en** sem tesszük közzé.

Az interneten a tegezés az általános, kivéve természetesen az üzleti tárgyú leveleket. Aki az általános levelezésben, például levelezőlistákon is önző és magáz, arról az első pillanatban lerí, hogy zöldfülű. Az udvariasság az interneten sem

ismeretlen, tanácskérő fórumokon meglepően szívesen segítenek az emberek. Ugyanúgy, mint a valós életben, itt is vannak udvariatlan és unintelligens elemek. Ha becsúszik tőlük egy-két minősíthetetlen levél, a legjobb, ha válasz nélkül hagyjuk (például az ilyen ügyek miatt célszerű egy vagy több ingyenes e-mail-címet használni).

Míg korábban gondot jelentett a magyar ékezetes karakterek használata, ma már az az általános, hogy bárkinek írhatunk ilyen levelet. A legújabb levelezőprogramok gond nélkül kezelik a Web-oldal formátumban elküldött irományokat is, és akár képekkel, internetes oldalak címével is dúsfíthatjuk mondanivalónkat. A csatolt állományok kezelése sem jelent már gondot, ha az alapbeállításokat használjuk, hiszen minden két-három évnél újabb levelezőprogram meg tudja jeleníteni a levélben küldött fájlt.

Egyébként még most, a megnövekedett átviteli sebességek világában is illendő előzetesen megkérdezni a címzettet, küldhetjük-e a több száz kilobájtos kedvenc képünket, vagy a tegnap éjjel letöltött néhány **megabájtos MPEG** videót. Az ilyen meglepetések ugyanis nem tartoznak a legkellemesebbek közé. Aki elővigyázatosságból nem állítja be az azonnal letölthető levelek felső mérethatárát, a postaláda következő ellenőrzésekor könnyedén egy hosszú letöltés közepén találhatja magát.

Levellet hozott az e-postás

Ahhoz, hogy az internetről érkező információkat meg tudjuk jeleníteni, szükséges a megfelelő szoftver-háttér. A jól beállított tárcsázóprogram mellé legalább egy böngészőprogramot és egy levelezőprogramot kell telepítenünk. Abból a szempontból szerencsés helyzetben vannak a felhasználók, hogy a böngészőháború során nullára redukálódtak a fenti szoftverek ára. A Netscape Communicator és az Internet Explorer 4-et a magán-személyek ingyenesen használhatják. Ezek a szoftverek már tartalmazzák levelezőfunkciót is, de természetesen külön is beszerezhetünk levelezőprogramokat.

A világ internetes felhasználóinak túlnyomó többsége a két legnagyobb böngészőt, a Netscape illetve a Microsoft eszközeit használja. A legnagyobb kifejezés itt nem csak a programok elterjedtségére utal, hanem a tekintélyes, a legújabb változatokban 30–50 megabájtos tárhelyet elfoglaló méretükre is.

Ezek a góliátok persze már tartalmazzák a böngészőprogram mellett más alapeszközöket is. Kapcsolódik hozzájuk az elektronikus leveleket olvasó rész és egy nem túl bonyolult Web-szerkesztő eszköz is. Ezen kívül a telepítés során további kiegészítőket tehetünk még fel, például Web-es hírcsatornákat böngésző összetevőt vagy multimédiás bővítést.

A legújabb böngészőt telepítve biztosan lehetünk abban, hogy leveleink ékezetesen is olvashatóak lesznek, sőt még képeket is elhelyezhetünk bennük. Az

ilyen leveleket Web-oldal formátumban továbbítják, és az elterjedően lévő szabványnak hála, a címzett ezt gond nélkül meg is tudja jeleníteni. Az Outlook Express (a Microsoft legújabb levelezőprogramja) sajátos kódolással is tud levelet küldeni. A „multipart/alternative” beállítás mellett elküldött levelet a Web-es e-mail szolgáltatók (Freemail, Yahoo) és több levelezőprogram, például a Netscape Messenger egyszerűen nem tudja megjeleníteni. A hiba a feladónál korrigálható azzal, hogy az Outlookkal sima szöveget, vagy csak HTML levelet küldünk.

Ekkora kényelem mellett is akadnak olyanok, akik a böngészőt csak böngészésre használják, és külön programot telepítenek a levélolvasásra. Elég népszerű levelezőprogram az Eudora. A legújabb változat két verzióban létezik: a regisztrált (pénzért megvásárolható) példányok minden extrával (például spamszűrővel) fel vannak szerelve, de az ingyenes változat képességeire sem lehet panasz. Ez a program is képes a HTML-formátumú levelek fogadására, viszont gondot jelenthet, hogy nem látjuk vele a mozgóképeket.

A kis helyet elfoglaló Calypsoval a leveleket kizárólag csak sima szöveggként tudjuk megjeleníteni, de a linkek már „élnek” benne: rákattintva elindítható a böngészőprogram, és elérhetjük a Web oldalt. Ezt a levelezőprogramot azért kedvelik, mert egyszerre több postaládát is képes néhány másodperc alatt ellenőrizni.

D. G.

Süti és internet a Kávéházakban

Az **internet-kávéházakkal** kapcsolatban a legfontosabb dolog leszögezni, hogy ezek az intézmények nevíkkel ellentétben nem a világhálón vannak. Olyan helyekről van szó, ahova a világ nagyvárosainak forgatagában, az utcáról betérő vendég óránként néhány dollárnak megfelelő összegért járhatja a világhálót. Elmehet a **Web-en „haza”**, és elolvashatja leveleit, vagy kitöltheti az üzleti útja alatt is folyamatosan követett kvízzjáték válaszadó szelvényét. A helyszín mégsem ettől különleges, hanem a szolgáltatás körülményeitől: a cyber-kávéházakban senki sem szól meg bennünket, ha két süti és egy kihűlt kakaó között írjuk meg az esti találkozó koordinátáit, vagy valamilyen elrugaszkodott témában heves IRC-zésbe bonyolódunk.

Tehát, leszámítva azt a kellemetlen helyzetet, hogy sem munkahelyünkről (vagy az iskolából), sem otthonról nem tudjuk elérni az internetet – ebben az esetben ugyanis állandó jellegű kényszermegoldást jelent az internet-kávéház –, elsősorban külföldi vagy belföldi barangolásaink során vehetjük jó hasznát ezeknek a helyeknek. Ha elutazás előtt szeretnénk információt szerezni a kiszemelt úticél internetes kávéházairól, a <http://www.cybercaptive.com/> honlapon összegyűjthetjük a lehetséges címeket. Kilstázhathatjuk egy város, régió vagy ország regisztrált helyszíneit, de eredményt hozhat a Web-en történő kutakodás is.

Ezen intézménytípus hazai képviselői elismerten külföldi mintára jöttek létre, némelyik már három éves múltat is maga mögött tudhat. A főváros mellett a vidéki nagyvárosokban is felbukkantak az Internet Cafék, amelyek közül több a Web-es jelenlétet nem is tartja annyira fontosnak: a keresőgépek által ajánlott honlapok egy része már nem elérhető (arra gondolni sem merünk, hogy egy internet kávéház kereslet hiányában bezárhat).

A győri Brain-Store Internet Café & Club az ut-

cáról betérőknek fél órára 250 forintért engedi át internetezésre a számítógépeit, egy óra díja 500 forint, két óráig pedig 800 forint ellenében maradhatunk. Ha valaki egy ezresért éves tagságot vált, akkor az óradíj már csak 200 forint. A Szolnoki Externet Internet Caféja 1996 márciusában alakult, a honlapjuk adatai szerint elsőként vidéken. Ma már négy helyszínen várják a látogatókat, fél óra 160 forintba kerül, míg a vendég saját számítógépének a hálózatba csatlakoztatása óránként 360 forintért lehetséges. Az előfizetőknek 15 perc ingyenes levelezést biztosítanak az arra kijelölt számítógépen, naponta egyszeri alkalommal. A Körösnet által üzemeltetett békéscsabai cafében fél óra 120 forintba kerül. A saját számítógép csatlakoztatása minden összehasonlításban a legolcsóbb, mindössze 80 forint óránként. Ugyanezekre az árakra számítson a jászberényi H-ROM Bt. caféjába betérő látogató is. Óránként 80 forintért itt is csatlakozhatunk saját számítógépünkkel.

Debrecenben, a Satrax caféjában fél óra szörfözés 280, egy óra pedig 500 forintba kerül. 4000 forintért 10 óras berletet lehet váltani, amely akár félórás időszakonként is felhasználható. Az e-mail postafiók bérlete havonta 500 forintba kerül.

Kecskeméten, az Internet City Kft. kávéházában csak a helyszínen ismerkedhetünk meg az árákkal, a honlap ilyen irányú információt nem tartalmaz. Hasonlóan járunk a pápai All-free internetes kávézó honlapján: a címen és a nyitva tartáson kívül mást nem lehet rólok megtudni. A legedás vesztémi mozinet Internet-Cafe & CD-shop honlapja viszont megszűnt, vagy legalábbis elérhetetlen. A Budapestnet Internet Cafe - Internet kávézó és deathmatch club honlapjának hasonlóképp nyoma veszett. Az Üllői úti Internet Rock Cafében a félórás szörfözésért a 128 Kbps-os ISDN vonalon öt-száz forintot kérnek, míg az egyórás géphasználat 800 forintjába kerül a látogatónak.

V. A. B.

Ha játszótársra vágyunk...

A világ lassan zsugorodik. Ma már elég egy jól felszerelt számítógép, és bármely nemzetség tagjaival beszélgethetünk úgy, hogy közben mindenki a saját otthonában van. Lehet, hogy ennyien egyszerre be sem férnének a nappalinkba, mégis folyamatos lehet a kapcsolattartás: tárgyalás, beszélgetés vagy éppen a játék. Most ez utóbbihoz adunk tippeket.

A még mindig rendkívül népszerű ördöklős játék, a Quake II sokkal több élményt nyújt a világhálón, mint ha csak a számítógép lenne az egyetlen ellenfelünk. Annyi szereve van, hogy bármelyik keresőprogram segítségével megtalálhatjuk partnereinket (a magyar Quake oldal címe: www.quake.pganet.com).

Egy másik, hasonló stílusú program, amely felkerült az internetre, a Duke Nukem 3D. Ha ezt a játékot választjuk közös szórakozásra, néha kicsit gondban leszünk, hiszen a nagy pályán nem mindig találjuk meg az ellenfeleket. Teljesen más stílust képvisel a Diablo, amely az egyik legjobb a maga kategóriájában. Komoly hálózata van az interneten is. A Diablo lényegében egy elvárásolt szerepjáték. Három, különböző képességű emberrel indulhatunk a gonosz Diablo ellen, amelyhez az interneten kereshetünk társakat. A játékokhoz tartozó szerverek megmutatják, hogy éppen kik vannak fent a hálózaton, és közülük kiválaszthatjuk, hogy ki az, akivel nagyon gyors a kapcsolat (tehát nem lesz lassú a játék). Szóba, pontosabban írásba lehet elegyedni a partnerekkel, és ha sikerül megegyeznünk az együttműködésről, akkor hódító körútra indulhatunk.

Akárhogyan is, az igazi világhálós játék az Ultima Online. Ebben a játékban egy virtuális vi-

lágban barangolhatunk, és ha találkozunk valakivel (aki nem más, mint egy másik, hozzánk hasonlóan a hálózaton „lógó” játékos), akkor beszélgethetünk vele. Az Ultima világa egyébként olyan nagy, hogy ha egyenesen, megállás nélkül haladnánk, és nem néznénk be sehova sem, akkor is közel negyven órát ülhetnénk a gép előtt. Vannak barlangok, vá-

rosok, közértek, és akadnak gyilkosok is. Bárki-vel megállhatunk társalogni – nyilván ajánlott valamely világnyelv használata. Az Ultimát

egyébként most bővítik két vagy

három új világgal. A program ára (a megvásárlás a feltétele az „állampolgárságnak”) nagyjából ugyanannyi, mint bármely másik játéké. A különbség csak az, hogy havi díja is van a tagságnak (fizetni kell a rezsit...). Mindenesetre megéri, mert jelentéktelen összeg ahhoz képest, hogy hány érdekes emberrel találkozhatunk. Még az is lehet, hogy itt ismerjük meg leendő barátónkat, barátunkat.

A Microsoft Gaming Zone Web oldala az egyik legismertebb internetes „játzóház”. Általában 7-8 ezer ember jelentkezik be egyszerre a www.zone.com címre, ahol a stratégiai játékoktól kezdődően a lövöldözős programokon át egészen a bridszig számtalan lehetőség közül választhatunk. A zone szolgáltatásai alapesetben ingyenesek, csupán regisztrálni kell magunkat. Vannak olyan játékok – mint például a Flight Simulator –, amelyek kevés pénzért cserébe játszható az interneten keresztül, de sok olyan (főleg egyszerűbb, kártyás) játékot is találhatunk, amelyhez még a szoftver megvásárlása sem szükséges, hiszen le lehet tölteni a hálózatról.

Visontai Kálmán

Problémás domainnevek

A Fehér Háztól a szexszolgáltatóig

A WWW-vel kezdődő és hu, com, vagy egyéb végződésű nevek nagyon sokat jelentenek az internet világában – ezen címek beírásával találhatjuk meg valamely cég vagy szervezet Web oldalát. Érthető módon az úgynevezett domainnevek, amelyek az általunk meglátogatott Web oldal tulajdonosára, vagy tevékenységére utalnak (például: www.nepszabadsag.hu), jelentős értéket képviselnek.

A domainnevek bejegyzésének szabályai országonként különbözőek, így számos esetben tapasztalhatunk visszaéléseket. Egy-egy jó név időben történő bejegyzése és az „igazi” tulajdonosnak történő értékesítése milliós, vagy akár tízmilliós hasznot is hozhat.

A domaincímek regisztrálását Magyarországon az Internetes Szolgáltatók Tanácsa végzi, amelynek hazai szolgáltatók a tagjai. Ez a szervezet határozza meg a magyar köz-domainek körét, alkotja meg a regisztráció szabályait, illetve felel ezek betartásáért. Közvetlenül a .hu TLD alá domainnevet csak magyarországi székhelyű, hivatalosan bejegyzett, illetve cégnyilvántartásba, vagy azzal azonos értékű nyilvántartásba vett szervezet és egyéni vállalkozó kaphat. Közvetlen második szintű köz-domaineket már hazai, vagy külföldi magán, illetve jogi személy és jogi személyiség nélküli társaságok is igényelhetnek. A bürokratikus rendszer az ügyfelek számára garancia: amíg betartják a játékszabályokat, addig nevük fennmarad a hálón.

Szabad a vásár

Aki internet domainnévhez szeretne hozzájutni, több lehetőség közül is választhat. Bárki, bármely országból – így Magyarországról is – regisztrálthat magának nevet az általános nemzetközi névterekbe, a legfelsőbb szintű domaineik, vagyis az

úgynevezett TLD-k alá. Ezek közül a legismertebbek: com, org, net. A regisztráció terén az InternIC – <http://www.internic.net> – szervezet monopóliumot élvez. A névterek száma a jövőben várhatóan tovább nő, és párhuzamosan új regisztráló szervek is megjelennek. Az előbbi nemzetközi térhelyeken kívül léteznek úgynevezett nemzeti legfelső térhelyek is, amelyeket az ország két-, vagy hárombetűs kódjával jelölnek – Magyarországot például „hu” val. Az egyes nemzeti regisztrációs szervezetekkel a RIPE honlapjáról – <http://www.ripe.net> – elérhető információk segítségével lehet felvenni a kapcsolatot. Magyar szervezetek is regisztrálhatnak maguknak más országokban domainnevet, ám ilyenkor annak az országnak a jogszabályai szerint kell eljárni.

Magyar TLD alá nevet regisztráltatni – hu, co.hu, org.hu, info.hu stb. – az úgynevezett regisztrátoroknál lehet. Ezek listája megtalálható a www.nic.hu honlapon. Az árak jelentősen eltérnek egymástól, hiszen ezeket minden cég szabadon állapítja meg. A költségekbe többnyire az egyszeri alap, illetve a havi úgynevezett karbantartási díj tartozik bele, bár van szolgáltató, aki ez utóbbit nem kéri. Ez érthető is, hiszen a domainnevekkel a regisztráción túl nincs munka, így a karbantartásért elkért pénz gyakorlatilag tiszta haszon. A név igénylését hivatalos formanyomtatványon – ez a www.nic.hu címen tölthető le – kell elküldeni a kiválasztott regisztrátorhoz. Domainnév választásakor néhány formai szabályt mindenképpen figyelembe kell venni. A név például nem lehet két karakternél rövidebb és 24 karakternél hosszabb, csak a latin abc ékezet nélküli kisbetűi, az 1 és 9 közötti számok, valamint kötőjel szerepelhet benne. Előírás továbbá, hogy a név végén és elején csak szám vagy karakter állhat.

Amennyiben sikerült megfelelő nevet választani

nunk, és ez megfelel az alaki előírásoknak, már csak a regisztráltatás van hátra. Ennek feltétele az állandó internetes kapcsolat, valamint a szükséges alapszolgáltatások – elsődleges és másodlagos szerver, mail szerver – működése. Mindezek kivitelezése érdekében érdemes tanácsért fordulni az internetes hozzáférést biztosító szolgáltatóhoz.

Szigorú hazai szabályozás

A regisztrátornak vagy a regisztrációs szervezetnek – amennyiben a .hu végződésű domainnévről van szó – joga van elutasítani a kérelmet. Ennek oka lehet jogerős ítélet – például domainnévvel történő visszaélés –, vagy az, hogy elfogadhatatlan nevet kér valaki. Az utóbbi védett, már lekötött, vagy valami más oknál fogva letiltott neveknl fordulhat elő. Elutasítás ellen az ügyfél fellebbezést nyújthat be, amit a regisztrátor köteles továbbítani az úgynevezett regisztrációs szervezethez. Ennek elsőfokú döntése szintén megfellebbezhető, míg a másodfok után erre már nincs több lehetőség.

A vállalkozások hálón történő megjelenésével a domainneveknek piaci értékük lett. Ezt néhányan kihasználva, olyan neveket védtek le, amelyek értéke idővel várhatóan nőni fog. Elsősorban a legismertebb és legliberálisabb bejegyzési szabályokkal rendelkező nemzetközi .com neveket nézik ki maguknak az ilyen tevékenységre szakosodott vállalkozások. Ha a név jogos tulajdonosa a későbbiekben saját nevének szeretné megjelenni, kénytelen megállapodást kötni a domainnevet „bitorló” személlyel vagy vállalkozással. Arra is van példa, hogy egy ismert márkanév alatt egészen mást, például sex-site-ot talál a látogató, ami persze a cég hírnevét is csorbát ejtethet.

Az előbbi problémák miatt Magyarországon igen szigorú feltételekhez kötik a domainnevek regisztrációját. Egyik legfontosabb szabály, hogy egy név nem tartozhat több igénylőhöz, ami visszamondás esetén mindig a regisztráló szervezetre száll vissza. Ebből következik, hogy a nevet sem átruházni, sem átengedni másnak nem lehet. Szintén fontos, és éppen a visszaélések megakadályozá-

sát szolgáló előírás, hogy csak akkor igényelhető név, ha azt azonnal használni is kezdik. Előre lefoglalni, mások elől elhalászni így kevesebb a lehetőség (persze mint mindenre, erre is számtalan ellenpélda akad). A névvel kapcsolatos minden felelősség az igénylőé, így névbitorlásért csak ő vonható felelősségre. Ennek elkerülése végett a domainnévnek összefüggésben kell lennie annak használójával, amit dokumentumokkal is igazolni kell.

Fülöp Norbert

Visszaélések domainnevekkel:

www.whitehouse.com

Szex-**site** üzemel a Fehér Ház neve alatt.

www.westel900.com

Az Interpest nevű cég tulajdonában van ez a név, amely jó ideig a Pannon GSM **Web** oldalára mutatott. Jelenleg a Westel 900 mobiltársaság hivatalos (www.westel900.hu) **honlap**jára mutat – ki tudja, meddig.

www.altavizsla.com

A legnépszerűbb **internetes keresőprogram** magyar verziója helyett Hargittai Eszter, Amerikában tanuló magyar diáklány **honlap**-ját találhatjuk, amely ráadásul kedves íróniával figurázza ki a Matáv Altavizsláját.

www.altavista.com

3 millió dollárért vásárolta meg ennek a névnek a használatát egy szemfüles cégtől a **keresőprogram**ot üzemeltető Digital.

www.fidesz.com

www.mszp.com

www.fkgp.com

A fenti pártok bizony alaposan lekésték **domain**nevük bejegyzéséről, így ezt megtette helyettük a magyar Creative Media nevű vállalkozás. Az érintett szervezeteknek bizonyára mélyen a zsebükbe kell majd nyúlniuk ahhoz, hogy használhassák .com végződésű neveiket.

www.magyarhirlap.com

www.nepszabadsag.com

Szintén a Creative Media bitorolja ezen napilapok **Web** helyeit.

Év végi játékkörkép

Kedves Olvasó, ha lövöldözni szeretne, vagy éppen egy vasút-társaságot irányítani, ha legszívesebben a fellegek fölött repkedne, netán egy izgalmas kalandban venne részt, akkor most minden eddiginél több lehetősége van arra, hogy a vágyai teljesüljenek. A karácsonyi PC-s játékkínálat meglehetősen bőséges, a legkülönbözőbb műfajok többtucatnyi játéka közül válogathatunk.

Egy-két igazán jelentős játék megjelenése 1999 elejére csúszik, és ez nem technikai, sokkal inkább marketingokokra vezethető vissza. Például az a hír terjedt el, hogy a Lucasarts real-time stratégiájának, a Force Commandernek boltokba kerülését arra az időpontra fogják időzíteni, amikor a filmszínházakba kerül George Lucas új Csillagok Háborúja című filmje. Ehhez hasonlóan a Dungeon Keeper 2, a Command and Conquer – Tiberian Sun és a Diablo második része is már csak szilveszter után kerülhet a boltokba. Szerencsére így sem fogunk unatkozni, mivel bőséges mennyiségben válogathatunk az egyéb érdekességek közül, rá-

adásul ritkán van szerencsénk ilyen rövid idő alatt ennyi jó minőségű szoftverhez. Lehet, hogy sok is ez egy kicsit, az ember nem is tudja, hogy mivel töltse a karácsony környéki lusta napokat. Válassza a fellegeket egy Fokker pilótaülésében, vagy inkább napokon keresztül kóboroljon a sivatagban, néhány NPC társaságában?

Fantáziavilág három dimenzióban

A hagyományos kalandok kedvelői idén nincsenek igazán elkényeztetve, meg kell elégedniük a Lucasarts ál-

tal készített Grim Fandango című kalandjátékal, valamint a Sierra forgalmazta Gabriel Knight 3-mal. A Lucasarts programozóira jellemző, hogy alig van év, amikor ne ők hoznák el a legjobb kalandjátékért járó trófeát. Erre ezzel a játékkal is megvan minden esélyük. A program teljesen háromdimenziós, de nem az eddig megszokott, előre renderelt kategóriából. A Gabriel Knight első része még kézzel rajzolt háttereket és szereplőket tartalmazott, a második már előre rendelt és digitalizált szereplőkkel játszódtott, a har-

SyncMaster 320TFT/520TFT

Csak vékonyan

Milyen a tökéletes monitor a huszadik század végén?

A Samsung mérnökei szerint szupervékony és szuperintelligens. Minimális helyigény, dekoratív külső, lenyűgöző tudás, multimédia-funkciók. Nincs sugárzása, ezért kíméli a szemet és az idegrendszert. Ha mindez együtt van, már csak a név hiányzik: **SyncMaster**. Vagy ez már egy következő század?

SAMSUNG SyncMaster monitorok

Challenge the Limits.

madik pedig 3D előre renderelt háttérrel és szereplőkkel rendelkezik. A szereplők ugyanazok, mint az eddigi részekben is: Gabriel és munkatársa, Grace.

Szinte már megszokhattuk az elmúlt években, hogy ha november havába lépünk, akkor a boltokba kerül a Tomb Raider sorozat aktuális része. Idén sincs ez másképp, a harmadik rész különösebb újdonságok nélkül köszöntött be.

A szokásos jártékmenettel találkozunk, csak a sztori új, valamint a játék engine-jén csiszoltak egy kicsit, például megjelentek a színes fényforrások. A Tomb Raider mellett az akció-kaland kategória további versenyzői: az O.D.T., amely egy fantasyvilágban játszódó, RPG elemekkel megfűszerezett akció-kaland. A Dark Vengeance egy szintén fantasy, 3D-s akciójáték, ahol három karakter közül választva 18 küldetést kell végigvinnünk, 40 különböző fegyver és varázslat segítségével, és 35 ellenfél ellenében. Hangulatát és kivitelezését tekintve ez a játék akár még konkurenciája is lehet a Heretic 2-nek, ami ugyancsak egy fantasy környezetbe helyezett akciójáték, szintén nagyszámú fegyverrel és varázslattal.

Az akció-kaland játékokhoz sorolhatjuk a Trespassert is, Steven Spielberg cégének, a Dreamworksnak legújabb termékét. Az alaptörténet szerint egy kutatónő lezuhan repülőgéppel egy szigeten, amely kihalt épületekkel van tele. A játék célja az, hogy megszökjünk onnan. Az, hogy honnan ered az ötlet, egyből kiviláglik,

ha találkozunk a szigeten első ellenfelünkkel. Utunk során összefutunk békés és ragadozó dinoszauruszokkal, mint például Brontosaurusszal,

Stegosaurusszal, illetve a főellenfél Tiranoszaurusz Rexszel. A kivitelezés professzionális, a víz, ha belépünk hullámozik, a

Brontosaurus lépéseitől rázkódik a kezünkben a fegyver – ilyet se látunk túl gyakran.

A szerepjátekok piaca az elmúlt két évben – köszönhetően a Diablo újszerű megvalósításának és sikerének – folyamatosan nő, és ráadásul nagy mennyiségben találhatóunk, mind megvalósításában, mint történeteiben

kimagasló minőségű játékokat.

Gyilkosság szemtől szembe, vagy szép csendben

A Thief -The Dark Project egy 1st person shooter típusú RPG, ahol – mint a neve is mutatja – nem a face to face harc a lényeg, hanem a szép csendben elkövetett cselekmények: például lopás, zsebmetés, hátulról gyilkolás. A Fallout 2 egy jövőben játszódó, a Mad Max filmek hangulatát visszaadó és körökre osztott szerepjáték. Az előéletét megvizsgálva láthatjuk, hogy az első rész a tavalyi év legjobb RPG-je lett. A Baldurs Gate az egyik legígéretesebb RPG, amely 3D izometrikus megjelenítést használ hihetetlen számú (összesen tízezer) helyszínen keresztül. Szinte minden rendes szerepjátékban ismert ellenféllel összefuthatunk az 5 CD-

nyi játékban, így találkozunk koboldokkal, og-rékkal, és sárkányokkal is. Eközben napszakok és évszakok is váltakoznak körülöttünk. Revenant a címe az RPG blokk utolsó szereplőjének: ez egy olyan szerepjáték, amiben a szereplők minél élethűbb mozgásának a képernyőre viteléhez a motion-capture technikát is bevetették – mind-
ezt hihetetlenül élénk színvilággal.

A 1st person shooterek között az idei év végén három játék engine-jére épített programok ve-télkednek. Időrendben az első a Quake 2. A ta-valy megjelent játék motorja két most megjelent programba lehel életet. Ezek a Sin és a Half-life, persze mindkettő továbbfejlesztette a Quake 2 lelkét, és sokkal több színben jeleníti meg a helyszíneket és a szereplőket. A Sin-
ben egy rendőr kommandózt irányítunk, akinek az a fel-

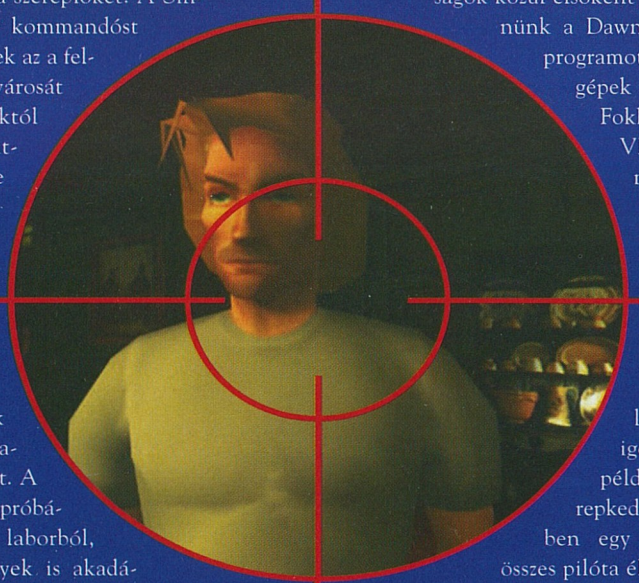
adata, hogy a városát ellepő terroristáktól megtisztítsa az ut-cákat. A Half-life története ott kezdődik, hogy tudósként nem sikerül egy kísérlet, emiatt megnyílik a tér-dimenzió kapu, és szörnyek lepik el a labora-tórium környékét. A játék elején megpróbá-lunk kijutni a laborból, amiben a szörnyek is akadá-lyoznak, ezt csak terézük a nyomok el-tüntetésére érkezett kommandósok. A követ-kező a Klingon Honour Guard, ami a Star Trek univerzumban játszódik, és egy-két szörny kivé-telével főleg szintén klingonokat ölünk. Ez a já-ték az Unreal engine-t használja. A Blood 2, mint a neve is mutatja, a minden idők legvére-sebb játéka címre pályázik. A Blood 2 Lith-en-

gine-jét még egy játék használja, a Shogo - Mo-bile Armor Division, ami egy manga elemeken nyugvó akciójáték. Ami kiemeli a többi közül, az a játékban történő előrehaladásakor kibonta-kozó történet és az, hogy tulajdonképpen ez két játék egyben, mivel rohagálunk gyalogosan is, valamint hatalmas Mech-ekbe, vagyis óriás ro-botokba ugorva is írhatjuk az ellenséget.

A második világháborútól a 26. századig

A repülőgép-szimulátor kedvelőinek ritkán van alkalmuk ekkora választékkal szembesülni. A második világháború idején játszódo újdon-ságok közül elsőként kell megemlíte-nünk a Dawn of Aces nevű programot. A repülhető gépek többek között a Fokker Dr1, Spad VII, Sopwith Camel. A játék csu-pa olyat ígér, ami a jövő já-tékainál feltehetően már termé-szetes lesz. Most ezek a lehetőségek még igen meglepőek, például 200 játékos repkedhet multiplayer-ben egy pályán, és az összes pilóta élőben cseveghet a Megavoice technológia segítségével. Hát, kíváncsi vagyok, milyen sávszélesség szük-ségeltetik ennek a megvalósításához. A World War II Fighters a Jane`s Combat Simulations második világháborús szimulátora, szinte a reali-tást súroló grafikával.

A Fly című játékban öt gép segítségével – Cess-na Skyhawk 172R, Piper Malibu Mirage, Piper

Navajo, Beechcraft King Air 200 és a Cessna Citation X – bejárhatjuk a világot öt repülőtérről indulva. A repterek a következők: New York, Chicago, Los Angeles, San Francisco, Dallas – Fort Worth. Azért ezek a javasolt indulási helyek, mivel ezen légikikötők környékét dolgozták ki nagy felbontásban és kellő részletességgel.

A Sierra Pro Pilot 99 paramétereit leíró számok is meglehetősen impresszívok, így 3500 repülőtér és 38 millió magassági pont került a játékba. 35 fő reptér környékét rajzolták meg részletesen, és szinte az egész világot körbepülhetjük. Ez a játék repülőket terén csak a Cessnákra és a Beechcraftokra épít, igaz, a különféle változatokkal együtt ez így is hatféle gépet jelent.

Csak említéséppen, hogy nem csak második világháborús és saját korunkbeli repülő programokat fejlesztenek, az Ultra Fighters a készítő leírása szerint egy jövőbeli repülőgép-szimulátor, amely a 26. században játszódik.

Sportoljunk a karosszékből!

Sporttéren nincs változás, az Electronic Arts FIFA, NHL szoftverei vetélkednek az Actua Soccer, Actua Hockey sorozattal a legjobb sportjáték címéért vívott küzdelemben. A lustább, flippert kedvelő úriemberek és hölgyek kedvenc időtöltésévé válhat a Pro Pinball sorozat legújabb része. Az eddigi részek is jók voltak, hiszen a játék kinézete és a golyó mozgása is olyan szépen sikerült, hogy az ember szinte azt várta, hogy a fémgolyó áttöri monitorunk üvegét. A Big Race USA külsejére jellemző adat, hogy maxi-

mum 1600*1200-as felbontásban és 32 bites színmélységben játszható. Az összesen 4 táblán akár tíz golyót is terelgethetünk a multiball funkció bekapcsolása esetén.

A stratégáknak is van miből válogatniuk. Most a II. világháborúval foglalkozó programokat meg sem említem, annyi újdonság van ezekből. Érdekes módon a stratégiák többsége az elmúlt korokkal foglalkozik, így van ez a Tides of

Warral is. Erős konkurenciát jelenthet egymásnak a Settlers 3 és a Knights and Merchants (ez teljesen magyarított, nem csak a kézikönyv, de maga a program is), amelyek a „sok kis ember rohangál a képernyőn és mindenfélét épít vagy éppen háborúzik” kategóriába tartoznak. Az amerikai polgárháborút dolgozza fel a North vs. South. Idei kedvenc stratégiai programnak, aminek részt vettem a béta tesztelésében is, megjelenik a kiegészítője Starcraft - Brood Wars néven. Hét új egység, és egy sor új küldetés, plusz a multiplayer pálya várja a CD vásárlóit.

Gazdasági stratégiák kedvelőinek ajánlható a Railroad Tycoon 2. című alkotás, amelynek első része nagy sikereket aratott. Azóta sok minden változott a program körül, például az eredeti fejlesztők közül senki sem vett részt a játék készítésében, csak az ötlet megvalósításának jogát adták el a megjelentető cégnek – de az új készítő sem vallottak szégyent. Természetesen ebben a részben is vasúti hálózatokat kell kiépítenünk úgy, hogy az ne csak az utasoknak legyen jó, hanem mi, vagyis a tulajdonosok is jól járjunk.

Dusa Gábor

Játszani tudni kell!

Az alábbi szakkifejezéseket minden profi játékosnak „illik” ismernie.

NPC – Non player character, vagyis olyan személy, aki nem vesz részt egy játékban, csak beszélgetni lehet vele, esetleg megoldandó feladatokat kapunk tőle.

Renderelt – 3D grafikai fogalom, amely azt a folyamatot tükrözi, amikor egy tárgy alakjának elkészítése után a grafikai program textúrákat helyez a tárgy felszínére. A legjobb analógia erre az ember teste és az azt befedő bőr.

Előre renderelt – Ebben az esetben a programozók nem a gépükre bízják a renderelést – előre elkészített grafikákban gyönyörködhetünk.

Engine – A játék „motorja”, amely felelős a külső megjelenésért és a megjelenítés sebességéért.

RPG – Role playing game, szerepjáték.

Fantasy – Egy fantázia szülte világban játszódó történet, ezek közül a legkedveltebb a Tolkien „gyűrű világa”.

Ist person shooter – Első személyből ábrázolt, főleg „öldöklős” számítógépes játék, a legismertebbek a Doom, Quake, Unreal, Duke Nukem 3D.

face to face – Két ember egymás elleni küzdelme.

3D izometrikus – Egy háromdimenziós környezet oldalsó-felső nézetből történő megjelenítése.

Motion-capture – Olyan technológia, amelyben élőlények, főleg emberek testrészeire érzékelőket helyeznek, és ezek segítségével viszik be a mozgásukat a számítógépbe, például így készülnek a futball-programok.

Manga – Japán képregény- és rajzfilmstílus, legjellemzőbb motívuma a nagyon nagy szemek használata a figurák arcán, és a női nem túlzóan erotikus ábrázolása, a legjellemzőbb testrészek kihangsúlyozásával (csípő, kebel, formás combok).

Megavoice – Egy új internetes technológia, amely segítségével az éppen játszó emberek beszéddel is kommunikálhatnak egymással, persze ehhez már a telefonmodemen elérhetőhöz képest nagyobb sebesség szükséges.

Digitális gyönyörök

Az egyik hazai egyetemen óriási felháborodást keltett, amikor kiderült, hogy a diákok és tanárok mire használják az internetet.

Kimutatások szerint, a tudományos munkákat lekörözve, az erotikus oldalak örvendtek a legnagyobb népszerűségnek. Nem szabad azonban a fiatalos megbélgyezni emiatt, hiszen a munkahelyeken hasonló eredmé-

nyekkel zárultak a vizsgálatok. Az egyik legnagyobb erotikus Web oldal vezetője például elmondta, hogy reggel nyolc és fél kilenc között ugrásszerűen megnő a forgalmuk. Véletlenül éppen a munkakezdés elején: akkor, amikor még nem kell tartani a figyelő szemektől. Az alábbiakban a leglátogatottabb hazai erotikus Web oldalakat vizsgáljuk meg alaposabban.

Ahogy piacgazdaságokban szokás, a felfokozott igényeket cégek hada igyekszik kielégíteni. Ennek köszönhetően az elmúlt években gombamód szaporodtak az erotikus site-ok, amelyek a kezdeti „beetető” időszak után pénzért mérték szolgáltatásaikat. A választék óriási, így mindenki találhat magának kedvére való helyeket. Fényképek, letölthető videók, partnerkeresők, beszélgetőcsatornák, csomagküldő szolgálatok,

kandi kamerák jelzik a multimédia és a szexualitás boldog egymásra találását.

A legtöbb site már fizetős, és legfeljebb csak egy kis fizetőt kaphat díjmentesen a látogató.

Fizetni hitelkártyával lehet, ennek számát megadni azonban ma még nagy felelőtlenség, hiszen sok visszaélésre volt már példa. Legtöbbször heti, havi, illetve féléves előfizetésre van lehetőség, „óriási” akciókkal megspékelve. A látogatónak – amennyiben elfogadja a feltételeket – egy jelentkezési lapot kell kitöltenie, amin sokszor érthetetlenül részletes válaszokat várnak. Személyes adatainkkal azonban tanácsos kellő elővigyázatossággal bánni, hiszen az internet szörfősei a legjobb potenciális vásárlók közé tartoznak, így a direkt marketing cégek jó pénzt adnak egy-egy címlistáért.

A háló legnagyobb vonzereje, hogy képes a szolgáltatásokat integrálni, így mindent egy helyen kínál. Az egyik legnagyobb hazai erotikus oldal, a Lyss erotika – www.lax.hu/Erotica – ajánlatainak egy része ingyenes, míg másokat csak tagdíj ellenében lehet igénybe venni. Ezen a site-on a látogató megismerheti a szexklubokat, rendelhet magának kísérőt, társkereső hirdetését adhat fel, illetve válaszolhat azokra. A tagok ezen felül strip show-t nézhetnek, erotikus video chatan beszélgethetnek, történeteket olvashatnak, és persze képeket nézhetnek. Aki még többre vágyik, az számítógépén keresztül elmondhatja kívánságait Elisabeth Kingnek, a hazai pornóüdvöskének, aki ezt a kamerával telepakolt lakásában azonnal teljesíti is. A partnerkeresők népszerűsége azt mutatja, a háló anonimitása sokak fantáziáját megmozgatta.

A multimédia másik nagy hasznélvezője az online boltok, hiszen kis raktárkészlettel, minimális

költséggel lehet az ország bármely részén élő ügyfeleket kiszolgálni. A virtuális boltok legnagyobb előnye a diszkréció. A www.folio.hu címen rendelhető filmek címei – Linda te édes,

Sex akták – magukért beszélnek.

A www.premier.hu oldalon az erotikus üzlet mellett hamarosan egy szextérkép is segíti majd az éjszaka kéjszóvár vándorait. A homoszexuálisok számára a <http://fules.c3.hu/gay/hu/guide.html> hely kínál hasznos információkat arról, mely bárokban, szórakozóhelyeken, illetve fürdőkhöz található hasonló beállítottságú emberekkel.

A világlót természetesen a felvilágosító munkát végző emberek, szervezetek is felfedezték

maguknak. A www.pro-patiente.hu címen Szűcs Katalin cikkét olvashatjuk, önismeretről, örműszerzésről. Viccekből, mégpedig a pikánsabb fajtákból szintén nincs hiány – www.nexus.hu/ecsdeny/diszno.htm –, ám ezek legtöbbször nem érzékeny gyomornak valók.

F. N.

Az angol nyelvű szex-oldalaknak se szeri, se száma, az interneten bókklászó óvatlan vándor akaratlanul is beleakad egy-két ajánlatba. Ha célirányosan keresünk, és például az Altavista keresőgépebe beírjuk a sex szót (több mint 16 millió találat), azonnal kapunk néhány ajánlatot keretes hirdetések formájában. Ha a bűvös kifejezésekkel próbálkozunk:

www.sex.com, www.realsex.com,

www.girls.com, www.hotsex.com,

www.puresex.com

akkor is sikerrel járhatunk. Ezekon a helyeken általában válogathatunk is a tovább ajánlatokból, szolgáltatásokból.

Az asztalára tesszük a megoldást

Intelligens megoldásokkal az üzleti sikerért.

A MICROSOFT OFFICE 97* a legkorszerűbb, intelligens irodai megoldásokat nyújtja, a számítógépes szövegszerkesztéstől a prezentáció-készítésen és a táblázatkezelésen át az elektronikus levelező-, határidőnapló- és névjegykezelő-szolgáltatásig. Ráadásul az Internetet is kattintásnyi közelségbe hozza. Ha Ön a MICROSOFT OFFICE 97 segítségével végzi munkáját, akkor csak az üzletre kell koncentrálnia, a többi a gép dolga.

*A Microsoft Office 97 Pro a Word, a PowerPoint, az Excel és az Outlook mellett az Access is tartalmazza.

Microsoft®

<http://www.microsoft.com/hun/termekek/office>

Utazás az ismeretlenbe

Városok, szállodák, tanácsok az interneten

Az utazni vágyók számára egyre több, kéz-zelfogható segítséget nyújt a világháló. Korábban inkább a képek, történeti leírások domináltak a különféle **site**-okon, így kevés naprakész információt találhatott a látogató. Mára ezen a téren sok minden megváltozott, hiszen az **internetben** üzleti lehetőségeket látnak a városok és a helyi szolgáltatásokat nyújtó cégek is.

Ha az internet helyett Magyarországon szeretnénk barangolni, jó esélyünk van az utazás, a szállásfoglalás

és a programok megtervezésére úgy, hogy el sem mozdulunk számítógépünk mellől. Sokat segítenek ebben az egymás után születő, városokról szóló honlapok (például: www.budapest.hu, www.miskolc.hu, www.szeged.hu, www.bekescsaba.hu), amelyeken többnyire várostérképet, programajánlót és közlekedési információkat találunk. A lapok többsége nívós, szépen megszerkesztett, és remek lehetőséget kínál úti célunk jobb megismeréséhez.

Az utazási irodák, szállásadó helyek és éttermek is egyre-másra fedezik fel az internet adta lehetőségeket, és teszik fel ajánlataikat a hálóra. A www.hotelfinfo.hu címen többek között a Hotelinfo Utazási Iroda belföldi ajánlataival ismerkedhetnek meg a látogatók. Magyarországi

üdülés előtt érdemes szétnézni, mert fesztiválokról, kulturális helyekről, előadó- és vizuális művészeti programokról lehet tájékozódni.

Az eseménynaptárból megtudhatjuk: mit, hol, mikor rendeznek az országban. Távoblatra, például Amerikába utazók az új kontinensre specializálódott Mortons Travel ajánlataiból csemegéz-

hetnek a www.mortons.hu címen. További irodák elérhetőségét kapjuk meg, ha a Matáv Altavizsla (www.altavizsla.matav.hu) keresőjével próbálkozunk. A találatok között a Szaknévsor is szerepelni fog, ahol a cégek címe, telefonszáma szerepel. Szállást keresve esetleg érdemes az Internet kalauz – <http://i-kalauz.euroweb.hu> – oldalaira is ellátogatni, bár itt a panziók, szállodák, apartmanok ömlesztve, név szerint vannak felsorolva. Emiatt nem is könnyű eligazodni a bőséges kínálatban.

Az utazási irodákat és helyi programokat egyenként megtalálni egyébként sem hálás feladat, ezért valóságos virtuális turisztikai központok jöttek létre. Ilyenek a www.foltnet.hu és www.port.hu/travel, [58](http://www.chteam.answer.hu/viz-</p>
</div>
<div data-bbox=)

cent, valamint a www.somogy.hu/turizmus címen található helyek. Az utóbbi egyébként a térség turisztikai lehetőségeit gyűjti csokorba, nagyon szépen megszerkesztett formában.

A Magyar Idegenforgalmi weboldalon – www.miwo.hu – az utazó óriási választékot talál. Az eligazodás azonban nem jelenthet gondot a MIWO Travels Search System keresőprogram segítségével. A programban csak meg kell adni a kiszemelt ország és város nevét, azt, hogy milyen típusú üdülésre vágyunk – például városnézés, körutazás vagy tengerparti nyaralás –, valamint mennyi pénzt szánunk minderre. A 71 utazási és

véért a helyek a ház specialitásait is megadták. A szálláson és étkezésen kívül az oldalon kulturális programokat is megnézhetünk – olyannyira részletesen, hogy akár kritikát is olvashatunk az egyes előadásokról.

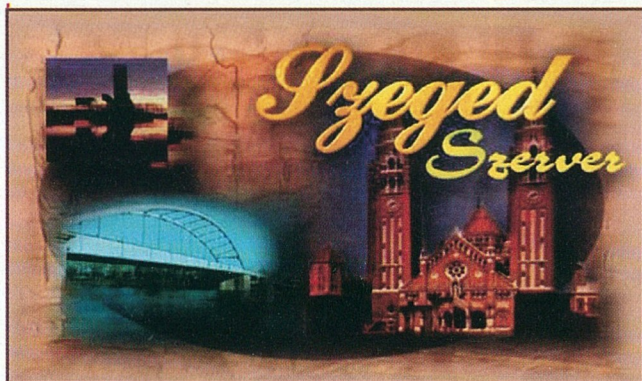
Autókölcsönzés sem jelenthet problémát, elég csak például a www.hertz.hu, www.budget.hu címet felkeresni, és máris megtudhatjuk ennek feltételeit, valamint az árakat.

Ha városnézést szeretnénk Budapesten, a www.datanet.hu/mozaik/nietsch, www.miwo.hu/partner/budatours címen az NBus Citytour, illetve a Budatours Travel Agency ajánlatai közül választhatunk. Megtudhatjuk, hogy honnan, mennyiért, milyen útvonalon vezet a túra, így az internetről gyakorlatilag tökéletesen megszervezhetünk mindent.

Amennyiben eldöntöttük, hova utazunk, és nem autóval megyünk, nincs más hátra, mint megnézni, hogyan is juthatunk el a célállomásra. Részletes vasúti menetrendet találunk a www.mav.hu címen, kiegészítve számos, a társaságra vonatkozó

többé-kevésbé fontos tájékoztatóval. A Malév honlapjára (www.malev.hu) repülőutak előtt érdemes belekukkantani, mert sok fontos tanáccsal és természetesen részletes menetrenddel segítik az utazókat.

Végezetül nem felejtkezhetünk meg az üdülések legkiszámíthatatlanabb eleméről, az időjárásról sem. Az Országos Meteorológiai Szolgálat honlapján (www.met.hu) egy-, illetve ötnapos előrejelzéseket olvashatunk Magyarország és Európa területéről. Az eligazodást aktuális és előre modellezett műholdképek is segítik, hasonlóan a CNN angol nyelvű időjárás-előrejelzéséhez (www.cnn.com/weather).

131 közönségszolgálati iroda 755 ajánlata közül a rendszer automatikusan kiválasztja a leginkább megfelelőket.

Magyarországi lehetőségekből sincs hiány, hiszen 2219 szálláshely részletes, fotókkal illusztrált leírásaiból választhatunk. A keresés roppant egyszerű, hiszen elég a helység vagy tájegység nevét, valamint az igényünknek megfelelő kategóriát és a szolgáltatás szintjét megadni, és máris megkapjuk a szállások részletes listáját. A vendéglátás menüpontban egyelőre 18 étterem adatai szerepelnek. Itt, a hely és a konyha jellegetől kezdve a férőhelyen és nyitva tartási időn keresztül egészen a légkondicionálás minőségéig mindent megtudhatunk. A szerkesztők még az árszínvonalra is gondoltak, sőt az ingyencék ked-

Tisztuló kép

Fotózás az ezredfordulón

Ha 90-es évek elején a fényképezés jövője került szóba, a témában érintett szakembereknek elborult az arca. Jövő? Egyáltalán, van olyan? Az évtized elején ugyanis a fényképezőgépek piaca udvariasan fogalmazva is stagnált. Hogy ennek oka a technikai fejlődés lelassulása, a videó, a PC és az internet elszívó hatása, vagy mindezek együtt, netán valami egészen más volt, még tisztázásra vár.

A fényképezőgépek apró részleteinek finomítgatása, a nyersanyagok javítgatása ezekben az időkben mindenesetre jártak olyan látványos eredménnyel, hogy fel kellett volna kelteniük a vásárlók figyelmét. A forradalmi újtásként beharangozott Kodak Disc kamera kudarca és PhotoCD mérsékelt kezdeti fogadtatása után hosszú csönd következett. Azután jött a digitális fényképezés, amely mindent megváltoztatott. Tette ezt úgy, hogy a kezdeti időszakban inkább csak jól hangzó ígéret volt, mint valós alternatíva. A digitális gépek első generációját ugyanis leginkább a gyenge képminőség, kevés szolgáltatás és magas ár jellemezte.

A korai digitális gépek inkább valamiféle kuriózumot jelentettek, mintsem versenytársat a hagyományos masinák számára. A digitális fényképezőgépekkel készülő képek legfőbb meghatározója ugyanis a képfelbontás. A digitális készülékek lelke a képzékelő, az úgynevezett CCD (charge-coupled device). Ez a speciális mikroáramkör – amely a digitális fényképezésben a filmet helyettesíti – ala-

kítja át számokká a képet. A digitális adatsorra konvertált képet azután – megfelelő fájlrendszerbe csoportosítva – a gép eltárolja. A képzékelő minősége határozza meg azt, hogy egy képet hány képpontra bont szét a gép. Minél több pontból áll egy kép, annál folyamatosabb, annál kevésbé szemcsés. A korai digitális fényképezőgépek 1 millió pixelnél kevesebb felbontásra voltak csak képesek, miközben egy hagyományos eljárással készült fénykép akár 20 millió pontból is állhat. Ami

tehát a papírképet illeti, a kezdeti digitális technika labdába sem rúghatott. Ennek ellenére az új fényképezési eljárások és a bennük rejlő potenciális lehetőségek egyaránt élénkítően hatottak a fotóiparra és a fotópiacra. A nagyhatalmak belát-

ták, hogy mindenképpen nagyot kell lépniük annak érdekében, hogy korábbi piacaik megtartása mellett újabb vásárlókat is toborozhassanak. A Kodak, örök riválisával, a Fujival, valamint a szintén japán Minoltával, Canonnal és a Nikonnal szövetkezve többéves kutatómunkával, 1 milliárd dolláros költséggel kifejlesztették az APS-t (Advanced Photo System – továbbfejlesztett fotórendszer).

Fényképek a világhálón

Az APS megjelenése előtti esztendő valószínűleg bekerül a számítástechnika történetébe. 1995 ugyanis az „internet boom” éve, mikor a világháléhoz csatlakozók száma hirtelen, ugrásszerűen megnövekedett. Felértékelődött minden, ami a világhálóval kapcsolatos. A milliószámra készülő internetes oldalakhoz képek kellenek, és digitális fény-

képeket legegyszerűbben digitális fényképezőgéppel lehet készíteni. Különösen ideálisak ezek a gépek azért, mert a képernyős megjelenés nem igényli, hogy egy kép sok millió képpontból álljon össze. A gyors letölthetőség érdekében még a viszonylag jobb minőségű képeket is „butítani” (tömöríteni) kell. A jó minőségű papírképek frontján vereséget szenvedő digitális gépek az internetes felhasználásban verhetetlennek bizonyultak. Népszerűségüket tovább fokozta, hogy egyes szakmák képviselői – ingatlanügynökök, utazási szakemberek – szintén felismerték a gyorsaságban rejlő lehetőséget.

Az internet, az elektronikus levelezés és persze a mikroelektronika újabb és újabb eredményei felgyorsították a digitális gépek fejlődését. Ennek hatására elindult a mozgás a profi, a félprofi és az amatőr gépkategóriák között. A ma az amatőr-félprofi kamerák közt felbukkanó 1,5–2 millió pixeles képérzékelővel ellátott gépek sokszor többet tudnak, mint a nemrég még csak profik számára elérhető sok ezer dolláros csodamasinák.

A digitális fényképezőgépek növekvő képfelbontása ma már lehetővé teszi jó minőségű papírképek készítését is. Ehhez persze nem csak jó gép, de megfelelő nyomtató és papír is szükséges. Az egyre-másra piacra kerülő fotónyomtatók között sok a kitűnő minőséget nyújtó és mégis elérhető árú modell. Érdekes módon felerősödött az ellenkező irányú mozgás is: sokan akadnak, akik hagyományos, filmes gépükkel készült képeiket kívánják digitalizálni, számítógép számára is fogyaszthatóvá tenni. Nekik készülnek azok a jó minőségű szkennerek, amelyeknek jóval drágább változataival nemrég még csak grafikai stúdiókban lehetett találkozni.

Hibrid készülékek, cserélhető hátlappal

A filmes és a digitális gép közti átmenetet, a választás dilemmáját próbálják megoldani azok a kamerák, amelyek mindkét fényképezési módra alkalmasak. Először a legdrágább profi gépek között bukkant fel az a megoldás, hogy a gép cserélhető filmkazettáját (hátlapját) egyszerűen „digitális hátlapra” cserélik. Így leírva ez persze roppant egysze-

rű, megvalósítása viszont igazi műszaki bravúr (ennek megfelelően meglehetősen borsos is az ilyen kamerák ára). A „hibrid” gépek óriási előnye, hogy a költséges géptestet csak egyszer kell megvenni, valamint hogy a géphez tartozó kiegészítők mindkét üzemmódban használhatók. Az idei Photokina kiállítás egyik szenzációja volt az a filmkazetta méretű szerkezet, amely a közönséges 35 mm-es filmes gépet digitális kamerává varázsolja. A dologban semmi mágia sincs. A filmkazetta méretű dobozban található a képeket tároló **RAM** chippek és az áramforrásul szolgáló elemek, míg a kazettából kilógó „digitális filmen” helyezkedik el a digitális képátalakítást végző képérzékelő és a többi elektronika. Bár a kiállításon még csak a prototípust mutatták be, nem kizárt, hogy egy-két év múlva már a sarki trafikban is kapható lesz a készülék.

A kialakuló új világ teljesen átalakítja a fotóipar szerepét és feladatait. Már maga az APS is kisebb forradalmat indított el – az új rendszerre való átállás teljesen új technológiát és ezzel együtt komoly anyagi áldozatot követelt a laboroktól. Várhatóan mindez semmi ahhoz képest, amit a digitális korszak hoz majd. Joggal feltételezhető ugyanis, hogy sok amatőr fotós nem kíván otthon vacakolni papírképeinek elkészítésével. A jelenleg még kissé futurisztikusan hangzó elképzelések szerint olyan nyilvános csatlakozóhelyeket építenek ki, amelyekre keresztül a digitális adatok (képek) „leszáthatók” a gépekről. A fotósnak tehát nem kell nagy mennyiségű, drága memóriakártyával felszerelkeznie. A laborban, ahol a legkorszerűbb fényképanyomtatókkal rendelkeznek, elkészítik a papírképeket, kívánságra átmásolják **CD-ROM**-ra, vagy hagyományos negatívra, és mindezt postai úton küldik vissza a fotósnak.

Szinte divat manapság a konvergenciát emlegetni. A fotó jövőjét vizsgálva világosan látszik, hogy a fényképezés egyre több szálon kapcsolódik majd a jövő szórakoztatóelektronikai központjához, a házi számítógéphez.

Pécsi Ferenc

MEGOLDÁSOK

Professzionális szoftverek

Az 1998-ban alakult Codra Kft. a Corel termékek kizárólagos beszállítói joggal rendelkező disztribútora. A disztribúciós tevékenység mellett piacképviselési feladatokat is ellát, így kiállítások, vásárok, termékbemutatók, akciók szervezésével, licenelési konstrukciók adaptálásával foglalkozik. A cég fő célkitűzése, hogy a Corel termékeket minél szélesebb körben elterjessze és megismertesse a hazai piacon. A Corel termékcsalád jelentősebb tagjai: CorelDRAW 8 illusztrációs és rajzolóprogram, Corel WordPerfect Suite 8 irodai alkalmazás, Corel Print Office irodai mindenés és a Corel Ventura 8 kiadványszerkesztő, valamint különböző képelemeket tartalmazó gyűjtemények.

1119 Budapest, Vahot u. 6.
1518 Bp., Pf. 146.
Tel.: 203-4527, 203-4528
Fax: 203-4529
E-mail: corelinfo@codra.hu
www.codra.hu

Szoftverfejlesztés és értékesítés

A VT-SOFT 1989-ben alakult szoftverfejlesztő, értékesítő és szolgáltató cég, alapítókéje 50 millió Ft. Évről évre növekszik a súlya a számítástechnikai piacon. 1997-es árbevétele 406 millió Ft volt.

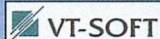
Humán feladatok megoldására, kis, közép- és nagyvállalatok részére ajánlható az OPUS '98 Komplex Bér-, Munkaügyi és Társadalombiztosítási Programcsomag.

Bonyolult, nagy térbeli és egyéb kiterjedésű informatikai rendszerek egységes, központi felügyeletéhez, üzemeltetéséhez a UNICENTER TNG, a világ vezetőrendszert-menedzsment szoftvere ajánlható.

A VT-SOFT Kft. partnere a New York központú Computer Associates.

A komplex alkalmazásfejlesztésen és piaci bevezetésen kívül a cég magas színvonalon látja el a szoftverek értékesítéséhez kapcsolódó követő szolgáltatásokat is.

VT-SOFT Kft.
1036 Budapest, Pacsirtamező u. 41.
Tel.: 436-0540 Fax: 388-2178
www.vtsoft.hu

Multimédiás ismeretek

A Panem Kft. a számítástechnikai szakkönyvkiadás mellett két éve multimédia-fejlesztéssel is foglalkozik – az elmúlt években több sikeres CD ROM került ki a stúdiójából, például: Virtuális Internet, PC-műhely, Tanulj tovább!

1998-ban egy élvonalbeli angol multimédiás kiadóval, a Dorling Kindersleyvel együttműködve magyarul is megjelentettünk néhány igazán színvonalas CD ROM-ot. A „Végtelen világ” sorozatban eddig megjelent a Varázslatos emberi test, valamint a Dinoszauruszvadászat, az adott témában rendkívül széles ismeretanyagot kínál. Nagy hangsúlyt fektetünk arra, hogy a szöveget színészek mondják, a képernyőn pedig a szép grafika mellett a szöveg is kellemesen olvasható legyen.

Panem Kft.
1062 Lehel út 3/b
panem@mail.datanet.hu
Tel: 320-8203
Fax: 239-3923

A strukturált megoldás

Az X-Byte Számítástechnikai Kft. eltökélt szándéka partnereit SEGITENI abban,

- hogy lépést tudjanak tartani a rohanó világgal,
- hogy versenyképesek legyenek a piacon,
- hogy gyors és kulturált ügyfélközpontú szolgáltatást végezheszenek.

A megoldás az általunk kiépített strukturált kábelelési rendszer, amellyel intelligens iroda, irodaépület hozható létre. Ezáltal egy hálózatra csatlakoztatva működhet a telefon, a telefax, a tűzjelző, a riasztó, a beléptető és természetesen a számítógépes adatfeldolgozó rendszer is. ISO 9001-es minősítésünk, 5000-nél több hibátlanul működő hálózatunk alapján bátran vállalunk élettartam-garanciát a strukturált rendszereinkre.

Referenciáink: Magyar Nemzeti Bank, Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium, Graphisoft Park, ÁB-AEGON, Nitrokémia Rt., Kabai Cukorgyár, stb.

X-Byte Számítástechnikai Kft.
1037 Budapest, Hunor u. 55.
Tel.: 250-7016 Fax.: 250-7024
E-mail: xbyte@xbyte.hu
www.xbyte.hu

Hálózati kommunikáció

Az ANSware Kft. rendszerintegrátori tevékenységén belül hálózati és kommunikációs rendszerek létrehozásával foglalkozik.

Célunk, hogy háttérben működő, stabil, hibatűrő, adat- és hálózatvédelmet nyújtó, könnyen kezelhető rendszereket hozzunk létre. Tevékenységi körünkön belül kiemelhető a hálózati rendszertervezés, szállítás, integráció, rendszer- és hálózatfelügyelet, rendszertámogatás, fővállalkozás, finanszírozás; projekt menedzsment, outsourcing, fejlesztés és oktatás.

Referenciáink: MKM Sulinet program (1300 iskola intranet hálózata), Magyar Államkincstár (rendszerintegráció), OTP Garancia Rt. (fővállalkozás), Budapesti Értéktőzsde (távkereskedés), Titász Rt. (kommunikációs rendszer), Matáv (X.400).

ANSware

Számítógép Hálózati Szolgáltató Kft.

1149 Bp. Angol u. 34.

Tel.: 467-1120

Fax: 252-2879

Web: www.answare.hu

Komplex rendszerek igény szerint

A Dataware Rt. tulajdonában lévő Dataware Kft. az egységes rendszerek létrehozására, bővítésére, fenntartására, rendszertámogatásra és szervizelésre vállalkozik – természetesen az ügyfelek egyedi igényeit maximálisan figyelembe véve. Cégünket hazai magánszemélyek alapították, és ez idáig nem szorult külső tőke bevonására, így sikerült megőriznie függetlenségét. A gyors és rugalmas alkalmazkodás títka a stabil pénzügyi háttér.

Jelentősebb termékeink: rendszerintegráció, Adacta (dokumentumkezelés, archiválás), Corvina (könyvtár-automatizálás), home banking, döntéstámogatás (datamining, datawarehouse), hardver eladás.

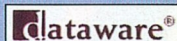
Fontosabb referenciáink: Magyar Államkincstár, Budapesti Értéktőzsde, Unicbank, JPTE.

1149 Bp. Angol u. 36.

Tel.: 467-1100

Fax.: 251-5517

E-mail: info@dataware.hu

PC-forgalmazás, hálózatépítés

Munkatársaink több mint húszéves számítástechnikai gyakorlattal rendelkeznek. 12 éve kezdtük meg a PC-k forgalmazását, elsőként az Acer géptípussal. Az elmúlt években Compaq, HP, valamint a hazai összeszerelésű olcsóbb géptípusokat is szállítjuk, és az Epson, HP, Canon nyomtatók teljes választékát kínáljuk. A széles körű kereskedelmi és műszaki ismeretek, alapos és sokirányú szerviztapasztalatok eredményeképpen vevő körünk jelenleg is bővül.

Kereskedelmi filozófiánk alapja az, hogy bármilyen vásárlói igényt magas színvonalon elégítünk ki, az elvárásokhoz rugalmasan alkalmazkodunk, a lehetőségek és a körülmények figyelembevételével a legkedvezőbb megoldást ajánljuk.

Természetesen minden általunk értékesített számítógépre azonos szervizfeltételeket (Budapestent 24, vidéken 48 órán belüli javítás, szükség esetén cseregépet biztosítunk) vállalunk. A számítógépeket igény szerint konfiguráljuk, kiegészítő egységekkel, perifériákkal, szoftverekkel szállítjuk.

Az egyéni igényeknek megfelelően és térítésmentesen végezzük hálózati rendszerek megrendelése esetén a helyszínelmérést, a tervezést, a kiszállítást és az installálást. Árajánlatunk mellett referenciáinkat is feltüntetjük.

Több olyan partnerrel rendelkezünk, akik már közel tíz éve tőlünk vásárolják és velünk szervizeltetik személyi számítógépeiket.

EC-CO Kft.

1022 Bp. Filler u. 44.

Tel.: 212-0144, 224-7010

Fax: 224-7011

EC-CO

Korongba zárt világ CD-ROM kínálat

Évekkel ezelőtt, az 1995-ös „internet-robbanást” követően egy neves amerikai szakember azt jósolta, hogy a CD-ROM mint multimédia műsorhordozó rövidesen meg fog szűnni. A világméretű trendeket vizsgálva talán érzékelhető, hogy lelassult valamelyest a CD-ROM piac korábbi fantasztikus sebességű növekedése – ugyanis néhány kiváló szakember tényleg átnyergelt az internetiparba –, de a CD-ROM-ok vonzereje változatlan. Ma naposság már szinte senki sem árusít számítógépet CD-ROM meghajtó nélkül, és a multimédiás alkalmazások futtatásához szükséges alapszintű videokártya és egyszerű hangkártya sem számít már luxuscikkeknek.

Minden jel arra mutat tehát, hogy egyáltalán nem szorítja ki a hálózatos multimédia a kompakt

lemezes multimédiát, ehelyett tartós békés egymás mellett élés várható. A legújabb technikák lehetőséget biztosítanak az internetes információk naprakészségéből és a CD-ROM nagy adattároló kapacitásából származó előnyök egyesítésére. Az elmúlt időszakban megjelentek és széles körben elterjedtek az olyan CD-ROM-ok, amelyek a megfelelő internetes oldalakkal automatikusan kapcsolatot teremtve a világhálóról frissítik a lemezen található információkat.

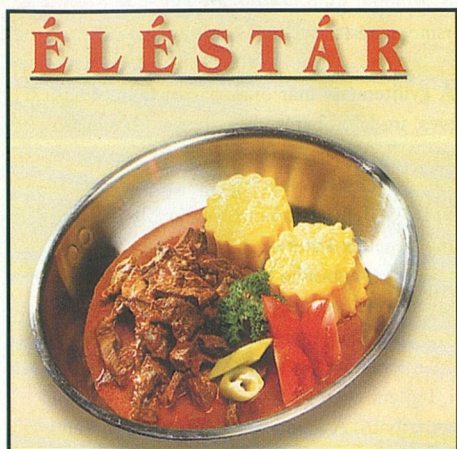
A hazai CD-ROM kiadás a legfejlettebb országokhoz képest kissé lemaradva startolt. A kezdeti időszak optimizmusa után mára a kiadók és fejlesztők inkább egyfajta józan realizmusba váltottak át. Az elmúlt 2-3 év gyakorlata azt mutatja, hogy egy hazai kiadványból átlagosan 3000–5000 darab adható el. A hazai fejlesztésű CD-ROM-ok fogyasztói ára a kezdeti kilengések után 5000 forint körül stabilizálódott. Ha ezeket a számokat összevetjük azzal a ténnyel, hogy egy igényes amerikai kiadvány majdnem akkora költségvetéssel készül, mint egy kisebb hollywoodi film, akkor beláthatjuk, miért hiányoznak bizonyos műfajok a magyar multimédia-terméskből. A magyar CD-ROM kiadás gyakorlatias. A kínálat gerincét nyelvleckék, lexikonok, szótárak alkotják, ám szép számmal akadnak szintén időtálló ismeretterjesztő kiadványok is.

A következőkben olvasható ismertetőik természetesen nem adhatnak teljes képet a hazai kínálatból. Célunk inkább az volt, hogy a multimédia több műfajára is felhívjuk a figyelmet. Összeállításunkban a nagy kiadók mellett szerepelnek olyan cégek is, amelyek még csak néhány lemezt adtak ki, de máris sikerült felhívni magukra a figyelmet. Bár a szemlében szereplő CD-ROM-ok többsége teljes egészében hazai fejlesztés eredménye, né-

hány honosított korong is bekerült a gyűjteménybe. Talán ez a módszer – az igényes külföldi termékek színvonalas magyarítása – segíthet tovább bővíteni a multimédia-választékot.

Pécsi Ferenc

Frank Júlia konyhája

A szakácskönyv divatcikk. Az elmúlt években tucatszámra jelentek meg a különféle témájú kiadványok. Vannak, akik gyűjtik és vannak, akik használják őket. Egészen különleges azonban az Éléstár nevű kiadvány, amely egyszerre 34 szakácskönyvet tartalmaz egyetlen CD-ROM-on. Az egyik legismertebb hazai receptszerző, Frank Júlia 6000 receptje vált ily módon könnyen hozzáférhetővé.

Nagy lendületet kell vennie annak a szakácsnak/szakácsnőnek, aki valamennyi receptet ki akarja próbálni. Koncentrálnak a fakanál mestere akár egy-egy témára is, a Hagymáskönyv, a Krumpliskönyv vagy a Szárnyasparádé ehhez kínál megfelelő gyűjteményt. A különleges ízekre vágyók megpróbálkozhatnak a spanyol vagy az izraeli ételek elkészítésével. Szerencsére a szerző alaposan megkönnyíti dolgunkat, mivel a különleges fogásokat a magyar viszonyokhoz igazítja (Spanyol

konyha magyar módra, Izraeli konyha magyar módra). Különleges csoportosítást nyújt „A négy alapíz szakácskönyve” sorozat is. Praktikusak a fagyaszttal (Fagyasztott finom falatok) az olajsütővel (Nagy fritukönyv) és a háztartási gépekkel (Gépek a konyhában) foglalkozó könyvek is. Vannak irodalmi receptek és mindennapos étek is. Frank Júlia munkái világosak, érthetőek, tömörök és gyakorlatiasak. A szerző nemcsak az alapanyagok mennyiségét közli, de az elkészítéshez szükséges időt is megadja.

Ezen a lemezen a jól bevált Folio VIP adatbáziskezelő programot alkalmazzák, ezáltal nemcsak a tartalomjegyzéken keresztül keresgélhetünk a receptek között, de bármilyen keresőszó (ételnev, alapanyag) szerint is kutathatunk. A receptekhez szeljegyzeteket csatolhatunk, a fontos sorokat szövegkiemelővel húzhatjuk alá. Természetesen lehetőség van könnyjelző elhelyezésére is, de a szakács akár saját csoportosítások szerint is összefűzheti kedvenc receptjeit. Amíg pedig sül-fő az étel, gyönyörködhetünk a CD-ROM összesen 600 darab, ínycsiklandozóan szép fényképfelvételeiben.

Magyar bortár

Bevallom, kissé meglepett, amikor először hallottam a borokkal foglalkozó CD-ROM-ról. Aztán, amikor kezembe-számítógépembe került a lemez, be kellett látnom, hogy a borászat, borkultúra témaköre bőven meg tud tölteni egy teljes CD-t.

A Bortár tartalmában és multimédiás megvalósításában egyaránt igen jól átgondolt anyag. Bortörténelem, Borvidékek, Borászat fejezeteiben minden megtudható, amit egy borok és borászat iránt érdeklődő laikusnak tudni érdemes. A Borválasztó „lapozgatásakor” az ember először arra döbben rá, mennyiféle magyar bor létezik – és ebből milyen keveset ismer! Ezek az oldalakon ugyanis egy végtelennek tűnő listáról választhatunk magunknak bort, amelynek azon nyomban megtudhatjuk származási helyét, fajtáját, termelőjét, évszámát, színét, minőségét. Emellett elolvashatjuk rövid

ismertetését, és kiderül az is, hogy melyik íz-körbe és milyen árfekvésbe tartozik. Azokat a borokat, amelyek leírása felkeltette figyelmünket, egyszerűen összegyűjthetjük egy Kedvencek iratgyűjtőbe. Legközelebb, egy borszaküzletben járva már csak erre kell visszaemlékezni. A Borozgató fejezet szintén igen tanulságos. A Palackok, poharak alfejezetből kiderül például, hogy az igazi borbarátok szerint a különböző formájú palackoknak és poharaknak mekkora hatásuk van a nedű ízére. A Borkóstolás alfejezetben végképp beláthatjuk, hogy van még mit tanulnunk! Az alapvető tananyag, vagyis a minőségi borok beszerzéséhez a CD egy korrekt szaküzletlistát is rendelkezésünkre bocsát. Ritka kincs, ezért feltétlenül meg kell említeni a jól megválasztott kísérőzenéket (Kecskés együttes).

A jól szerkesztett, ízlésesen tervezett korong böngészésekor igazán csak azt sajnálja az ember, hogy az ízléssel még nem sikerült integrálni a számítógépes multimédia világába.

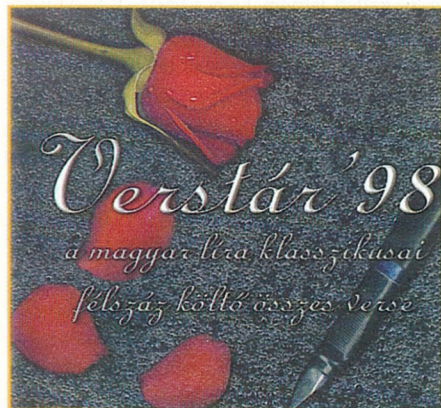
Verstár '98 a magyar líra klasszikusai

Valószínűleg kevesen vannak, akiknek a számítógépről a versek jutnak eszébe. Szerencsére azért akadnak ilyen kivételes emberek – például akik CD-ROM-on adták közre a magyar líra

klasszikusainak műveit. Ötven költő valamennyi, összesen közel tízezer verse hagyományos, nyomtatott formában egy szép nagy könyvespolcot is megtöltene, digitalizált adatként viszont a CD-ROM kapacitásának csak töredékét tölti ki. Maradt tehát bőven hely, amelyet a szerkesztők a Magyar Rádió archívumából válogatott, jobbnál jobb versfelvételekkel és néhány versmegzenésítéssel (énekelt verssel) töltöttek ki.

A gyűjtemény már önmagában is imponáló. Kevés irodalombarát mondhatja el magáról, hogy Ady, József Attila, Petőfi és Vörösmarty versei mellett ott sorakoznak polcain a Bajza József, Dsida Jenő-, Szenci Molnár Albert-, vagy Virág Benedek-kötetek. A közönséges versbarátot már az is extázisba hozza, hogy szinte az egész magyar irodalom tengernyi műve közül válogathat. A tartalomjegyzékben nem csupán az időrendbe sorakoztatott költők között lehet válogatni, hanem egy-egy költő életműve is azonnal megnyitható. A kiválasztott vers minden keresgélés, várakozás nélkül, azonnal megjelenik a képernyőn.

Ha mást nem, csak ezt tudná a Verstár, már akkor is megérné beszerezni, de a kiadó egy nagy tudású adatbázis-kezelő programmal is ellátta a CD-t. Ennek a Folio VIP rendszernek a segítségével számtalan módon kutathatunk a verssorok között. Ha emlékszünk egy sorra, de nem jut eszünkbe a szerző, ha kíváncsiak vagyunk, hogy egy adott motívum mely költők verseiben fordul elő, néhány perc alatt kideríthetjük. Kedvenc sorainkat nyugodtan aláhúzhatjuk, „könyvjelzőket” helyezhetünk el – amely jelek ráadásul az adott olvasóhoz kötődnek, így a CD-ROM más felhasználóit nem is zavarják. A függelékben található hangos verseket az elmúlt évtizedek legjobb versmondói mondják el nekünk. Napjaink legjelentősebb színészein kívül a mára legendává nemesült Ascher Oszkárt, Mezei Máriát, Major Tamást és Latinovits Zoltánt is hallhatjuk.

SGH-600

Igazi jelenség

A Samsung SGH-600-zal a világ egyik legkisebb

és legkönnyebb telefonkészüléke született meg. Hossza mindössze 107 milliméter,

súlya pedig 95 gramm, teleppel együtt. De ime néhány még nyomósabb érv, amiért az SGH-600-at Ön is a tenyerén

hordozhatja: • hanggal aktiválható tárcsázás, • hangmemória a fontos napi teendők, ötletek rögzítésére • vibrációs

csengetési mód, hogy ne zavarjunk másokat • Samsung EasyGSM funkció a számítógépre történő csatlakozáshoz

• világító funkció nagy utazóknak. A Samsung SGH-600 telefonja tehát nagyon kicsi,

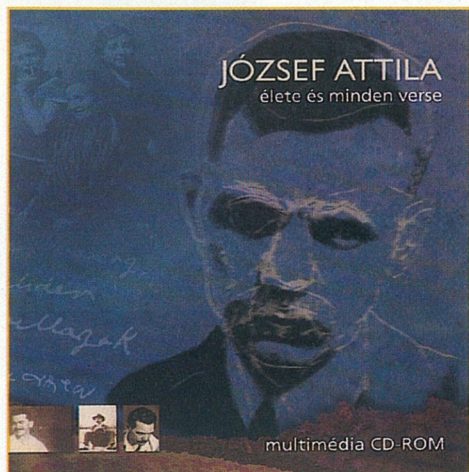
nagyon könnyű és nagyon okos – igazi jelenség.

SAMSUNG SGH-600

Challenge the Limits.

József Attila élete és minden verse

József Attila sem tudta elkerülni a modernizációt, és CD-ROM-ra került. Szerencsé(jé)re a megvalósítás nagyon jól sikerült. A Dr. Tverdota György szerkesztésében megjelentetett CD-ROM már annyiban is különlegesség, hogy pillanatnyilag csak ez a lézerkorong, nem pedig a nyomtatott kötetek tartalmazzák József Attila verseinek legteljesebb és az irodalomtörténetek mai tudása szerint leghitelesebb szövegét. A költő életművének számítógépes adattá alakított formája a CD-ROM egy részét foglalja csak el. Böven maradt hely a Galériának, amelyben József Attila életének összegyűjtött képi dokumentumait találhatjuk. Az Életrajz megfelelő pontjairól az olvasó könnyen eljuthat az adott időszakban keletkezett versekig, vagy a Galéria idevonatkozó képeiig. Ez a többdimenziós kapcsolat valójában egy olyan viszonyt hoz létre a különböző rétegek között, amelyre csak a számítógépes multimédia képes.

A verseket – ahogyan ez elvárható – a CD-n is kötetekbe rendezve találhatjuk. Azoknál a verseknél, amelyeknek elmondott, vagy énekelt változatát is tartalmazza a lemez, a szöveggel együtt a hang lejátszó is megjelenik, illetve fel-

irat jelzi az előadó nevét. A sokoldalú és egyszerűen kezelhető Index segítségével nem csak verscím szerint, de a vers kezdősora, a keletkezési év, vagy a lemezen hallható előadó neve szerint is lehet keresni.

Ez a keresési mód nem meríti ki a József Attila CD-ROM lehetőségeit. A Főmenüből elérhető Keresés segítségével nem csak a versek között, de a korong teljes anyagán, az életrajzban és a tanulmányokban is kereshetünk. Azok számára ugyanis, akik mélyebb irodalomtudományi ismeretekre vágnak, alapos elemzéseket és kimerítő bibliográfiát is tartalmaz a lemez. Annak érdekében, hogy a József Attila élete és minden verse a későbbi kutatási eredmények hatására se veszítse el aktualitását, a kiadók állandóan frissített internetes oldalakat hoztak létre, amelyek közvetlenül, a szoftverből történő kilépés nélkül is elérhetőek.

Microsoft Encarta 99

£20 Cashback!
Rebate coupon enclosed. Offer expires March 31, 1999. Ask your retailer or see <http://www.microsoft.com/uk> for details.

The Best-Selling Multimedia World Atlas in Britain
© 1998 Microsoft

Ideal for Holiday Planning, Homework, and Exploration!

- 2 CDs included
- 1.2+ million place names
- More than 7,000 geographical articles
- 3-D Virtual Rights over all countries
- New! Detailed map of the Moon

Microsoft **ENCARTA** British Edition
World Atlas 99

Habár magyar nyelven még nem jelent meg – és feltehetően jó ideig nem is fog megjelenni –, mégis megtekintésre érdemesnek tartjuk a Microsoft digitális világtatlaszát.

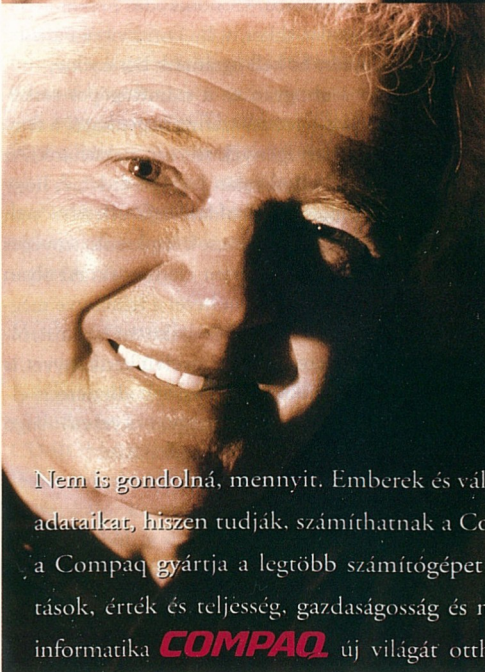
Két CD lemezen összesen 7000 szakcikket olvas-

Új Compaq?
Igen, hallottam róla. De vajon
mit jelent számomra?

©1998 Compaq Computer Corporation. Minden jog fenntartva. A Compaq az U.S. Szaküzleti és Védjeggy Hivatalnál van bejegyezve.
A Legjobb válasz a Compaq Computer Corporation szellemi tulajdona. Minden más név a saját cégének bejegyzett védjegye.

Nem is gondolná, mennyit. Emberek és vállalkozások milliói bízzák ránk nap mint nap adataikat, hiszen tudják, számíthatnak a Compaq-ra és partnereire. Nem véletlen, hogy a Compaq gyártja a legtöbb számítógépet a világon. Minőségi eszközök és szolgáltatások, érték és teljesség, gazdaságosság és megbízhatóság. Mindezek együtt jelentik az informatika **COMPAQ** új világát otthoni felhasználónak és vállalatnak egyaránt.

Legjobb válasz.SM

www.compaq.hu

1124 Budapest, Németvölgyi út 97. Telefon: 458-5555, 457-3600

hatunk a legkülönbébb témakörökben, a sivatagoktól kezdve egészen a vallási szokásokig. A témák sokszínűsége és a hatalmas feldolgozott információ-mennyiség egyszerre válik előnyére és hátrányára a kiadványnak. Túlzás lenne azt állítani, hogy bármely téma kellő mélységében kerülne kifejtésre, ugyanakkor nehéz olyat mondani, amiről legalább egy-két sor ne lenne olvasható/látható/hallható a CD-n.

A készítőik szerint az Encarta a kutatómunkát, a külföldi utazás megtervezését szolgálja. Szerintünk azonban inkább állítható az, hogy kellő alapossággal fedi le az iskolákban megkövetelt tudásmennyiséget.

Kimondottan jó a kiadvány térképe. Akár néhány kilométeres felbontásban is megtekinthetjük a kaliforniai Halál völgyét, vagy éppen a Nyírseget – és tetszés szerint kérhetünk éjszakai, napnali, földrajzi, politikai vagy közlekedési térképet. Összesen 1,2 millió város, falu és település neve szerepel az adatbázisban.

Szemmel láthatóan a kiadvány készítői mindent megtettek az információk pontossága és aktualitása érdekében, habár például a magyar falvak, városok helyesírása hagy némi kívánnivalót maga után. Hazánkra és a magyar városokra vonatkozó szöveges adatok részben aktuálisak – például már az új kormányt tüntetik fel –, de néhány város esetében 1994-es, vagy korábbi információkat közölnek.

Érdekes szemléltetési eszköz a virtuális repülés, vagyis a domborzati térkép megtekintése. Akár 100 ezer kilométeres óránkénti sebességgel is megnézhetjük Földünket. Részletes térkép mutatja be a Holdat is.

Természetesen számos linket is találhatunk a CD-hez tartozó Web-oldalon, ahol további, részletes adatokat kaphatunk a minket érdeklő városokról, tájakról.

Valahol Európában

Iskolás korunkban volt egy játékunk, amellyel gyorsan múltattuk az időt a legnagyobb unalom perceiben is. Az iskolai atlaszban kellett megta-

lálni a legegyszerűbb utat két város között. Azóta nem nagyon játszunk ezt, hiszen felnőttünk és ráadásul a technológia fejlődése is közbeszólt. Az Európa 98 CD Atlasz ugyanis egy útvonaltervező szoftver, digitális térképpel, amely kilométernyi pontossággal képes megadni két város közötti távolságot.

Az Európa 98 CD-ROM használata végtelenül egyszerű – két kis ablakba beírjuk a kiinduló- és célpont nevét, és szinte azonnal megjelenik az eredmény. Míg a grafikus ablakban látható térképen színes vonallal rajzolódik ki az útvonal, a szöveges részben szakaszonként olvashatjuk le az igénybe veendő út számát, a követendő célt, a megtett kilométerek számát és az eltelt időt. Ha nem hiszünk benne, hogy mindig az egyenes út a legrövidebb, alternatív útvonaljavaslatokat is kérhetünk. Tovább cífrázható a feladvány, ha olyan állomásokat jelölünk ki, amelyeket feltétlenül útba kívánunk ejteni. A program láthatóan semmitől sem jön zavarba. Gondolkodás nélkül kiszámítja az útvonalat akkor is, ha Londonból Párizsba utazva valamiért be kell ugranunk Bátaszékre.

A térkép – ahogyan ez a számítógépes térképeknél szokásos – tetszés szerint nagyítható, a részletesség az egyedi igények szerint alakítható. Az Európa 98 CD Atlasz talán legfőbb érdeme, hogy kezelése a program sokoldalúsága ellenére sem bonyolult. Az egyes parancsok logikusak, szöveges és grafikus menüből egyaránt elérhetőek. Az olyan olvasók számára, akik nem hívei a felfedezve megismerés módszerének, a CD csaknem harmincdalal, igen részletes, magyar nyelvű kézikönyvet is tartalmaz. Ha a felhasználó ennek ellenére is elakadna, akkor (szintén magyar nyelvű) sűgő könnyíti meg a helyes útra visszatalálást.

Magyarország atlasza

Hálás témához nyúlt a térképeiről jól ismert Cartographia, amikor digitális Magyarország-térkép kiadását határozta el. A számítógépes térkép ugyanis egyike a legnépszerűbb multimédiás alkalmazásokn-

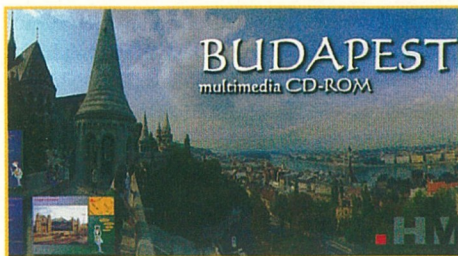
ak: mindent tud, amire egy térképolvasónak szüksége lehet. Aki nagyítóval szokta böngészni a részleteket, az értékelni tudja majd a Magyarország CD-atlasz nagyítási lehetőségeit. A képen ráadásul úgy kereshet meg bármit, hogy közben nem kell kilépnie a nagyításból. A megfelelő navigációs gombok segítségével bármilyen irányban könnyen mozoghatunk. Nagyon hasznos eszköz az úgynevezett fóliák alkalmazása. A térkép különféle jelei úgy helyezkednek el egymás fölött, mintha azokat átlátszó fóliákra festették volna. Ha például nincs szükségünk az úthálózat jelölésére, a megyehatárookra, vagy az egyes települések nevére, a fóliák eltávolításával könnyen áttekinthetővé tehetjük térképünket.

A digitális térkép óriási előnyei közé tartozik a távolságmérés egyszerűsége. Nincs több szünet a vonalzóval, mércével, léptékkel. Ha egyeneseket rajzolunk az egérrel a térképre, máris leolvashatjuk a távolságot. Hasonlóan egyszerű az útvonaltervezés is. Egyszerűen csak zászlócskákat kell elhelyezni az érinteni kívánt helyeken: egy kattintás az egérrel, és a gép pillanatok alatt megrajzolja a legrövidebb utat, és kiszámítja a teljes útvonal hosszát.

A Magyarország CD-atlaszt a GeoMap 2.0 térképi adatbázisokat megjelenítő rendszer működteti. A már korábban megjelentetett Budapest atlasz után remélhetően hamarosan újabb CD-ROM térképeket is futtathatunk ennek a programnak a segítségével.

Budapest multimédia

A hazai multimédia-fejlesztők és -kiadók számára Budapest kimeríthetetlen téma. Az új Budapest CD-ROM tovább gazdagítja ezt a gyűjteményt. A lemez sok szempontból tér el a korábbi, hasonló tematikájú korongoktól. A látnivalókat több szempontból is csoportosítja, valamint ügyesen alkalmazott térképvázlatokkal segíti, hogy a turisták a monitoron kívüli, valós világban is könnyen megtalálják azokat. A városnéző útvonal összeállítható a látnivalók alapján, de a séta kiindul-

pontja lehet a nevezetességek elhelyezkedése is. A különféle csoportosítások lehetővé teszik, hogy a városnéző turista kimazolázhassa magának például a gyógyfürdőket, múzeumokat vagy a templomokat.

A CD legfőbb attrakciói valószínűleg a panorámaképek. A 360 fokos látószögű, forgatható, közelíthető és távolítható képek élménye leginkább ahhoz hasonlítható, mint amikor egy videokamera keresőjén át bémészködünk. A panorámaképek jó minőségűek, ezért sokkal élvezetesebbek, mint a CD-ROM-okon megszokott kisméretű és kissé zavaros videofelvételek. Természetesen azért ilyen mozgóképek is akadnak a Budapest lemezen, ezek azonban nem annyira egy-egy látvány visszaadását, mint inkább egy atmoszféra érzékeltetését szolgálják. A bemutató beavatkozás nélkül mutatja be a fővárost (kiválóan használható kiállítási standokon, utazási irodákban). Aki nem csak nézegetni szeretné a képeket, de többet is megtudna Budapest nevezetességeiről, természetesen minden helyszínhez megfelelő írásos magyarázatot is kaphat. A még alaposabb információkra vágyók egész fejezetet találnak a CD-n Budapest történetéről. A korongról közvetlenül elérhető internetes oldalon keresztül az érdeklődő hozzáférhet a folyamatosan frissített Budapest témájú honlapokhoz is.

Internet iskola

Vannak, akik szeretik maguk felfedezni a világot, de szép számmal akadnak olyanok is, akik szívesen bízzák magukat idegenvezetőre. Ez utóbbiaknak ajánljuk az interaktív internetes iskolát.

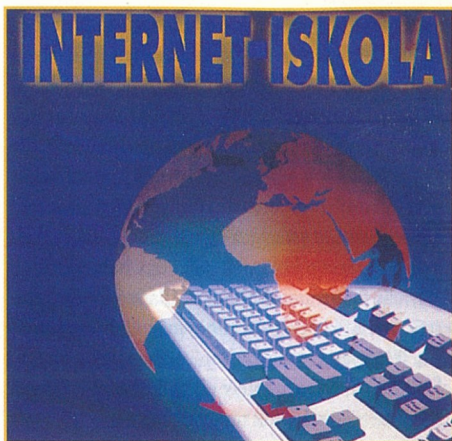
A nyolc leckéből álló tanfolyam minden olyan területtel foglalkozik, amire a kezdő (és középfelhaladó) internetezőnek szüksége lehet (kapcsolódás, böngészés, keresés, levelezés, hírek). Az egyéni tanulás előnye, hogy annak sem kell szégyenkeznie, aki kicsit ügyetlenül, bátortalanul kezeli a számítógépet. A tanfolyam lehetőséget nyújt az alapvető tennivalók begyakorlására, hiszen a mozgóképpel illusztrált előadások megfelelő pontjain a passzív befogadást feladatmegoldás váltja fel. Néha bizony küzdelmes a számítógépes tanulás. A szigorú számítógép csak a teljesen jó megoldást fogadja el, viszont a digitális tanár biztató szavai segítik az esetleges kudarc jobb elviselését.

Nem a számítógép-virtuózok számára készült tehát ez a tanfolyam. Élvezni fogják viszont azok, akik azt szeretnék megtudni, hogyan kell belépni a hálózatba, hogyan lehet megtalálni egy Web oldalt, vagy hogyan kell elküldeni egy elektronikus levelet.

A tanfolyam mellékleteként a CD-n megtalálható még egy egyszerű angol–magyar szakszótár is, amelyben a szerkesztők a leggyakrabban használt angol nyelvű internetes szakkifejezéseket gyűjtötték össze. A FAQ (Gyakran ismételt kérdések) fejezet, mint ahogyan a neve is mutatja, az internettel kapcsolatos alapvető kérdésekre próbál választ adni. Aki pedig sikerrel túljutott a tanfolyamon, valószínűleg sikerrel használja majd a CD-ROM-on megtalálható internetes segédprogramokat is.

Feltalálók, találmányok Tudományos enciklopédia

Bevallom, amint barangoltam a Találmányok és feltalálók CD-ROM képei, szövegei, animációi és filmjei között, egyre nőtt bennem az irigység. Miért nem készülnek itthon is ilyen virtuózan szerkesztett és kivitelezett ismeretterjesztő anyagok? Ez a frissen megjelent tudományos enciklopédia ugyanis – bár a magyar kiadás kitűnően beszél magyarul – olasz származású.

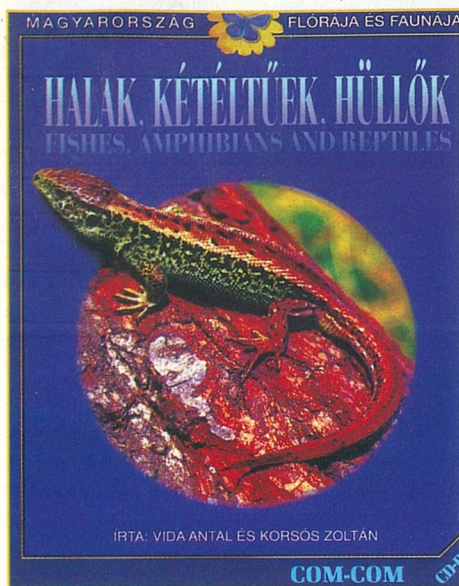

Jó dolog művelődni – még jobb dolog ezt kellemes környezetben tenni. Ez a CD mindent megtesz annak érdekében, hogy jól érezzük magunkat. A grafikus környezet kellemes, kiegyensúlyozott, sohasem toladó. Talán kissé szokatlan, de igen figyelmes ötlet, hogy a háttérzenék stílusát magunk választhatjuk meg (dzsessz, blues/swing, rock, klasszikus).

A kiválasztott témáról rövid, hangos képpel illusztrált ismertetőt hallgathatunk meg. A Szöveg nyomógomb segítségével bővebb, frott magyarázathoz jutunk. Jó ötlet a Problémakör menüpontnyomógomb, amely a rokon témákat ajánlja fel. Természetesen külön menüpont szolgál az adott témához tartozó tudós, feltaláló megidézéséhez is. Az egyes témák bemutatása a multimédia eszköztárának teljes kihasználásával történik. A kurzor érintésére feléledő részletek, a szerkezetek működését szemléltető animációk ugyanúgy segítik a néző-olvasó-hallgatót, mint a szöveget keresztülkaszáló átszövő hypertext kapcsolatok. Aki nem a találmányok, hanem a feltalálók felől szeretné megközelíteni a tudomány világát, az a leginkább zenegépre emlékeztető oldal betű- és évszámgombjai segítségével kutathat.

Ez a korong segíthet felidézni és helyére tenni azokat az összegyűjtött ismereteket, amelyek sokszor időbeliségüktől elszabadulva kavarognak fejedünkben.

Halak, kétéltűek, hüllők

A sikeres Magyarország flórája és faunája sorozat újabb darabja, a Halak, kétéltűek, hüllők nemrégiben került a boltokba. A kiadó szakemberei helyesen ítélték meg, hogy a legtöbb „hasznos” CD-ROM mellett helyük van a természettudományos munkáknak is.

A Halak... lényegében egy digitális könyv. A látványos multimédiás megoldások hiányáért a kiadó körültekintően elkészített ismeretterjesztő anyaggal kárpótolja az olvasókat. A kedves, animált fényképekkel induló főoldal után a kiadvány címének megfelelően háromfelé ágazik az út. Bármerre megyünk is, a szerkezet nagyjából azonos. A három alap-menüpont közül az egyik segítségével a latin nevek és az esetleges névszinonimák felsorolásához jutunk. A második menügomb az élőhelyek ismertetéséhez vezet, míg a harmadik megnyomásával az úgynevezett fajlista jelenik meg a képernyőn.

Az igen alapos szöveget a szerkesztők apróbb, általában képernyőn is fogyasztható darabokra osztották fel, valamint hyperlink kapcsolatokkal látták el. Ahogy illik, a leírásokhoz kép, néha videó is társul. A legtöbb fénykép szép, érdekes, ráadásul teljes képernyőnyi méretre is kinagyítható. Jó ötlet a fényképeket automatikusan váltogató diashow is. Biztosan szép számmal akadnak majd, akik nem kívánják a szöveggel bajlódni, csak a szép képeket kívánják nézegetni. Egyes képeket hangok is illusztrálnak, a nyomógombok működését is stílszerű effektusok kísérik. A CD grafikája, tipográfiája talán lehetne szebb is, de hát bizonyára ezt is meghatározták a fejlesztésre szánt összegek.

MÁV INFORMATIKA Kft.

1012 Budapest, Krisztina krt. 37/a
 tel.: 457-9330; fax: 457-9530
 ügyfélszolgálat: 457-9393
 zöld szám: 06 80 39 9393
 e-mail: helpdesk@mavinformatika.hu
 www.mavinformatika.hu

Információs rendszerek komplex megvalósítása: igényfelmérés, tervezés, építés, menedzselés, üzemeltetés, számítógépes hálózatok építése, hardver- és szoftvertervezés, outsourcing, Internet-szolgáltatás, tanácsadás, oktatás, szerviz

rt*Informatika az információs társadalomért*Informatika az információs

Aki szeretné elmélyíteni frissen szerzett állatani ismereteiket, különféle játékokban vehetnek részt. A felismerő- és kirakójáték talán még olyanokat is képes a hullók, halak és kételtűek közelébe vonzani, akiknek nem a kígyók, vagy teknősök a házi kedvenceik.

Szó-kép-tár

A Québec/Amérique International képes-hangos értelmező szótár megérdemli a dicséretet. Az eredetileg angol-francia nyelvű Szó-kép-tár most magyar feliratokkal, tartalomjegyzékkel és sűgóval kapható.

A kísérfüzetből kiderül, hogy a CD-ROM alapját képező nyomtatott változathoz több mint 3 millió példány kelt el. Elhisszük. A CD-ROM (anonim) alkotói nem tettek mást, „csak” átültették a könyv kiváló képanyagát multimédia CD-ROM-ra. Nincs itt felesleges csillogás-villogás, nincsenek háromdimenziós csodák és virtuóz videofilmek. Helyette viszont huszonnyolc csoportba és 600 témakörbe rendezett 3500 kép segítségével 25 000 szót ismerhetünk meg. Csillagászat, növények, állatok, ház, irodai eszközök, építészet, zene, ruházat, társasjátékok. Ez a néhány véletle-

nül kiragadott cím is érzékelteti a témák sokféleségét. A program kezelése rendkívül egyszerű. A kurzossal egy kép kiválasztott részletére kattintva megtudhatjuk annak angol, francia vagy magyar megfelelőjét. Hogy a játék igazán multimédiás legyen, az angol és francia kifejezés kiejtve is meghallgatható. Néhány olyan témához, amelyet nehéz volna állóképekkel érzékeltetni, egyszerű animáció is társul. Megismerhetjük a vízcsep alkatrészeinek illeszkedését, a gyorsulás mozdulatait, vagy az elforgatható híd működését. Az ábrák és a magyarázatok meglehetősen részletesek. Ennek köszönhetően a felhasználó beható ismereteket szerezhet a repülőgépfarok típusairól, vagy az esernyő különféle szerkezeti elemeinek angol elnevezéséről, és persze még rengeteg más témáról is. Mindez egyszerű, ízléses, magától értetődő. A CD-ROM az egyszerűbb, régebbi számítógéppel rendelkező felhasználókat is figyelembe vévő 640x480 felbontású, 256 színt használó képernyőre készült, de ezek a megszorítások egyáltalán nem érződnek, amikor a képekben gyönyörködünk.

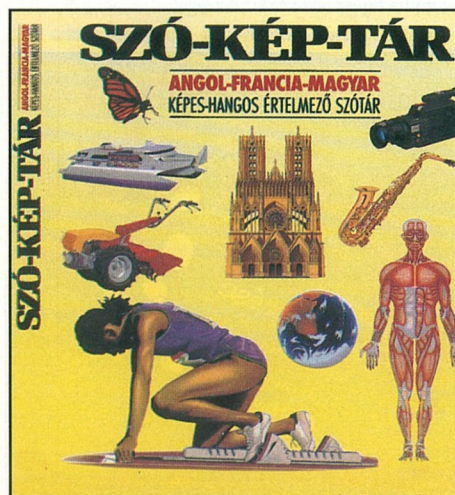
Lopva angolul

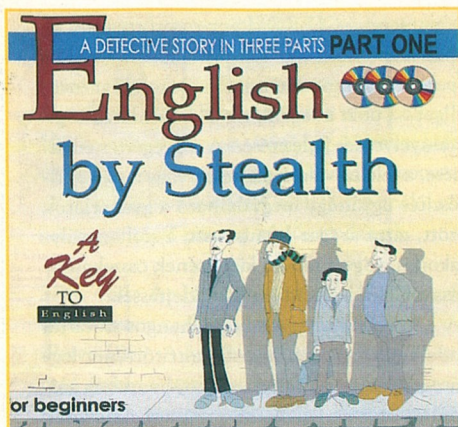
A CD-ROM-ra írt nyelvleckék a hangkazettá-nál, vagy videoleckénél sokkal nagyobb részt válalhatnak a nyelvtanításból. Egy jól megírt számítógépes nyelvlecke ugyanis nem csupán passzív befogadásra épít, hanem megköveteli a tanuló aktív részvételét is.

A Lopva angolul (English by Stealth) sorozat talán legfőbb érdeme, hogy oldja a nyelvtanulás görcsét. Miközben kedves figuráival, jó humorával a legsikeresebb angol nyelvkönyvek tradíciójára épít, száz százalékig kihasználja az interaktív média új lehetőségeit.

A Lopva angolul nyelvtanulás-játék keretét egy mozi szolgáltatja. Ebbe belépve nézhetjük meg annak a detektívtörténetnek az epizódjait, amelyek a CD-ROM gerincét alkotják. A történet bájosan butácska, a rajzok pedig kedvesek.

Persze nem csak szórakozásból áll a világ. A

hogy a nem gépesíthető feladatokat a tanuló az interneten keresztül küldheti el a kiadó által foglalkoztatott igazi nyelvtanároknak.

A történet megértését és a feladatok megoldását természetesen szótárak (szótár és kifejezéstár), valamint nyelvtankönyv is segítik. Valamennyi segítségével hangos, vagyis a kiválasztott szó, kifejezés kívánságra ékes angol nyelven is megszólal.

A szerzők szerint egy-egy Lopva angolul CD 12 leckéjének és 360 gyakorlatának elsajátításához 80–100 óra szükséges.

Angol-magyar informatikai szótár

A nyelv gyorsan fejlődik, a szótárszerkesztés pedig lassú folyamat. Sokat bosszankodhat az, aki angol nyelvű műszaki szöveget próbál megérteni, vagy magyar nyelvre fordítani. Az informatikával, számítástechnikával foglalkozók most fellélegezhetnek. A CD-ROM-on megjelentetett angol-magyar informatikai szótár naprakész, gyorsan és rugalmasan kezelhető.

A CD-ROM nem egyszerűen a nyomtatott szótár számítógépesített változata. A digitális szótár teljesen újfajta keresési módszereket tesz lehetővé. A leggyakrabban használt keresési módon, az angol kifejezés magyar megfelelőjének fellelésén túl lehetőség van az

mozgás után reneteg feladat vár ránk, amelyeket szó szerint tálán kínálnak számunkra (a különféle feladattípusok közül a perecárus tálcaján található tárgyak (könyv, tintatartó, rádió, mikrofon) segítségével választhatunk). Vannak befejezendő mondatok, összekevert betűjű szavak, keresztrejtvény, de olyan feladatok is, ahol egy állítás helyes vagy téves volta felől kell döntenünk. Természetesen nem csak passzív feladatokat kapunk, van, ahol a nyelvtanuló párbeszédet folytathat a számítógéppel (ügyes megoldás, hogy színes lámpa jelzi, éppen hol tartunk, ki következik). Külön érdekesség,

PORTOCOM RT.

Kis számítógépekben a legnagyobb

Portocom® notebookok:

- Szabadon választott konfiguráció
- Kedvező ár/teljesítmény viszony
- 3 év garancia (kéreésre csökkenthető)
- 4 hetes kipróbálási idő biztosítása
- Használt gép visszavételi garancia
- Saját szerviz tartalék alkatrészekkel, felületszerelt áramkörök javítástechnológiájával
- Akkumulátor reciklálás
- Internet WWW home page
- Bemutatók, ügyfélszolgálati tanácsadás
- Lízing, részlet, tartós bérlet

Forgalmazunk még:

- Subnotebookokat (Portocom 980: 280×173×35 mm, 1,6 kg)
- Portocom MiniPC: kis helyigényű, olcsó megoldás vállalati hálózatok kiépítéséhez
- Portocom PalmPC: tenyérnyi méretű számítógép Windows CE op rendszerrel
- PCMCIA faxmodem és ethernet kártyák
- Notebook tartozékok, kiegészítők, tisztítószer, táskák stb.

PORTOCOM RT. 1115 Budapest XI. ker., Ballagi Mór utca 14.
Tel.: 203-9269, 203-9276, 203-9277, 206-5578, 206-5579
Fax: 203-9275

Faxtár: (23) 504-804 (1) 20237-es kód
Drótposta: info@mail.portocom.hu
http://www.portocom.hu

Scriptum: Angol-magyar informatikai szótár

egy-egy kifejezések előfordulásai után kutatni a teljes szövegben (keresés az úgynevezett teljes szövegi adatbázisban), rövidítések feloldása között böngészni, vagy különféle szakterületek szerinti csoportosításokat tanulmányozni. Aki nem csak fordítani akar, de meg is kívánja tanulni a kikeresett szavakat, a Szógyakorlás menüpont alatt nagyszerű segítséget talál ehhez. A szótárprogram kezelését a GIB 3.0 teljes szövegi visszakereső rendszere végzi. Ez a GIB program egy olyan keresőrendszer és grafikus környezet, amely a Scriptum kiadásában megjelent és a jövőben megjelenő szótárprogramok közös környezetetül szolgál. Aki tehát rászánja az időt és kiismeri a GIB 3.0 rejtelmét, gond nélkül kezeli majd az újabb és újabb szótárakat.

LANGMaster – interaktív angol

Több döntés elé is kerül az a nyelvtanuló, aki a LANGMaster Interaktív Angol Nyelvsz sorozat valamelyik csomagjának megvásárlására szánja el magát. Nem elég ugyanis eldöntenie, hogy tudása a kezdő, középhaladó, vagy esetleg a haladó szintnek felel-e meg, hanem választania kell a szintenként kínált három programcsomag közül. A Kurzus az alaptanfolyam anyagát tartalmazza, a Pakkban további négy digitális könyv és a hozzájuk tartozó gyakorlatok találhatóak, míg a Csomag még a Collins Cobuild Student's Dictionary digitális szótárral is kiegészül.

Valamennyi CD-ROM egy-egy történetet és annak alapos feldolgozását tartalmazza. Az állóképekkel diafilmszerűen illusztrált történet meghallgatása után a legkülönbébb feladatok segítik a nyelvtudás fejlesztését. A szövegértés ellenőrzése, a felelet-válaszadás teszt, vagy a szövegkiegészítés ugyanúgy megtalálható a gyakorlatok között, mint az igaz-hamis teszt, a szóhangsúlygyakorlás, vagy a tanuló kiejtésének összehasonlítása a CD-n hallható, eredeti kiejtéssel.

A LANGMaster saját képes-hangos szótárral rendelkezik, amely a feldolgozott történet legfontosabb szavait-kifejezéseit tartalmazza. A szótanulást segíti a RE-WISE program, amelynek segítségével a tanuló a számára új, megtanulandó szavakból saját digitális szótárt állíthat össze. A sorozathoz ajánlott a Csomag részeként, vagy külön is kapható Collins Dictionary ennél lényegesen nagyobb, csaknem 300 000 szavas szókészlettel, angol nyelvű szövmeghatározásokkal, példákkal és természetesen eredeti angol kiejtéssel segíti a tanulást.

A LANGMaster láthatólag a gyakorlatias nyelvtanulás híve. A CD-ROM tanfolyam nyelvtani magyarázatokat egyáltalán nem tartalmaz. Aki viszont különösebb tudományos magyarázatok nélkül szeretne felszedni egy kis nyelvtudást, megfelelő kitartással sikerrel használhatja ezeket a korongokat.

32 bites operációs rendszer: olyan, számítógépes programok futtatására szolgáló környezet, amelyben az adatfeldolgozás alapegysége 32 bit (32 tagú 0–1 sorozat). Az első 32 bites mikroprocesszor 1985-ös elkészülte után közel egy évtizedet kellett várni arra, hogy megjelenjenek az ezen processzorok képességeit kihasználó, széles felhasználói réteget megcélzó 32 bites operációs rendszerek.

386, 486: Az Intel cég első két 32 bites mikroprocesszor-családja, megjelenésük éve 1985, illetve 1989. A korábbiakhoz hasonlóan az Intel még ezeket a „típuszámokat” sem tudta jogilag levédeni, így e processzorokat a legkülönfélébb helyeken gyártották, jobb-rosszabb minőségben. A processzorok alapján szokás 386-os, 486-os számítógépekről beszélni.

Audiotext: telefonon keresztüli információ- és tartalomszolgáltatás, gépi hanggal folytatott „párbeszéd” útján. Híváskor a gépi hang felsorolja az igénybe vehető szolgáltatásokat, amelyek közül a telefonáló általában a telefonkészülék gombjainak megnyomásával választ. A lehívott információk szavakká történő átalakítását, illetve a felhasználó által megadott információk tárolását az audiotext szolgáltatás mögötti számítógépes rendszer végzi.

Böngészés: tágabb értelemben számítógépes adatbázisokban, listákban, dokumentumokban való kutakodás, szűkebb értelemben a Világhálón történő célirányos keresés vagy pontos célt nélkülöző felfedező „körutazás”.

Böngészőháború: a böngészőprogramok készítői közötti küzdelem, hogy saját programjuk elterjesztésével egyeduralomra törjenek. Az 1995–96-ban 70% feletti részesedéssel rendelkező Netscape ellen beindult a Microsoft hadigépezete, és így 1997 folyamán jelentősen ledolgozta hátrányát. 1998-ban már nem változott jelentősen a hadi helyzet, a Netscape kis előnnyel vezet.

Böngészőprogram: a World Wide Web dokumentumainak elérését lehetővé tevő program. Léteznek „szöveg alapú” böngészők is, amelyek csak a szöveges elemeket jelenítik meg, de döntő többségük grafikus felületű. A mai böngészők a kezdetieknél jóval komplexebbek: az internet összes alkalmazását (e-mail, FTP, stb.) magukba foglalják, hang- és videóanyagok lejátszására és programok futtatására is alkalmasak.

CD-ROM: nagy kapacitású, a hagyományos CD lemezzel megegyező formátumú számítógépes tárolóeszköz. Jelentősége akkor nőtt meg igazán, amikor a bolti számítógépes programok csak jó néhány hagyományos mágneslemezre fértek rá. A CD-ROM lemezek nagy tömegű gyári előállítása olcsó, sőt manapság a lemezek „házi” egyszerű írása, feltöltése is könnyen megvalósítható.

Chat: (csevegés): számítógép-hálózat – általában internet – közvetítette beszélgetés. A beszélgető partnerek bepötyögnek egy-egy sort vagy mondatot, amire a másik fél (vagy a többiek) azonnal reagálhat(nak). A chat alatt leggyakrabban az IRC-t (Internet Relay Chat), az internet nyilvános és névtelenül igénybe vehető szolgáltatását értjük, de léteznek privát beszélgetőklubok is. Lásd még IRC.

Digitalizálás: a számítógépes feldolgozásra kevésbé alkalmas folytonosan változó (analog) jeleknek a gép által sokkal emészthetőbb digitális formára, azaz 0–1 sorozatokká alakítása. Megfelelően rövid időközönként – vagy például rajzok, írások digitalizálásánál: térközönként – leolvasva az aktuális analog értéket, ezek digitális formában rögzíthetőek.

Domain: az internetcímelek típusát vagy földrajzi helyét eláruló szócska. Például a .com a kereskedelmi, a .gov az amerikai kormányzat internethelyeit jelöli, míg a .hu-ból és a .de-ből magyar, illetve né-

met címekre következethetünk. (Az xxx.név.domain szerkezetű „címekeket” az adott kategóriába tartozó domainneveknek hívjuk). A típusjelölő domainek felett eljárt az idő, az internetet ma jóval több célra használják, mint kezdetben, ezért nemsokára megreformálják az egész domain-rendszert.

e-business: elektronikus, számítógéphálózat-alapú üzleti tevékenység. A fogalmat először az IBM töltötte meg tartalommal, hogy ez által népszerűsítse új informaticai megoldásait. A e-business lényege: az üzleti partnerek számítógépes rendszereit hálózatokkal kötik össze, az információáramlás felgyorsul közöttük, és a vállalatok hatékonyabban működnek. Lásd még elektronikus kereskedelem.

Elektronikus kereskedelem (e-kereskedelem): mind az elektronikus bevásárlás, azaz a termékek interneten keresztüli magáncélú vásárlása, mind a vállalati elektronikus beszerzések ebbe a fogalomba sorolhatók. Az elektronikus kereskedelem az e-businessnél szűkebb értelmű, mivel a vállalatok közötti elektronikus együttműködés nem merül ki feltétlenül a kereskedésben. Lásd még e-business.

Elektronikus ügyfélszolgálat: interneten keresztüli tájékoztatás, segítségnyújtás és ügyintézés, nem ritkán az elektronikus levelezést, a chat-technikát és a Webet együtt használva. Ezzel a technológiával olcsóbb és jobb minőségű ügyfélszolgálatot lehet létrehozni, mint a hagyományos „kék”, „zöld” számos, valamint call centeres megoldással (sokszor kombinálják a hagyományos megoldásokat az internettel).

e-mail (elektronikus levél): interneten továbbított elektronikus üzenet, szöveg, amelyhez – bizonyos mérethatárig – bármilyen számítógépes állományt csatolhatunk. Elektronikus levelezésre számos program áll rendelkezésre, de már megoldott a Weben keresztüli levelezés is. Lásd még levelezőprogram.

Extranet: az intranet kiterjesztése a vállalat partnereire, azaz olyan „belső” hálózat, amelyhez a kap-

csolattartás megkönnyítése érdekében a vállalat hozzáférést biztosít szállítói és veszői részére is. Lásd még intranet.

Fájl (állomány): névvel ellátott információhalmaz, amely a számítógépes tárolóeszközökön önállóan létezőként jelenik meg. Lehet utasításokból álló program, adathalmaz, szöveges és/vagy grafikus dokumentum.

FTP (File Transfer Protocol): állományok távoli számítógépre vagy onnan fel- és letöltésére szolgáló alkalmazás.

Gigabájt: 1 gigabájt = 1024 megabájt = $(1024 * 1024 * 1024)$ bájt. Általában a winchesterek kapacitását mérik ezzel a mértékegységgel – a ma legelterjedtebb háttértárolók 2-3 gigabájt kapacitásúak.

GSM: (Global System for Mobile Communications): a világ számos országában használt digitális mobiltelefon-szabvány. Magyarországon a Pannon GSM és a Westel 900 ilyen rendszerű mobiltelefon-hálózatot épített ki.

Honlap (home page, otthallap): egy személy, csoportosulás vagy szervezet Web-dokumentum gyűjteményének nyitólapja, amelyet szabványos böngészőprogrammal bárki elérhet. A honlap szót gyakran nemcsak a kezdőlapra használjuk, hanem az onnan elérhető dokumentumokra is.

Hyperlink (hivatkozás): egy hypertext-elem (például szó, kifejezés, kép) és egy másik hypertext-elem vagy állomány közötti kapcsolódási pont. A hyperlinkek a World Wide Weben általában aláhúzottak, kép esetén pedig bekeretezettek. A célhelyre ugrás úgy történik, hogy az egérrel a hyperlinkekre kattintunk. Lásd még hypertext.

Hypertext: szövegek, szövegrészek olyan egybefűzött gyűjteménye, ahol a könyvektől, filmeiktől, beszédektől eltérően a fő rendező elv nem az egy-

másutániság, hanem az asszociációk: különböző kapcsolódási pontokon keresztül ugrálhatunk egyik szövegről a másikra (az emberi gondolkodás is hasonlít a hypertext rendszerre.) Lásd még World Wide Web, hyperlink.

Információs társadalom: az informatika fejlődése és elterjedése révén átalakuló társadalom. A gazdaságban a szereplők kapcsolatai átalakulnak, közvetlenebbé válnak, a vállalati tevékenységek új formái alakulnak ki. A közigazgatásban például a hivatalos ügyek intézése egyszerűbbé és kényelmesebbé válik. A magánszféra számára új távlatok nyílnak a munkában, művelődésben és szórakozásban.

Internet: a világot behálózó számítógépes hálózat (hálózatok hálózata), amely egységes szabványon alapul, és lehetővé teszi, hogy számítógépünkkel elérhessük a Föld bármely pontján levő tetszőleges másik, a hálózatba kapcsolt gépet, függetlenül annak típusától.

Intranet: cégek, szervezetek belső számítógépes hálózata, amelynek felépítése, technológiája az Internetével megegyező. Ha a belső intranetnek nincs kapcsolata az internettel, akkor elvileg biztonságosnak tekinthető (csak a szervezeten belülről lehet rákapcsolódni), ha van, a biztonsági problémák megoldására különös figyelmet kell fordítani. Lásd még extranet.

IRC (Internet Relay Chat): az interneten élő beszélgetést lehetővé tevő, nyilvánosan elérhető szolgáltatás. Az IRC-zni óhajtó felhasználó – aki valamilyen fantáziánévvel azonosítja magát – több beszélgetőcsatorna közül választhat, amelyek témák szerint szerveződnek. A begépelte sorok elküldhetők a csatornán jelen levő összes, vagy csak egy-egy kiválasztott személynek. Lásd még chat.

IRC-szerver: egy Világhálózatra kötött számítógépen futó, IRC-szolgáltatást nyújtó program, amely számos IRC-csatornának adhat helyet. Lásd még IRC.

ISDN (Integrált szolgáltatású digitális hálózat): fejlett digitális telefonhálózat, amely nagy sebességű, hang- és nem hang jellegű (adat, kép, videó) távközlési szolgáltatásokat nyújt.

Keresőprogram (keresőgép): az internet különböző helyeit rendszeresen felkereső, az ott található dokumentumok kulcsszavait gyűjtő, a felhasználó kérésére felsorolja a beírt kulcsszavakat tartalmazó dokumentumok címeit. A globális keresők mellett léteznek egy vagy néhány meghatározott internethely dokumentumait feltérképező programok is.

Kbps (kilobits per second): az adathálózatok átviteli sebességének mértékegysége. 1 Kbps = másodpercenként 1024 bit átvitele.

Levelezőprogram: az elektronikus levelezést, e-mailek fogadását, írását, elküldését lehetővé tevő számítógépes program. Ehhez kapcsolódóan kiegészítő

**Megoldások
házon belül...**
...kapcsolatban a világgal

Digitális és ISDN szolgáltatású alközponti rendszerek,
ISDN2 és ISDN30 rendszerek, végberendezések,
LAN hálózatok,
biztonságtechnikai rendszerek,
komplex kommunikációs rendszerek,
informatika,
intelligens épületek tervezése és kivitelezése,
szaktanácsadás.

MATÁVCOM

Információs Zöldszám: 06 80 40 80 88 • E-mail: info@matavcom.hu

szolgáltatásokat is nyújthat. A mai böngészőprogramok levelezőprogramot is tartalmaznak, de – az ilyen jellegű web-szolgáltatást nyújtó cégek révén – az elektronikus levelezés megoldható levelezőprogram nélküli böngészőprogramokkal is.

Megabájt: 1 megabájt = 1024 kilobájt = 1 048 576 (= $1024 * 1024$) bájt. A kisméretű hagyományos floppylemez kapacitása 1,44 megabájt, a CD-ROM-é 650 megabájt.

MHz: leggyakrabban a számítógép „lelkének”, a processzornak az órajelét (adatáramlás sebessége) méri ezzel a mértékegységgel. A mai, korszerű processzorok legalább 200 MHz-esek, de jövő év végére a kétszer ilyen gyors számítógépek lesznek jellemzőek.

Modem: a számítógépes információtovábbítást telefonvonalon lehetővé tévő kommunikációs eszköz. A számítógép felől jövő digitális 0–1 sorozatot alakítja a telefonvonalon továbbítható analóg jelekké, és fordítva.

Online: jelző, jelentése: számítógépes hálózatra bekapcsolódó, ilyen rendszerrel folyamatosan kapcsolatban álló.

Operációs rendszer: a felhasználói programok futtatásához szükséges környezetet biztosító programrendszer. Összehangolja a számítógép processzorának, memóriájának, háttértárolóinak, nyomtatójának és más kiegészítő egységeknek a működését.

Pentium: az Intel cég 486-ost követő 32 bites mikroprocesszor-családjá, megjelenésének éve 1993. A Pentium nevet kizárólag az Intel használhatja (emiatt például az AMD cég K5-nek, a Cyrix 5x86-nak nevezte el Pentium-hasonmását).

RAM (random access memory, „véletlen elérési memória”): a számítógép írható-olvasható memóriája (a ROM csak olvasható memóriát jelent, tehát tartalma nem változatható meg).

Regisztrátor: az a szervezet, amelyet az egyes felső szintű domainek alá tartozó, www.név.domain szerkezetű nevek központi bejegyeztetésére jogosítanak fel. Lásd még domain.

SIM kártya: a GSM mobiltelefon-előfizetőt azonosító kártya.

Site (website, Web-kikötő): Web-dokumentumok gyűjteménye. Az egyes dokumentumok a website honlapjáról vagy nyitóoldaláról érhetőek el (valamilyen útvonal bejárásával). Lényegében magánszemélyek és szervezetek internetes megjelenését, dokumentumaik összességét nevezzük (web)site-nak.

SMS: legfeljebb 160 karakter hosszú szöveges üzenet, amelyet egy GSM mobil telefonról lehet küldeni egy másikra. Ezen kívül az SMS mobil telefon és számítógép közötti kommunikációra is alkalmas, például e-mail küldésére telefonról, vagy fordítva.

Spam: kéretlen e-mail üzenet. A feladó egyszerre sok személynek küldi el üzenetét, amelynek tartalma a fogadók többségét egyáltalán nem érdekli (az esetek nagy részében reklámról van szó).

Szörfözés: a böngészéssel rokon fogalom, adott érdeklődési területhez kapcsolódó felfedező „körutazást” értünk alatta. Lásd még böngészés.

Tárcsázóprogram: az internet eléréséhez szükséges, hogy a számítógép telefonon keresztül kapcsolatot létesítsen egy internetszolgáltató cég számítógépével. A telefonon keresztüli kapcsolatfelvételt (gyakorlatilag a tárcsázást) végzi ez a szoftver, amely a Windows operációs rendszer része.

TLD (top-level domain, felső szintű domain): jelentése a domainnel megegyező. Az egyes TLD-k (.hu, .net stb.) alá történő címregisztrációt külön intézmények végzik. Lásd még domain.

Távdiagnosztika: betegek távolról történő orvosi

kivizsgálása távközlési, informatikai eszközök segítségével. A fogalomba beleértendő az orvosi leletek számítógép-hálózaton történő átküldése és a betegségek távoli diagnosztizálása, valamint a – hálózattal összeköttetésben levő – kamerák segítségével zajló „élő” kivizsgálás is.

Távdolgozó (távmunkás): távmunkát végző személy. Lásd még távmunka.

Távmunka: távról – tipikusan otthonról, ritkábban speciálisan erre a célra kialakított központból – történő munkavégzés a távközlési, informatikai eszközök segítségével. A távmunkát végző személy minimálisan egy telefon és esetleg faxkészülék segítségével tartja a kapcsolatot munkahelyével, de léteznek olyan tevékenységek is, ahol állandó, vizuális kapcsolatra van szükség, ilyenkor számítógépre és számítógép-hálózati összeköttetésre is szükség van.

Távmunkás: lásd távdolgozó.

Távoktatás: olyan oktatási forma, ahol a tanulóknak a tananyag elsajátításához nem kell fizikailag az oktatás helyszínén tartózkodniuk. Távoktatás a korábbi évtizedekben is létezett, például levelezés vagy rádió útján, de ezt az informatika forradalmasította. A távoktatási központban számítógépen tárolt tananyagok letöltését és a tanulók folyamatát a tanulók tetszőleges időpontban végezhetik (emellett a tanárok távoli óráinak élő vagy visszajátszott számítógépes közvetítése is a távoktatás fogalomkörébe tartozik).

Telemunka: lásd távmunka

Világháló: a World Wide Web magyar megfelelője. Gyakran használják az internet (Világhálózat) szinonimájaként is.

Web: lásd World Wide Web.

Windows CE: Windows Compact Edition, azaz egy-

szerűsített változat. Elsősorban otthon használatos informatikai eszközök, hordozható, zsebben is elférő miniszámítógépek és autóbá szerelhető komputerek vezérlésére szolgál. Egyik nagy előnye, hogy szabványos felépítése miatt megteremti a fenti eszközök közötti adatscere és kommunikáció lehetőségét.

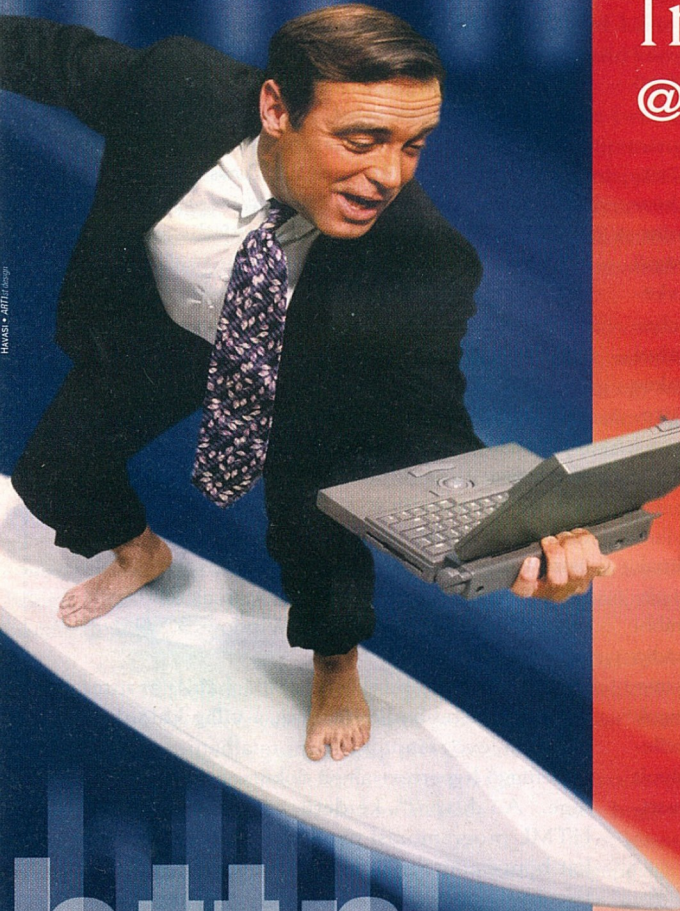
Windows 3.X/95/98: a Microsoft cég széles felhasználói rétegnek szánt, grafikus felületű operációs rendszerei. A meghatározás némileg kiigazításra szorul, mert a 16 bites Windows 3.X nem önálló operációs rendszer, hanem csupán DOS-ra épülő grafikus környezet. A radikális váltást a Windows 95 hozta el (megjelenése: 1995. augusztus), amely már önálló, 32 bites operációs rendszer, ennek továbbfejlesztett változata a Windows 98 (1998. június). Lásd még Windows NT.

Windows NT: a Microsoft cég professzionális felhasználóknak szánt operációs rendszere, megjelenésének éve: 1993. Grafikus felülete első pillantásra mindig is hasonlított a Windows-család aktuális tagjára, de „belső” tudása, felépítése nem mérhető össze velük. A Windows NT-re a nagyobb vállalatok központi informatikai feladatainak kiszolgálását is rá lehet bízni. Lásd még Windows 3.X/95/98.

World Wide Web (WWW, Világháló): az internet legfejlettebb alkalmazása, a világ különböző pontjain levő számítógépekben található, egymással összefüggő hypertext alapú dokumentumok összessége. A „http://” kezdetű címeken található, HTML programozási nyelven írt dokumentumokat böngészőprogrammal lehet elérni. Kezdetben tisztán hypertext jellegű volt, azaz egymással „asszociációs” kapcsolatban levő szövegeket tartalmazott, később a képek megjelenítésének, hang- és videoanyagok lejátszásának, programok futtatásának képességét is beleépítették, ugyanakkor integrálták az internet összes többi alkalmazását is (e-mail, FTP). Lásd még hypertext.

www: a World Wide Webből képzett mozaikszó.

WWW

HWS - ART&design

Internet @ szörfön?

Szörfözni az Interneten ma már nem kunszt. Na de fordítva?! A WESTEL 900 mobil Internet szolgáltatásával még ez sem lehetetlen.

Csak egy kis ügyesség kell hozzá. De valóban szinte bárholnan rákapcsolódhat a Világhálóra. Ha van hozzá egy minőségi szolgáltató, egy jó mobil, notebook vagy palmtop, a többi csak fantázia kérdése.

Szinte zsebből küldhet, fogadhat e-maillt. Tájékozódhat, olvashat, naprakész információkhoz juthat a világról. Mindössze a hívásért fizet. Belépési és havidíj nincs.* Csak a korlátlan lehetőség van.

Szörfözzön sz@badon!

http

* Ha az Internet szolgáltatást mobiltelefonon keresztül veszi igénybe, elő kell fizetnie mobil Adatátviteli (Data) szolgáltatásunkra. További részletek az üzletekben.
• Információ: 265-9210, 184 (WESTEL 900 mobilszámról ingyen) • <http://www.westel900.hu>

Albacomp Rt.
 8000 Székesfehérvár
 Mártírok útja 9.
 Tel.: (22) *315-414
 Fax: (22) 327-532

Az Albacomp Activa számítógépesítést különböző Intel processzorokat tartalmaz.

ALBACOMP

activa

Pentium® II
 processzorral

www.albacomp.hu

Budapesti
 Kirendeltség
 1139 Budapest
 Frangepán u. 8-10.
 Tel.: 329-1493
 Tel./fax: 349-0152

Szükszletek:
 1065 Budapest
 Nagymező utca 25.
 Tel.: 311-8095
 Tel./fax: 331-8108

1011 Budapest
 Fő utca 31.
 Tel.: 201-4409
 Fax: 201-4322

3525 Miskolc
 Széchenyi u. 49.
 Tel.: (46) 354-266
 Tel./fax: (46) 353-100

AZ INTEL INSIDE
 EMBLÉMA
 ÉS A PENTIUM AZ
 INTEL CORPORATION
 BEJEGYZETT
 VÉDJEGYE.

a pontos számítógép

Összhangban az erő

Ahhoz, hogy a csapatmunka több legyen az egyéni teljesítmények összességénél, tökéletes kommunikációra van szükség. A MATÁV Corporate Network szolgáltatás tervezésekor szakembereink ezt valósították meg.

A MATÁV Corporate Network olyan biztonságos, szakszerű vállalati kommunikációs rendszer, mely a több telephellyel rendelkező ügyfelek igényeinek maradéktalan kielégítésére fordítja a legtöbb figyelmet. A tervezéstől a számlázásig egyetlen egésként kezeli a legösszetettebb problémát is.

A technika másodlagos.

Szakembereinknek a témában szerzett hazai és nemzetközi tapasztalatai, valamint már létező referenciáink garantálják, hogy az Önök vállalati kommunikációs magánhálózatának kiépítésekor és üzemeltetése során minden igény maradéktalanul teljesül.

Amit kínálunk: egy testre szabott, összehangoltan működő kommunikációs magánhálózat.

MATÁV CN